

Chapter

1

Map and Geography Instruments

ตัววัดชั้นปี

- ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.1 ม.2/1)

เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ➢ คือสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์ได้ศึกษาข้อมูลที่ปรากฏบนพื้นผิวโลก
แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

①
ประเภทให้ข้อมูล
➢ ให้ข้อมูลในลักษณะตัวเลข ข้อความ
รูปภาพ เช่น แผนที่ ลูกโลก
รูปถ่ายทางอากาศ ภาพถ่ายดาวเทียม

②
ประเภทหาข้อมูล
➢ สิ่งที่ใช้หาข้อมูลลักษณะ ทิศทาง
อุณหภูมิ หรือใช้เก็บข้อมูลต่างๆ เช่น
GPS เข็มทิศ เป็นต้น

การอ่านและแปลความหมายแผนที่

แผนที่ (map) ➢ การเขียนหรือแสดงลักษณะของผิวโลก ลงบนพื้นราบด้วยการย่อส่วนลงตามขนาดที่ต้องการ แผนที่เปรียบเสมือนภาพถ่ายของพื้นผิวโลกที่มีขนาดใหญ่ย่อส่วนมาเป็นแผนที่ขนาดเล็กที่สามารถพกพาสะดวกที่จะนำติดตัวไปที่ใดก็ได้ ทำให้สามารถเข้าใจสิ่งที่ปรากฏในพื้นที่จริงได้ง่ายโดยใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่างๆบนพื้นโลก

ประเภทของแผนที่ ➢

- ① แผนที่กายภาพ (physical map)
  - แผนที่ภูมิประเทศ (topographic map)
  - แผนที่อุทกศาสตร์ (hydrological map)
  - แผนที่เดินเรือ (nautical map) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับพื้นน้ำ ได้แก่ ความลึกกระแสน้ำ ลักษณะท้องน้ำ เกาะ หินโสโครก เป็นต้น
- ② แผนที่รัฐกิจ (political map) แสดงขอบเขตการปกครองในระดับต่างๆ เช่น ประเทศ จังหวัด อำเภอ และเมืองต่างๆ
- ③ แผนที่เฉพาะเรื่อง (thematic map)

➤แผนที่แบ่งตามมาตราส่วน

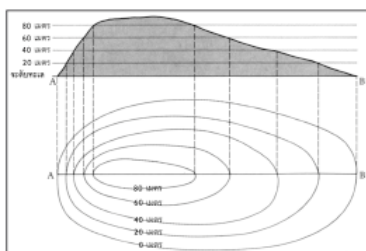
สำหรับประเทศไทย กรมแผนที่ทหารกำหนดไว้ดังนี้

- แผนที่มาตราส่วนเล็ก (small scale map) ได้แก่ แผนที่มาตราส่วน 1:600,000 และเล็กกว่า เช่น แผนที่ประเทศไทย แผนที่ทวีปเอเชีย
- แผนที่มาตราส่วนกลาง (medium scale map) ได้แก่ แผนที่มาตราส่วนใหญ่กว่า 1:600,000 แต่เล็กกว่า 1:75,000 เช่น พื้นที่อำเภอ จังหวัด
- แผนที่มาตราส่วนใหญ่ (large scale map) ได้แก่ แผนที่มาตราส่วนตั้งแต่ 1:75,000 และใหญ่กว่า เช่น หมู่บ้าน ตำบล เขตเทศบาล

การอ่านและแปลความหมายของแผนที่ให้เข้าใจ จำเป็นต้องรู้ข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นองค์ประกอบของแผนที่ และทำความเข้าใจให้ถูกต้องเสียก่อน เพื่อที่จะแปลความหมายและใช้ประโยชน์จากแผนที่ได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะแผนที่ภูมิประเทศแบบลายเส้นซึ่งเป็นแผนที่พื้นฐานที่ใช้อยู่แพร่หลายในโลกปัจจุบัน นักวิชาการได้คิดหาระบบและสัญลักษณ์ที่เป็นสากล ในการกำหนดตำแหน่ง เช่น พิกัดภูมิศาสตร์ (Geographic Coordinates) เป็นระบบอ้างอิงบนผิวพิภพ ตำแหน่งของจุดใดๆ บนพื้นผิวพิภพสามารถกำหนดด้วยค่าละติจูด (Latitude) หรือที่เรียกว่า เส้นขนาน และเส้นลองจิจูด (Longitude) หรือที่เรียกว่า เส้นเมริเดียนแผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ นอกจากแสดงให้ทราบถึงตำแหน่งที่ตั้ง ระยะทาง และทิศทาง สิ่งสำคัญของแผนที่ชนิดนี้คือ แสดงความสูงต่ำ และทรวดทรงแบบต่างๆ ของภูมิประเทศ การแสดงลักษณะภูมิประเทศบนแผนที่ มีหลายวิธี เช่น

1. แถบสี ใช้แถบสีแสดงความสูงต่ำของภูมิประเทศที่แตกต่างกัน เช่น สีเขียวแสดงพื้นที่ราบ สีเหลืองจนถึงสีส้มแสดงบริเวณที่เป็นที่สูง สีน้ำตาลเป็นบริเวณที่เป็นภูเขา
2. เงา การเขียนเงานั้นตามธรรมชาติ จะเขียนในลักษณะที่มีแสงส่องมาจากทางด้านหนึ่ง ถ้าเป็นที่สูงชันลักษณะเงาจะเข้ม ถ้าเป็นที่ลาดเงาจะบาง วิธีเขียนเงาจะทำให้จินตนาการถึงความสูงต่ำได้ง่ายขึ้น
3. เส้นลาดเขา เป็นการเขียนลายเส้นเพื่อแสดงความสูงต่ำของภูมิประเทศ ลักษณะเส้นจะเป็น เส้นสั้นๆ ลากขนานกัน ความหนาและช่วงห่างของเส้นมีความหมายต่อการแสดงพื้นที่ คือ ถ้าเส้นหนาเรียงค่อนข้างชิด แสดงภูมิประเทศที่สูงชัน ถ้าห่างกันแสดงว่าเป็นที่ลาด
4. แผนที่ภาพนูน แผนที่ชนิดนี้ถ้าใช้ประกอบกับแถบสี จะทำให้เห็นลักษณะภูมิประเทศได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
5. เส้นชั้นความสูง คือเส้นสมมุติที่ลากไปตามพื้นผิวโลกที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เท่ากัน เส้นชั้นความสูงแต่ละเส้นจึงแสดงลักษณะและรูปร่างของพื้นที่ ณ ระดับความสูงหนึ่งเท่านั้น

การเขียนเส้นชั้นความสูง

➤ องค์ประกอบของแผนที่ที่มีอะไรบ้าง

⇒ ขอบระวาง คือ เส้นกันเป็นรูปสี่เหลี่ยม โดยมีตัวเลขแสดงค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์กำกับไว้ที่เรียกว่า ค่าละติจูด และค่าลองจิจูด

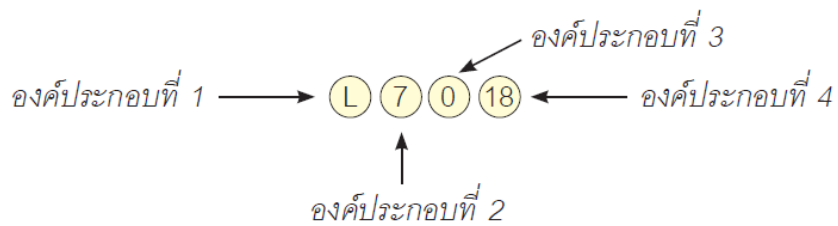

องค์ประกอบภายนอกขอบระวาง เป็นพื้นที่ตั้งแต่เส้นขอบระวางไปถึงริมแผ่นแผนที่ทั้งสี่ด้าน บริเวณพื้นที่ดังกล่าวผู้ผลิตแผนที่จะแสดงรายละเอียดอันเป็นข้อมูลที่ผู้ใช้แผนที่ควรทราบ และใช้แผนที่นั้นได้อย่างถูกต้อง ตรงตามความมุ่งหมายของผู้ผลิตแผนที่ รายละเอียดภายนอกขอบระวางจะขึ้นกับชนิดของแผนที่ สำหรับแผนที่ภูมิประเทศที่ผลิตขึ้นใช้โดยทั่วไปมีรายละเอียด ดังนี้

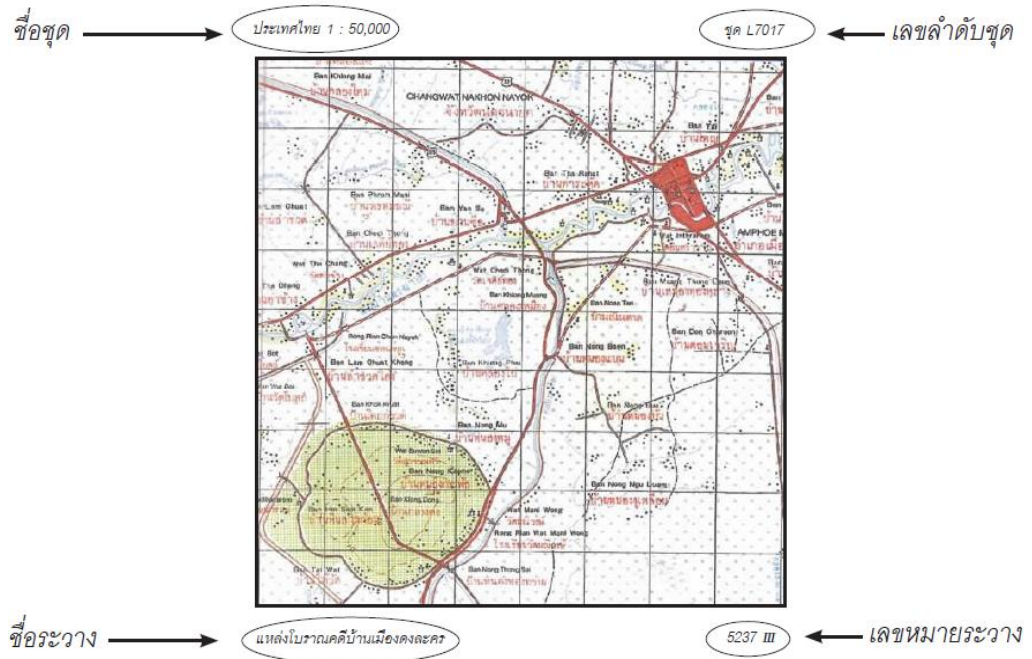
● ระบบบ่งระวาง เป็นหลักเกณฑ์ของระบบเรียกชื่อและเลขหมายของแผนที่แต่ละชุดแต่ละวาง ประกอบด้วย

△ ชื่อชุด เช่น “ประเทศไทย 1 : 50,000” เป็นชื่อชุดแผนที่มูลฐานมาตราส่วน 1 : 50,000 ของประเทศไทย

△ เลขลำดับชุด ตัวอย่างเช่น “L 7018 มาตราส่วนประเทศไทย 1 : 50,000 ขนาด 15 15 ลิปดา” ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1   L   คือ ภูมิภาคในเอเชียส่วนใหญ่ เช่น อินเดีย จีน ไทย ลาว พม่า เวียดนาม กัมพูชา เป็นต้น
- องค์ประกอบที่ 2   7   คือ หมู่มาตราส่วนซึ่งเป็นตัวกำหนดขนาดมาตราส่วน ระหว่าง 1 : 70,000 ถึง 1 : 35,000
- องค์ประกอบที่ 3   0   คือ ภูมิภาคย่อยในเอเชีย ได้แก่ ไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา และมาเลเซีย
- องค์ประกอบที่ 4   18   คือ แผนที่มาตราส่วน 1 : 50,000 ในภูมิภาค L

△ ชื่อระวาง เป็นชื่อของระวางแผนที่ โดยทั่วไปจะเอารายชื่อของรายละเอียดที่สำคัญและเด่นที่สุดในแผนที่ระวางนั้น

△ เลขหมายระวาง เป็นเลขหมายประจำของแผนที่ตามระบบดัชนี แผนที่เพื่อสะดวกในการอ้างอิงหรือค้นหาแผนที่ เลขหมายระวางจะประกอบด้วยเลข 4 ตัวและต่อท้ายด้วยเลขโรมัน (I, II, III, และ IV) เป็นตัวที่ 5 จะปรากฏอยู่มุมบนขวาและมุมซ้ายล่างของแผ่นแผนที่

⇒ ชื่อของแผนที่ เช่น แผนที่ภูมิประเทศของประเทศไทย

⇒ ชื่อทางภูมิศาสตร์ คือ ตัวอักษรที่ใช้บอกชื่อเฉพาะที่สำคัญในแผนที่นั้น เช่น ชื่อทวีป ชื่อประเทศ

⇒ พิกัดทางภูมิศาสตร์ เป็นการกำหนดที่ตั้งหรือตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลกลงในแผนที่ เช่น ที่ตั้งของจังหวัด โดยใช้ค่าละติจูด และลองจิจูด

⇒ ทิศ กำหนดให้ส่วนบนของแผนที่เป็นทิศเหนือ ส่วนล่างเป็นทิศใต้ ทางขวาเป็นทิศตะวันออก ทางซ้ายเป็นทิศตะวันตก

⇒ มาตรฐาน คือ อัตราส่วนระหว่างระยะทางในภูมิประเทศจริงกับระยะทางในแผนที่

⇒ สัญลักษณ์ คือสิ่งที่ใช้แสดงแทนข้อมูลของสิ่งต่างๆ เช่น สัญลักษณ์แทนภูเขา แม่น้ำ เป็นต้น

⇒ สี ที่นิยมใช้ในแผนที่ มี 5 สี

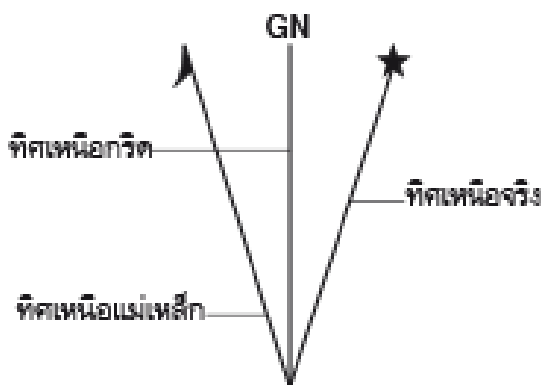
- สีดำ แทนสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น โรงเรียน เขื่อน
- สีแดง แทนถนน เส้นกั้นอาณาเขต
- สีน้ำเงิน แทนพื้นน้ำ
- สีน้ำตาล แทนความสูง เช่น เทือกเขา ที่ราบสูง
- สีเขียว แทนพื้นที่เพาะปลูก ป่าไม้ ที่ราบลุ่มแม่น้ำ

➤ ทิศเหนือซึ่งเป็นทิศหลักในแผนที่ ทิศเหนือในแผนที่ มี 3 ชนิด คือ

1. ทิศเหนือจริง (true north) คือแนวที่ชี้ไปสู่ขั้วโลกเหนือตามทิศทางของแนวของเส้นเมริเดียนหรือลองจิจูด เส้นลองจิจูดทุกเส้นคือทิศเหนือจริง สัญลักษณ์ของทิศเหนือจริงคือรูปดาว โดยทั่วไปจะไม่ใช้ทิศเหนือจริงในการอ่านแผนที่

2. ทิศเหนือแม่เหล็ก (magnetic north) คือแนวที่ปลายลูกศรของเข็มทิศชี้ไปยังขั้วแม่เหล็กในซีกโลกเหนือ ใช้สัญลักษณ์เป็นลูกศรครึ่งซีก ใช้ประโยชน์ในการหาทิศเมื่ออยู่ในภูมิประเทศจริง

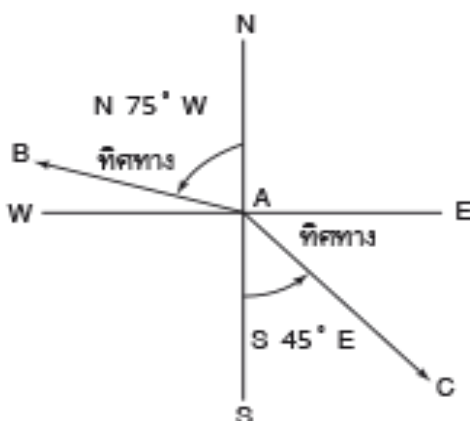
3. ทิศเหนือกริด (grid north) คือแนวทิศเหนือที่เกิดจากเส้นกริดหรือเส้นที่ลากในแผนที่ตัดกันเป็นมุมฉาก ใช้สัญลักษณ์เป็นตัวอักษร GN ใช้ประโยชน์ในการหาค่าพิกัดบนแผนที่ และมุมภาคของทิศ

เส้นและสัญลักษณ์แสดงทิศเหนือแม่เหล็ก
ทิศเหนือจริง และทิศเหนือกริด

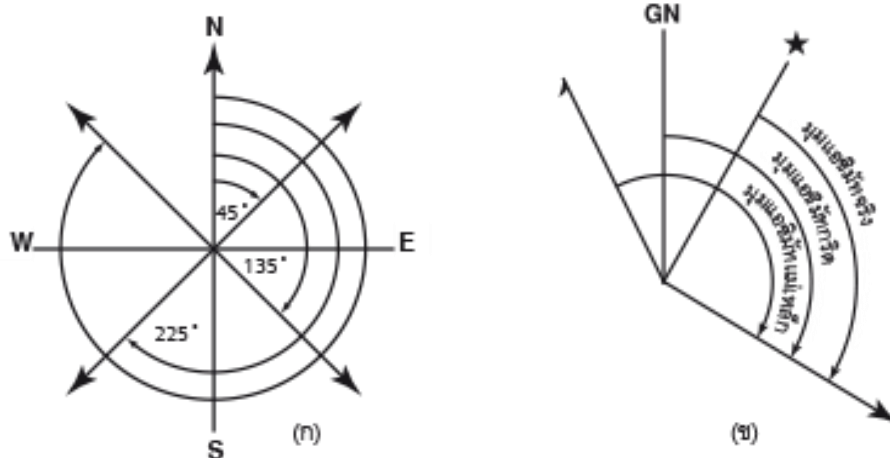
นอกจากนี้ ยังสามารถบอกทิศทางแบบมุมแบริงและบอกทิศทางแบบแอสิมัทได้

1) การบอกทิศทางแบบแบริง หมายถึง การบอกทิศทางเป็นค่าของมุมในแนวราบ ซึ่งวัดจากแนวทิศเหนือหลักหรือแนวทิศใต้หลักไปยังแนวเป้าหมายทางตะวันออกหรือตะวันตก มีขนาดมุมไม่เกิน 90 องศา

การบอกทิศทางแบบแบริง

2) การบอกทิศแบบแอสซิมาท (azimuth) เป็นมุมที่วัดจากทิศเหนือไปหาทิศทางเป้าหมายตามเข็มนาฬิกา มุมที่ได้จะไม่เกิน 360 องศา

➤ **มาตราส่วน (map scale)** โดยทั่วไปมี 3 ชนิด ดังนี้

- 1) มาตราส่วนคำพูด (verbal scale)
- 2) มาตราส่วนเส้น (graphic scale) หรือ มาตราส่วนรูปแท่ง (bar scale)

ตัวอย่างมาตราส่วนเส้น

ตัวอย่างมาตราส่วนรูปแท่ง

- 3) มาตราส่วนแบบเศษส่วน (representative scale)

การวัดระยะทางในแผนที่ (Map Distance) เพื่อคำนวณหาระยะทางของภูมิประเทศจริงจากมาตราส่วน เช่น การใช้ไม้บรรทัดวัด หรือใช้ด้ายวัดระยะทางแล้วนำความยาวที่ได้ไปวัดกับไม้บรรทัดก็จะได้ระยะทางในแผนที่ และนำไปเทียบกับมาตราส่วนของแผนที่ ก็จะได้ระยะทางจริงบนพื้นผิวโลก (Ground Distance)

สูตรการหาระยะทางจริงบนพื้นผิวโลกจากแผนที่ คือ

$$\text{มาตราส่วน} = \frac{\text{ระยะทางบนแผนที่ (Map Distance)}}{\text{ระยะทางจริงบนพื้นผิวโลก (Ground Distance)}} = \frac{\text{MD}}{\text{GD}}$$

เมื่อ MD คือ Map Distance และ GD คือ Ground Distance

➤ สัญลักษณ์ แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

1) สัญลักษณ์ที่เป็นจุด (point symbol) ใช้แทนสถานที่ และกำหนดสถานที่ตั้ง เช่น

	สนามบิน		เมืองหลวง
	โรงเรียน		จังหวัด

2) สัญลักษณ์ที่เป็นเส้น (line symbol) ใช้แทนสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นเส้นมีระยะทาง เช่น

	แม่น้ำ		เส้นแบ่งเขตประเทศ
	ทางรถไฟ		เส้นแบ่งเขตจังหวัด

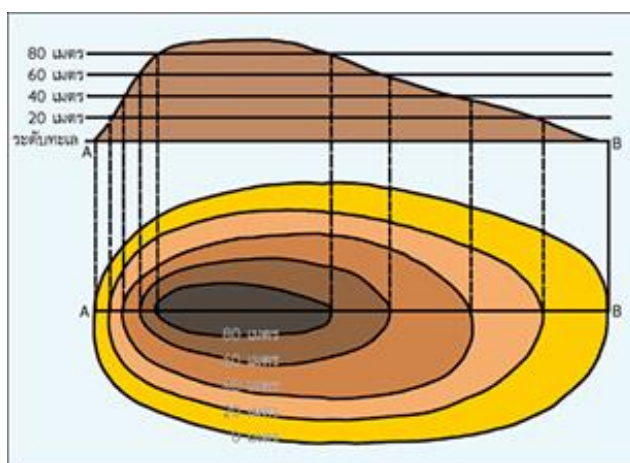
3) สัญลักษณ์ที่เป็นพื้นที่ (area symbol) ใช้แทนพื้นที่ที่ปรากฏในภูมิประเทศ เช่น

	บึง ทะเลสาบ		พื้นที่ทะเลทราย
	พื้นที่ชื้นแฉะ		ทุ่งนา

➤ การแสดงระดับความสูง-ต่ำในแผนที่ภูมิประเทศ

แผนที่ภูมิประเทศจะแสดงระดับความสูง - ต่ำของภูมิประเทศโดยใช้ระดับทะเลปานกลาง (mean sea-level) เป็นเกณฑ์กำหนดความสูง ในแผนที่นิยมแสดงระดับความสูงไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. เส้นชั้นความสูง (contour line) คือ เส้นสมมุติที่ลากผ่านบริเวณต่าง ๆ ที่มีความสูงเท่ากัน และมีตัวเลขกำกับค่าของเส้นชั้นความสูงนั้น ๆ เสมอ เช่น

การเขียนเส้นชั้นความสูง

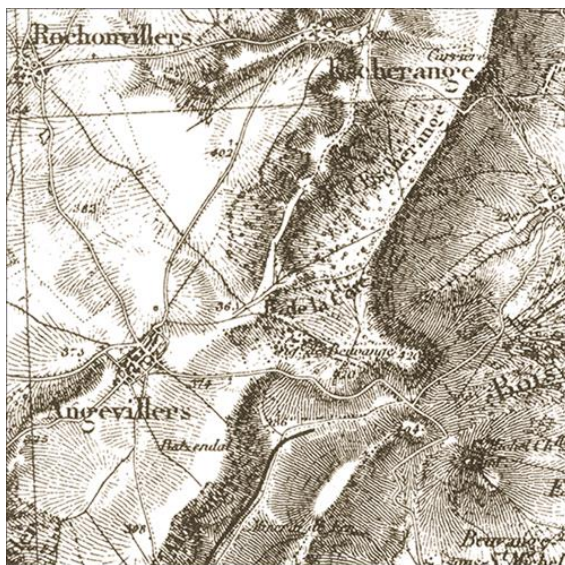
ภูมิประเทศจริงที่แสดงด้วย
เส้นชั้นความสูง

2. การใช้แถบสี (layer tinting) คือ การจำแนกความแตกต่างของลักษณะภูมิประเทศทั้งที่เป็นพื้นดินและพื้นน้ำโดยใช้แถบสี ดังนี้

พื้นดิน ได้แก่ สีเขียว = ที่ราบ ที่ต่ำ สีเหลือง = เนินเขาหรือที่สูง สีเหลืองแก่ = ภูเขาสูงสีน้ำตาล = ภูเขาสูงมาก สีขาว = ภูเขาที่มีหิมะปกคลุม

พื้นน้ำ ได้แก่ สีฟ้าอ่อน = ไหล่ทวีป หรือเขตทะเลตื้น สีฟ้าแก่ = ทะเลลึก สีน้ำเงิน = ทะเล หรือ มหาสมุทรลึก สีน้ำเงินแก่ = น่านน้ำที่มีความลึกมาก

3. เส้นลายขวานลับหรือเส้นลาดเขา (hachure) เป็นเส้นขีดสั้น ๆ เรียงกันตามทิศทางลาดของพื้นดิน โดยหากเป็นพื้นที่ชัน จะแสดงด้วยเส้นขีดที่สั้น หนา และชิดกัน หากเป็นพื้นที่ลาดเทมักแสดงด้วยเส้นขีดยาว บาง และห่างกัน

การแสดงความสูง-ต่ำของแผนที่ด้วยเส้นลายขวานลับ

4. การแรเงา (shading) เป็นการแสดงความสูงของภูมิประเทศ โดยเขียนหรือแรเงาพื้นที่ให้มีลักษณะเป็นภาพสามมิติ หากภูมิประเทศเป็นพื้นที่ชันนิยมแสดงด้วยเงาที่มีสีเข้ม หากเป็นพื้นที่ลาดเทนิยมแสดงด้วยเงาแบบบาง ๆ

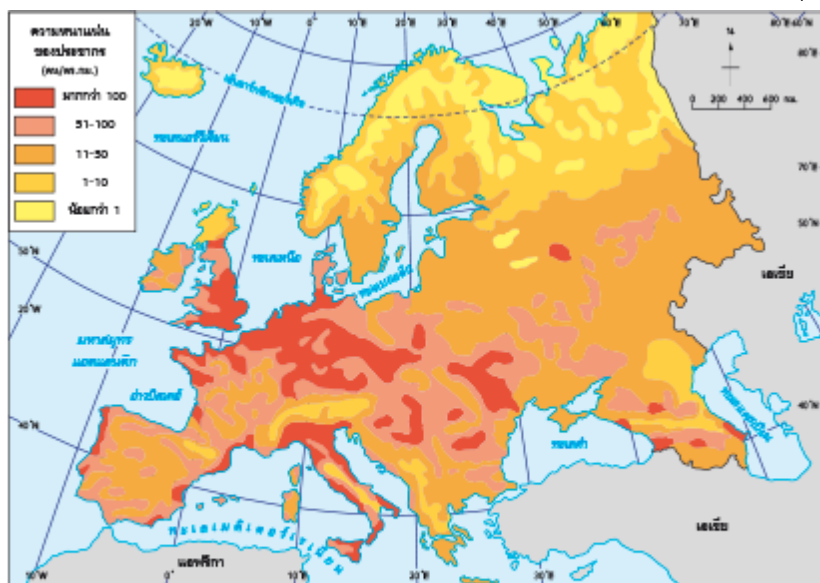
ประโยชน์ของแผนที่

1. ทำให้รู้จักและเข้าใจสถานที่ที่ไม่เคยรู้จักดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ทราบการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิประเทศ และสิ่งก่อสร้างที่ปรากฏอยู่
3. ช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่ไม่ทราบรายละเอียดของสถานที่ที่จะเดินทางไป
4. ช่วยวางแผนหรือตัดสินใจในพื้นที่นั้น ๆ
5. เป็นข้อมูลการเลือกเส้นทางและพาหนะที่เหมาะสมสำหรับการเดินทาง

ตัวอย่างแผนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา

แผนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรป

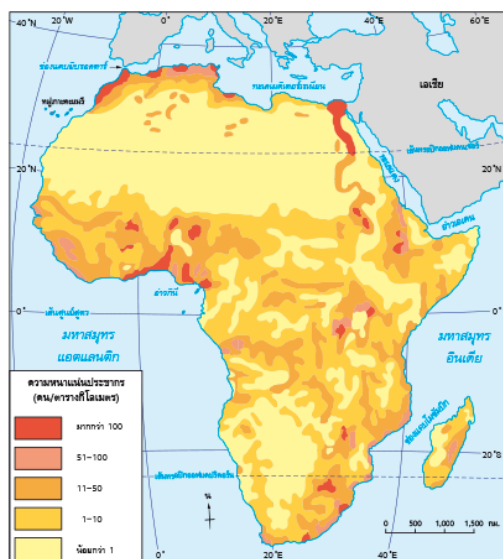

แผนที่แสดงการกระจายและความหนาแน่นของประชากรในทวีปยุโรป

ที่มา: ประเสริฐ วิยาวัตร และคณะอื่น ๆ, หนังสือเรียนสังคมศึกษา ๘ 305 โลกของเรา, 2544, หน้า 10.

จากแผนที่แสดงให้เห็นว่า บริเวณยุโรปตะวันตก ยุโรปกลาง และที่ราบใหญ่ตอนกลางของทวีปมีประชากรหนาแน่น ส่วนบริเวณคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย ประเทศฟินแลนด์ และทางตอนเหนือของประเทศรัสเซียมีประชากรเบาบาง

แผนที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปแอฟริกา

แผนที่แสดงการกระจายและความหนาแน่นของประชากรในทวีปแอฟริกา

ที่มา: ประเสริฐ วิยาวัตร และคณะอื่น ๆ, หนังสือเรียนสังคมศึกษา ๘ 305 โลกของเรา, 2544, หน้า 160.

จากแผนที่แสดงให้เห็นว่า บริเวณที่มีประชากรหนาแน่น ได้แก่ กลุ่มน้ำไนล์ ประเทศอียิปต์ คาบสมุทรในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ที่ราบสูงของประเทศเอธิโอเปีย ส่วนบริเวณที่มีประชากรเบาบาง ได้แก่ เขตทะเลทรายสะฮาราและคาลาฮารี และทางตะวันออกของอ่าวกินีและกลุ่มน้ำคองโก

➤ รูปถ่ายทางอากาศ (aerial photograph)

รูปถ่ายทางอากาศ หมายถึง รูปภาพลักษณะของภูมิประเทศที่ปรากฏอยู่บนพื้นผิวโลก ภาพถ่ายแต่ละภาพต้องครอบคลุมพื้นที่ทับซ้อนกันประมาณร้อยละ 60 เพื่อใช้กล้องสามมิติดู และแต่ละภาพต้องซ้อนทับกันประมาณร้อยละ 20-30 การนำรูปถ่ายมาต่อกัน เรียกว่า โมเสกภาพ เพื่อป้องกันพื้นที่บางส่วนขาดไป และเมื่อนำภาพมาเรียงต่อกันก็จะเห็นสิ่งที่ปรากฏอยู่จริงบนพื้นโลก

➤ ประโยชน์ของรูปถ่ายทางอากาศ

รูปถ่ายทางอากาศมีประโยชน์ด้านยุทธศาสตร์การทหาร ใช้ในการทำแผนที่ และสำรวจทางโบราณคดี ธรณีวิทยา สมุทรศาสตร์ อุตุนิยมวิทยา การวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การวางผังเมือง ระบบการจราจร และยังใช้ในการแก้ไขแผนที่ให้เป็นข้อมูลล่าสุดอีกด้วย

➤ ตัวอย่างการใช้รูปถ่ายทางอากาศแสดงลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา

รูปถ่ายทางอากาศแสดงลักษณะทางกายภาพ
บริเวณแหลมซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองโมนาโก
ประเทศโมนาโก

รูปถ่ายทางอากาศแสดงลักษณะของอาคาร
บ้านเรือนในย่านตลาดเมืองเก่า
ของประเทศโมร็อกโก

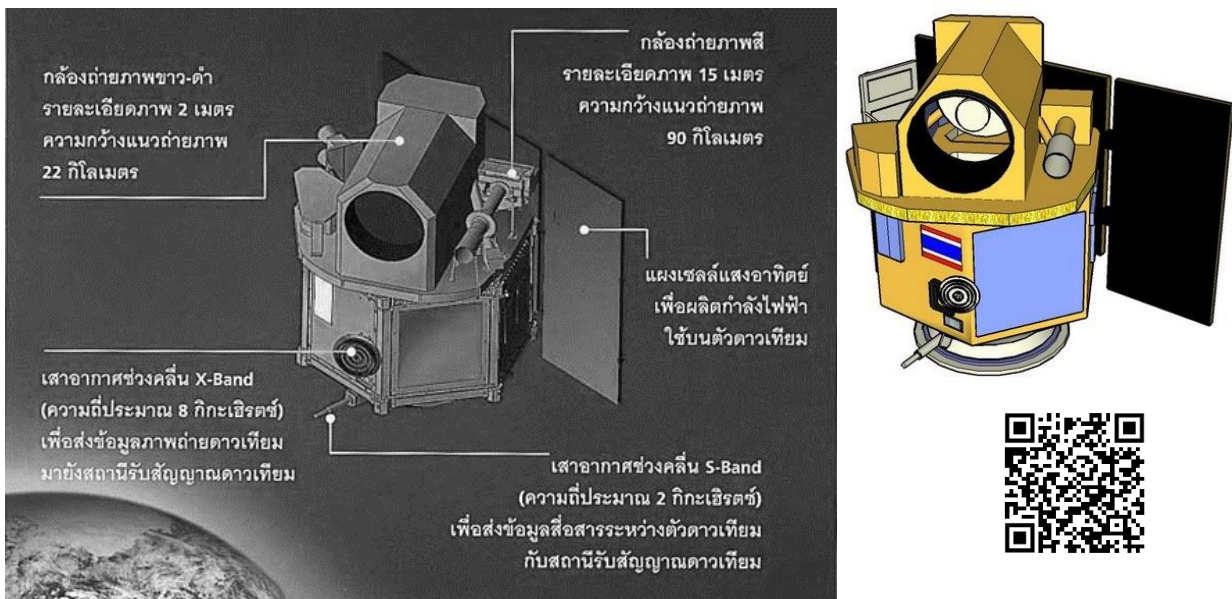
Activity 1 ให้นักเรียนใช้โทรศัพท์สแกนรูปภาพQR code Europe Relief Map

แผนที่ยุโรปภาพจากดาวเทียม

➤ ภาพจากดาวเทียม (satellite imagery)

การบันทึกข้อมูลเชิงลึกจากดาวเทียมที่ติดตั้งอุปกรณ์ที่อาศัยกระบวนการบันทึกพลังงานคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่สะท้อนหรือส่งผ่านของวัตถุ แล้วส่งข้อมูลไปยังสถานีรับภาคพื้นดิน ซึ่งวัตถุแต่ละชนิดสะท้อนแสงไม่เท่ากัน ทำให้เกิดภาพจากดาวเทียม แต่ไม่สามารถแปลความหมายได้ง่าย จึงต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญและเครื่องมือในการแปล ดาวเทียมสำรวจทรัพยากรดวงแรกของประเทศไทย คือ ดาวเทียมธีออส (THEOS) ภาพจากดาวเทียมสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ด้านการเกษตร ด้านป่าไม้ ด้านการวางผังเมือง และด้านอื่น ๆ เช่น ใช้ประโยชน์ในด้านการบริหาร อุทกวิทยา ธรณีวิทยา และภัยพิบัติทางธรรมชาติ

➤ ดาวเทียมธีออส THEOS

ดาวเทียมธีออส (THEOS) เป็นคำอ่านของคำย่อ THEOS ที่มาจาก Thailand Earth Observation Systems หมายถึงระบบสำรวจพื้นผิวโลกโดยใช้เทคโนโลยีภาพถ่ายจากดาวเทียมของประเทศไทย ส่วนคำว่า Theos เป็นภาษากรีก แปลว่า พระเจ้า

สำหรับดาวเทียมธีออส เป็นดาวเทียมสำรวจข้อมูลระยะไกล (Remote Sensing) เพื่อใช้สำรวจทรัพยากรธรรมชาติดวงแรกของประเทศไทย ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลฝรั่งเศส เมื่อปี 2547 โดยมีสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ สทอภ. และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) ดำเนินงานรับผิดชอบร่วมกับบริษัทเอียดส์ แอสเทรียม (EADS Astrium) ประเทศฝรั่งเศส ด้วยงบประมาณ 6,440 ล้านบาท

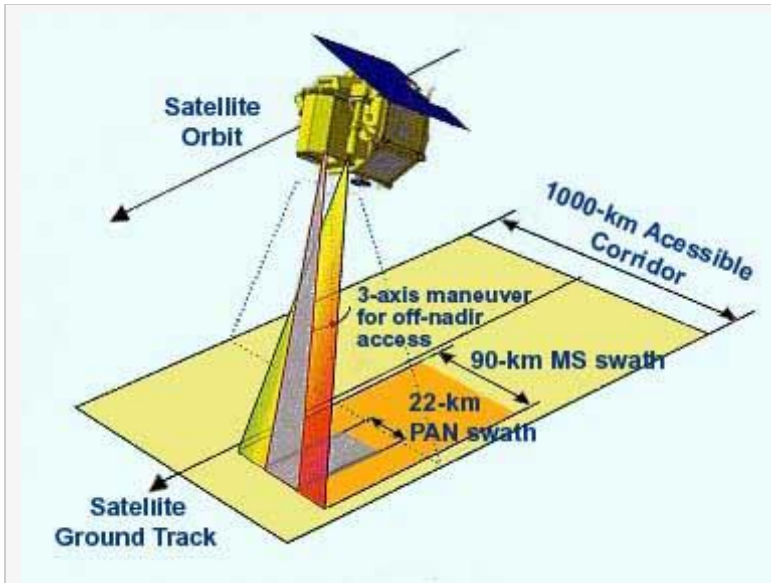
คุณลักษณะ ของดาวเทียมธีออสคือ มีน้ำหนัก 750 กิโลกรัม มีวงโคจรสูงจากพื้นโลก 820 กิโลเมตร โคจรรอบโลกทุก 26 วัน มีกล้องถ่ายภาพ 2 กล้อง ที่ใช้ระบบซีซีดี เป็นดาวเทียมที่มีความสามารถในการถ่ายภาพรายละเอียดสูงได้ สามารถบันทึกภาพจากการสะท้อนแสงของพื้นโลกได้ (ความละเอียดในการบันทึกภาพชัดเจนในพื้นที่ขนาด 2 และ 15 ตารางกิโลเมตร โดยมีรายละเอียดของภาพขาว-ดำ (Panchromatic) 2 เมตร ความกว้างแนวถ่ายภาพ 22 กิโลเมตร

ส่วนภาพสี (Multi-Spectral) 4 ช่วงคลื่น รายละเอียดภาพ 15 เมตร แต่ละภาพมีความกว้างของแนวถ่ายภาพ 90 กิโลเมตร มีอายุการใช้งาน 5 ปี นอกจากนี้ ในระบบการถ่ายภาพยังสามารถถ่ายภาพในช่วงคลื่นแสงที่ตามองเห็น 3 ช่วงคลื่น (ช่วงคลื่นแสงสีแดง สีเขียว และสีน้ำเงิน) และช่วงคลื่นแสงที่ตามองไม่เห็น (คลื่นอินฟราเรดใกล้ - NearIR) อีก 1 ช่วงคลื่น

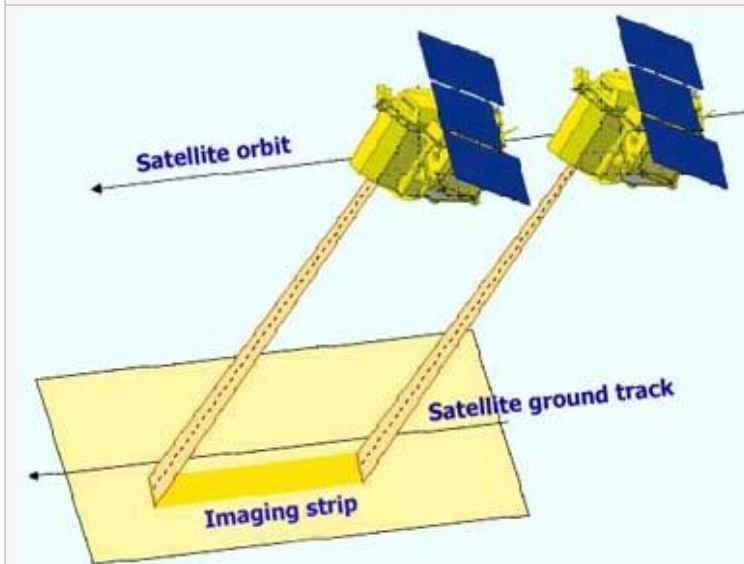
➤ประโยชน์ของดาวเทียมธีออส ได้แก่

- ภาพจากดาวเทียมสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งน้ำ และสามารถนำไปใช้ในการติดตามและประเมินความเสียหายจากอุทกภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ใช้ในการสำรวจศึกษาหาพื้นที่ป่าไม้ หาพื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลาย ถูกไฟไหม้ การสำรวจหาพื้นที่สวนป่าและหาชนิดป่า
- ใช้ในการสำรวจหามลพิษจากคราบน้ำมันในทะเล หาแหล่งน้ำ หาพื้นที่ประสบภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ
- ใช้เป็นข้อมูลการจัดทำแผนที่ภูมิประเทศ แผนที่ธรณีวิทยา ธรณีสัณฐานของประเทศไทย
- ใช้ในการศึกษาหาพื้นที่เพาะปลูก การคาดการณ์ผลผลิต ประเมินความเสียหายจากภัยธรรมชาติและศัตรูพืช ตลอดจนการวางแผนกำหนดเขตเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ
- ใช้ในการสำรวจศึกษาและติดตามการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่อง
- ใช้ในการติดตามการเปลี่ยนแปลงของชุมชน อีกทั้งสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ เพื่อวางแผนพัฒนาการวางผังเมือง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปการต่างๆ
- ภาพถ่ายจากดาวเทียมธีออสสามารถนำมาขายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทย
- ภายใต้สัญญาสร้างดาวเทียมธีออส ประเทศฝรั่งเศสจะปรับปรุงสถานีรับสัญญาณดาวเทียมของไทยให้สามารถรับสัญญาณ จากดาวเทียม SPOT ได้ และให้สิทธิ์ในการรับสัญญาณดาวเทียม SPOT-2, 4 และ 5 เพื่อให้หน่วยงานราชการได้ใช้ประโยชน์ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อให้แต่ละหน่วยงาน นำไปใช้ประโยชน์ตามภารกิจของหน่วยงาน

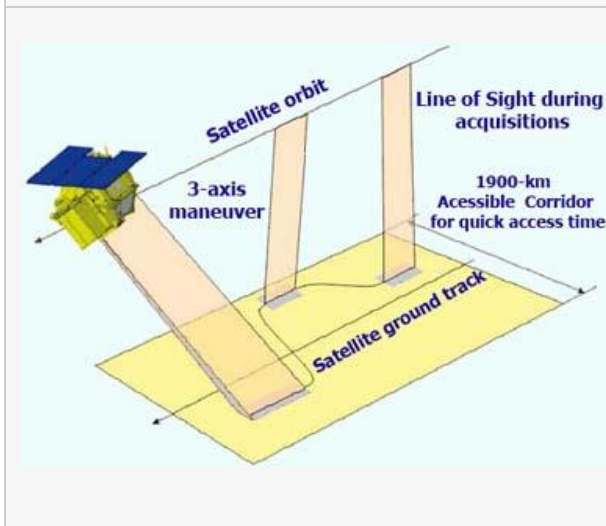
➤ การถ่ายภาพจากดาวเทียม Thaichote

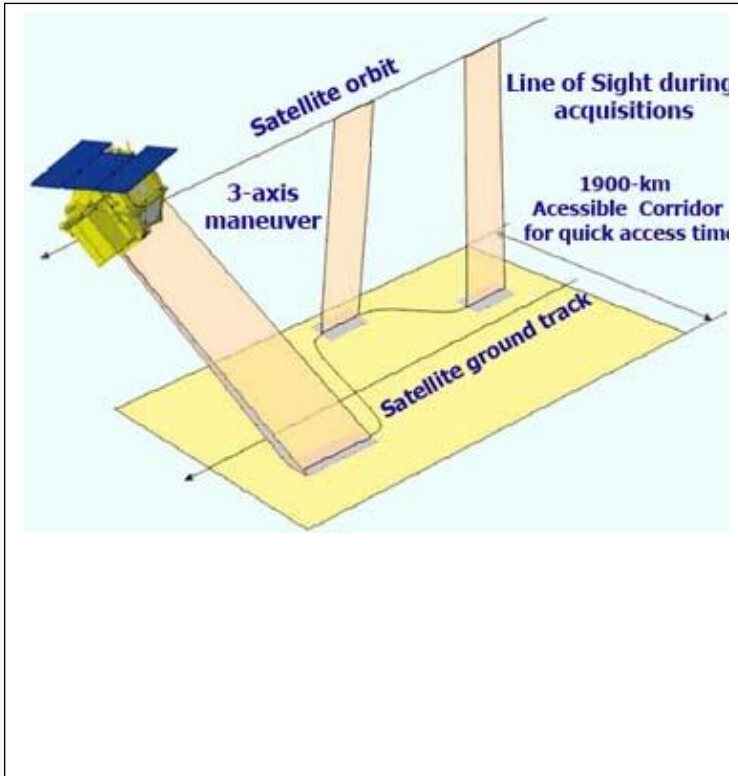
การถ่ายภาพในแนวตั้ง (Nadir) ดาวเทียมธีออสถ่ายภาพในแนวตั้ง (Nadir) หรือภายในมุมเอียงไม่เกิน 11 องศา (Near Nadir) ตามแนวการโคจร มีขนาดความกว้างของแนวถ่ายภาพ 22 กิโลเมตร สำหรับกล้อง Panchromatic และ 90 กิโลเมตร สำหรับกล้อง Multispectral

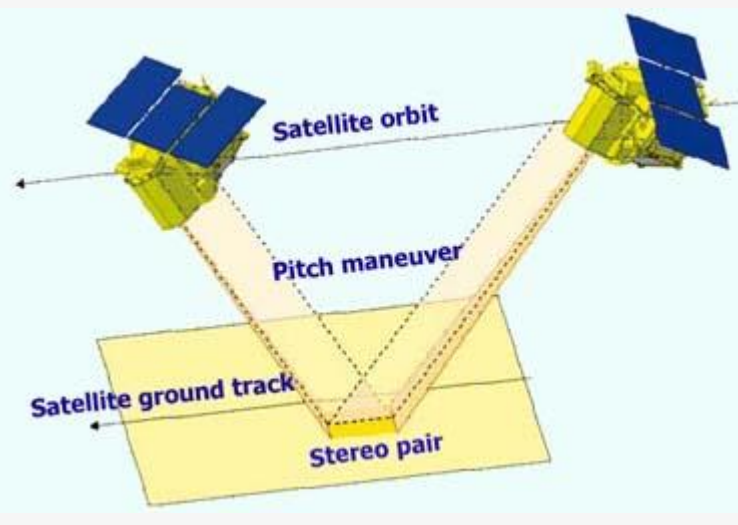
การถ่ายภาพต่อเนื่องเป็นแนวยาว (StripImaging) ดาวเทียมธีออสสามารถถ่ายภาพเป็นแนวยาวต่อเนื่องได้สูงสุดถึง 4,000 กิโลเมตร

ความสามารถในการถ่ายภาพซ้ำในพื้นที่เดิมดาวเทียมธีออสสามารถปรับเอียงมุมกล้องโดยการเอียงมุมกล้องโดยการเอียงดาวเทียมไปทางซ้ายหรือขวา หรือเพิ่มความกว้างของพื้นที่ที่ถ่ายภาพ เป็นการเพิ่มความถี่ในการถ่ายภาพพื้นที่เป้าหมายได้บ่อยครั้งขึ้น การเพิ่มความถี่ในการถ่ายภาพซ้ำที่เดิมขึ้นกับมุมเอียงของดาวเทียมและ

ตำแหน่งภูมิศาสตร์ตามแนวเส้น
 ละติจูดของพื้นที่นั้น ๆ มุมเอียงของ
 กล้องที่สามารถบันทึกได้ภาพที่มี
 คุณภาพดีในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ต้องไม่
 เกิน 30 องศา อย่างไรก็ตามกรณี
 เร่งด่วนดาวเทียมธีออสสามารถปรับมุม
 เอียงได้ถึง 50 องศา ซึ่งจะเพิ่มความถี่
 ในการถ่ายภาพซ้ำที่เดิม เช่น ประเทศไทย
 อยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร สามารถ
 ถ่ายภาพได้ซ้ำที่เดิมเฉลี่ยทุก 3 วัน
 สำหรับมุมเอียงไม่เกิน 30 องศา แต่ถ้า
 ปรับมุมเอียงถึง 50 องศา ความถี่ใน
 การถ่ายภาพซ้ำที่เดิมเพิ่มขึ้นเป็นทุก 2
 วัน

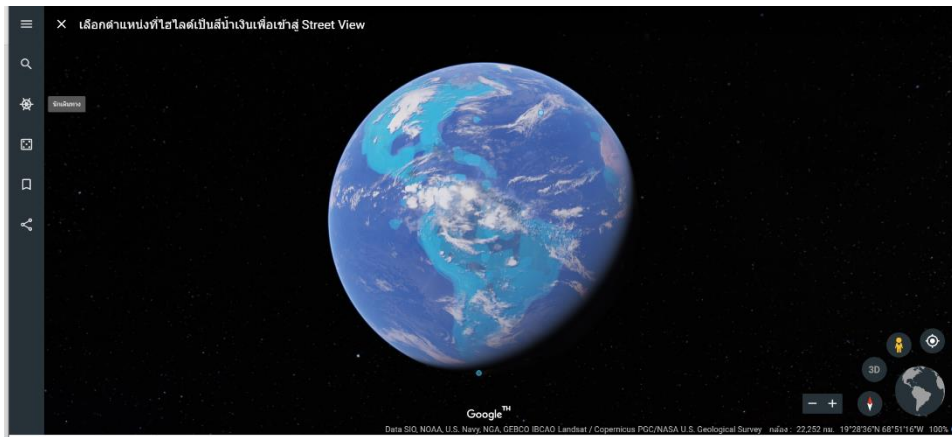
การถ่ายภาพสเตอริโอ (Stereo
 Imaging)
 ดาวเทียมธีออสสามารถถ่ายภาพสเต
 อริโอได้ 2 วิธี

1. การถ่ายภาพในแนวโคจรเดียวกัน
 (Along track stereo imaging)
2. การถ่ายภาพพื้นที่เดียวกันจากสอง
 แนวโคจร (Across track stereo
 imaging)

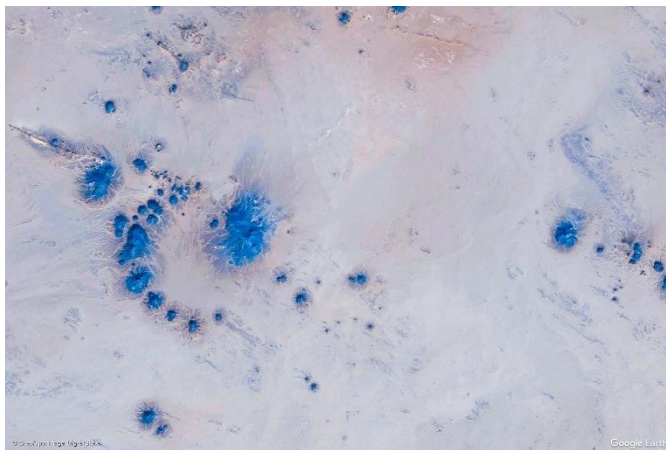
Activity 2 ให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลภาพจากดาวเทียมผ่านโปรแกรม Google Earth

Step 1 click ขวารูป เลือก Earth View

Step 2 ให้เลือกตำแหน่งสีต่างๆแล้วจะขึ้นช่องสี่เหลี่ยม จากนั้นจะมีช่อง เสร็จแล้ว

Click DOWNLOAD WALLPAPER

นักเรียนจะได้ภาพมุมสูงจาก Google Earth, แบบ 2D สถานที่นี้คือ Al Kufrah, Libya

Step 3 กดแชร์

แชร์ลิงก์

×

รับลิงก์

Facebook

Twitter

Classroom

นอกจากนี้นักเรียนสามารถศึกษาตัวเลือกอื่นเพราะ Zoom ดูภาพมุมสูงแล้วภาพจริงได้จากการใช้ icon ต่างๆ

What Is the Difference Between Satellite Imagery & Aerial Photography?

By Sean Kotz; Updated March 13, 2018

Satellite imagery and aerial photography both provide a view of the Earth from above, and both are used to study geography, to survey areas of land and even to spy on governments. The methods of creating images differs between the two techniques, as does the application of such images most of the time. While both processes can produce digital images, satellite images have greater large-scale scientific applications, and aerial photography has greater small-scale commercial applications.

Aerial Photography

Aerial photography is the production of photographic images from balloons, helicopters or airplanes; it's used primarily for mapping. In 1855, French balloonist Gaspar Felix Tournachon patented the first aerial photography process, though it took three years to produce the first image. Early experiments included using pigeons equipped with automatic cameras and using biplanes in World War I to capture images of enemy trenches. Aerial photography was successfully commercialized by Sherman Fairchild for aerial surveys of land and cities after World War I and has been used in government and civil applications ever since.

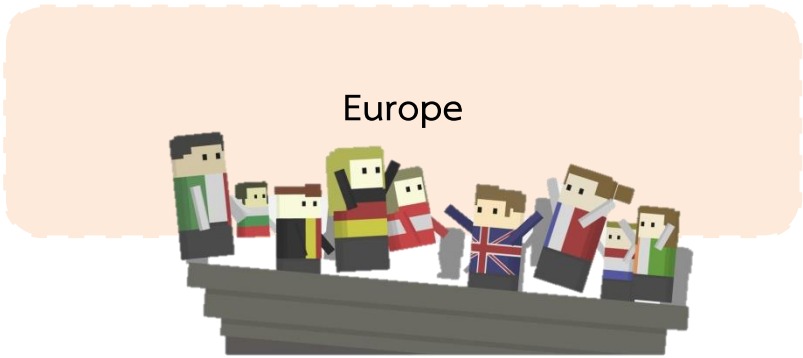
Satellite Imagery

The term "satellite imagery" may refer to a number of types of digitally transmitted images taken by artificial satellites orbiting the Earth. The United States launched the first satellite imaging system in 1960 to spy on the Soviet Union. Since then, in addition to military applications, satellite imagery has been used for mapping, environmental monitoring, archaeological surveys and weather prediction. Governments, large corporations and educational institutions make the most use of these images.

Chapter
2

ตัววัดชั้นปี

● วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.1 ม. 2/2)

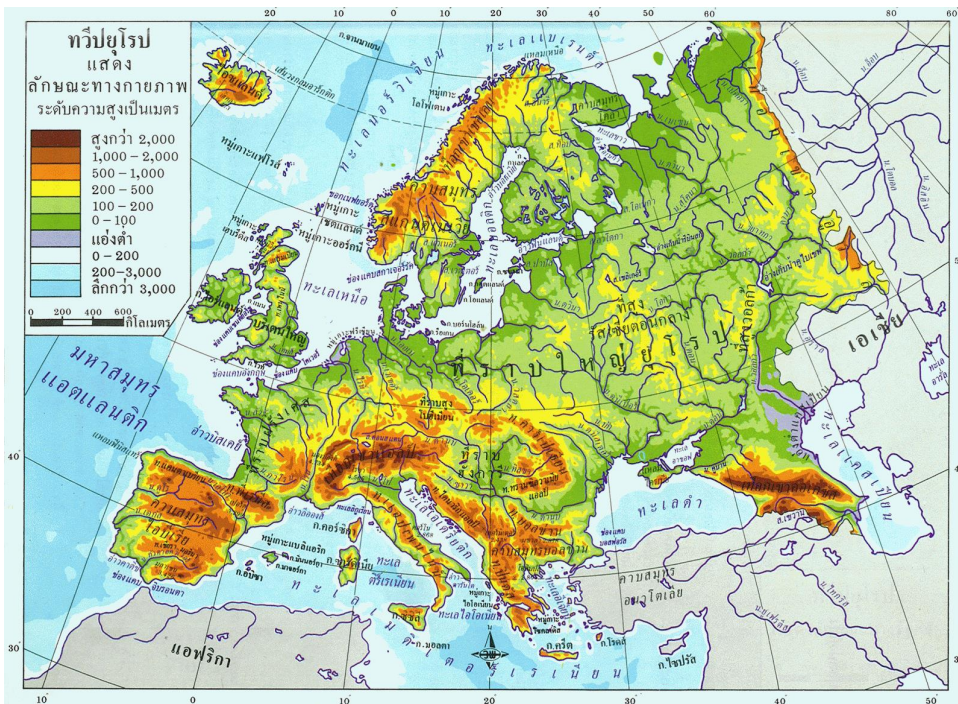
The physical aspects of Europe

- Location, size, and boundary
- Topography
- Climate and vegetation
- Natural resources and environment
- Rivers of Europe

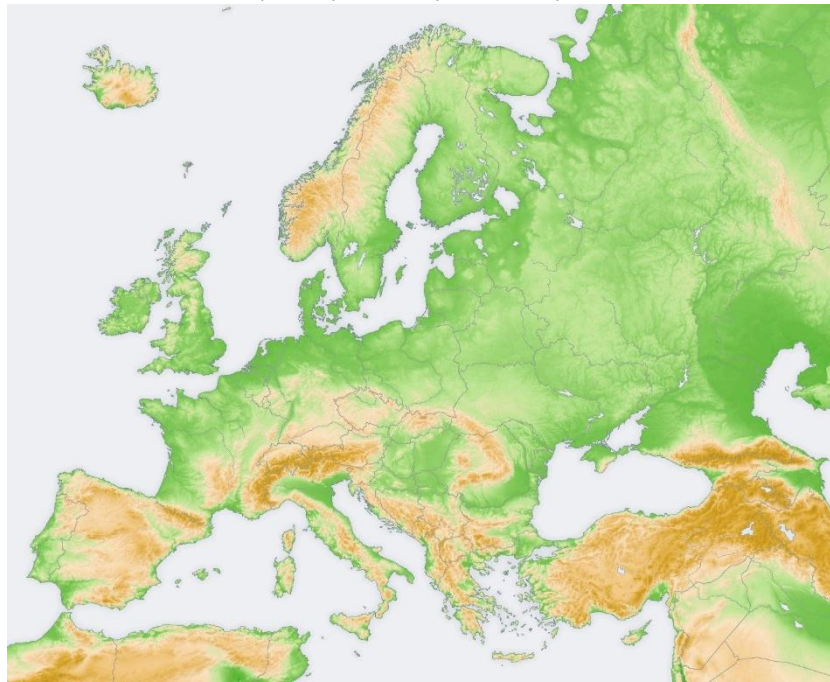
The economic, social, cultural and demographic aspects of Europe

- Economic aspect
- Social and cultural aspects
  - ✓ Races
  - ✓ Language
  - ✓ Religion
- Population dispersion and Density

The topographic map of europe

The topographic map of Europe

Europe is a continent located entirely in the Northern Hemisphere and mostly in the Eastern Hemisphere. It is bordered by the Arctic Ocean to the north, the Atlantic Ocean to the west and the Mediterranean Sea to the south.

Europe is the sixth largest continent in size and the third largest in population. It is bordered by the Mediterranean Sea to the south, Asia to the east, and the Atlantic Ocean to the West. Europe is a wealthy continent and is the center of the West and Western Democracy.

Europe has been the home to some of the Earth's greatest civilizations from Ancient Greece to the Roman Empire. It is also the home to the birth of democracy. Europe has been the central point of two of the biggest wars in modern history: World War I and World War II. Recently Europe has united under the common union called the European Union. This union allows independent European countries to have a single currency and to combine their economic and military power.

Bordering Bodies of Water: Atlantic Ocean, Mediterranean Sea, Bay of Biscay, North Sea, Baltic Sea, Black Sea

Major Rivers and Lakes: Danube River, Elbe River, Loire River, Po River, Rhine River, Volga River, Ladoga Lake, Onega Lake, Lake Geneva, Lake Como

Major Geographical Features: Alps, Ural Mountains, Pyrenees, Carpathian Mountains, Apennines, Massif Central plateau, North European Plain, the islands of Great Britain and Ireland, Iberian

Rivers In Europe Map

The Ural Mountains

The Urals rise like a long and narrow spine across western Russia, forming a natural divide between Europe and Asia. The mountain range spans 2,500 kilometers (1,550 miles) passing through Arctic tundra to the north and through forested and semi-desert landscapes to the south.

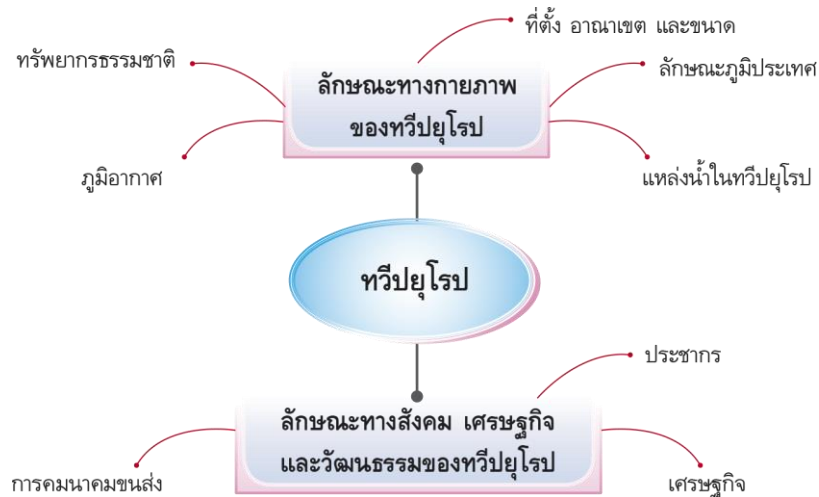
Continental collisions gave rise to the Urals between 250 and 300 million years ago, making them among the oldest mountains on Earth.

Mediterranean Sea

Countries that border the Mediterranean Sea

ทวีปยุโรปตั้งอยู่ในซีกโลกเหนือ ระหว่างละติจูด 36 องศา 1 ลิปดาเหนือกับ 71 องศา 10 ลิปดาเหนือ และระหว่างลองจิจูด 66 องศาตะวันออกกับ 9 องศา 30 ลิปดาตะวันตก

➤ **ที่ตั้ง อาณาเขต และขนาด**

- ทิศเหนือ จดมหาสมุทรอาร์กติก มีทะเลสำคัญ คือ ทะเลขาว ทะเลแบเร็นตส์
- ทิศตะวันออก มีแผ่นดินเดียวกับทวีปเอเชีย มีเทือกเขาและแม่น้ำยูรัล และทะเลแคสเปียน แบ่งสองทวีปนี้
- ทิศใต้ ติดต่อกับทวีปเอเชีย มีแนวเทือกเขาคอเคซัสและทะเลดำเป็นพรมแดน มีทะเลเมดิเตอร์เรเนียนคั่นกลางระหว่างทวีปยุโรปกับทวีปแอฟริกา คาบสมุทรด้านใต้ที่สำคัญ ได้แก่ คาบสมุทรไอบีเรีย คาบสมุทรอิตาลี คาบสมุทรบอลข่าน และคาบสมุทรไครเมีย ดินแดนใต้สุดของทวีป คือ แหลมตารีฟา ในช่องแคบยิบรอลตาร์
- ทิศตะวันตก จดมหาสมุทรแอตแลนติก มีทะเลสำคัญ คือ ทะเลนอร์วีเจียน ทะเลเหนือ และทะเลไอริช มีเกาะที่สำคัญ ได้แก่ เกาะเกรตบริเตน เกาะไอร์แลนด์ และเกาะไอซ์แลนด์ ดินแดนทางตะวันตกสุดของทวีป คือ แหลมโรกา ประเทศโปรตุเกส

ยุโรปมีเนื้อที่ประมาณ 10,354,636 ตารางกิโลเมตร มีขนาดเล็กเป็นอันดับที่ 2 ของโลก

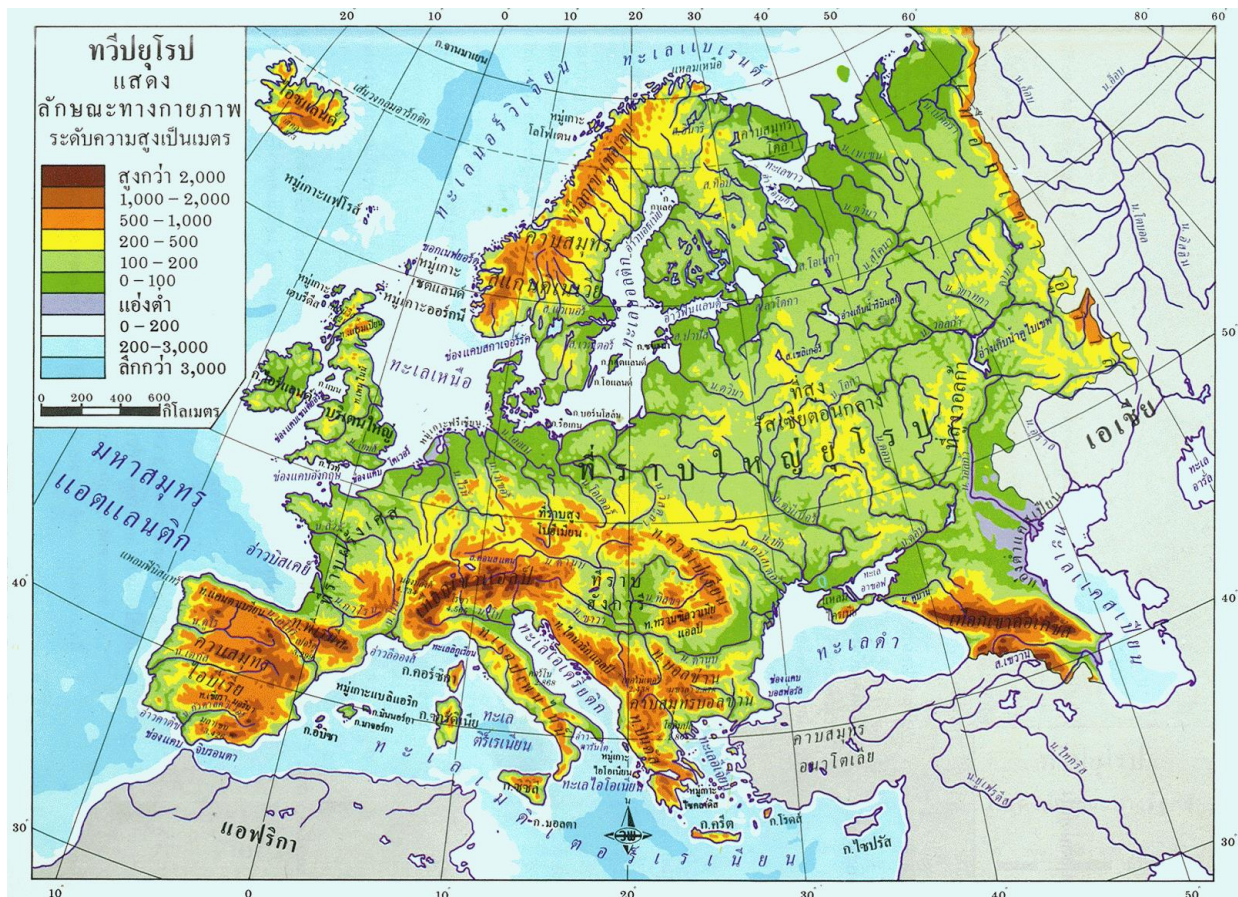
➤ **ลักษณะภูมิประเทศ** แบ่งออกเป็น 4 เขต ดังนี้

- เขตหินเก่าทางตะวันตกเฉียงเหนือ ได้แก่ คาบสมุทรสแกนดิเนเวีย ประเทศฟินแลนด์ เป็นเขตภูมิประเทศยุคหินเก่า ในยุคน้ำแข็งมีธารน้ำแข็งกัดเซาะเทือกเขาจนกลายเป็นที่ราบสูง และทำให้ชายฝั่งทะเลเว้าแหว่งเป็นอ่าวเล็กที่มีน้ำลึกเรียกว่า ฟยอร์ด อยู่ทั่วไป

- เขตที่ราบใหญ่ตอนกลาง ได้แก่ พื้นที่ทางตอนใต้ของประเทศสหราชอาณาจักร ทางด้านตะวันตกของประเทศฝรั่งเศส เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก ภาคเหนือของเยอรมนี โปแลนด์ ลิทัวเนีย ลัตเวีย เอสโตเนีย ฟินแลนด์ และพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศรัสเซียที่ราบใหญ่ตอนกลางเป็นที่ราบขนาดใหญ่ มีแม่น้ำไหลผ่านหลายสาย และตอนเหนือของที่ราบใหญ่ตอนกลางประกอบด้วยเปลือกโลกยุคหินเก่า เรียกว่า บอลติกชิลด์ (Baltic Shield)

- เขตที่ราบสูงตอนกลางในอดีตเป็นภูเขาสูง ต่อมาสึกกร่อนกลายเป็นที่ราบสูงและมีเทือกเขาเตี้ยๆ ได้แก่ ที่ราบสูงเมเซตา มาซิฟของตราลแบล็กฟอเรสต์ และที่ราบสูงโบฮีเมีย

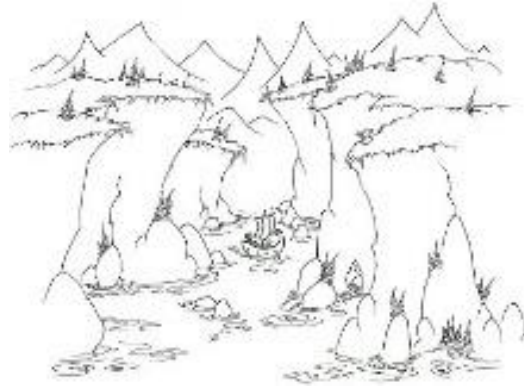
- เขตภูเขาหินใหม่ตอนใต้เป็นเขตภูเขาหินใหม่ที่เปลือกโลกยังไม่สงบตัว ทำให้เกิดแผ่นดินไหวและภูเขาไฟปะทุ เทือกเขาที่สำคัญ ได้แก่ เทือกเขาพิเรนีส เทือกเขาแอลป์ที่มียอดเขาสำคัญ คือ ยอดเขามงบล็อง เทือกเขาแอนไพน์ เทือกเขาไดนาริกแอลป์ เทือกเขาคาร์เพเทียน และเทือกเขาคอเคซัสที่มียอดเขาเอลบรุสเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในทวีปยุโรป

WHAT IS A FJORD

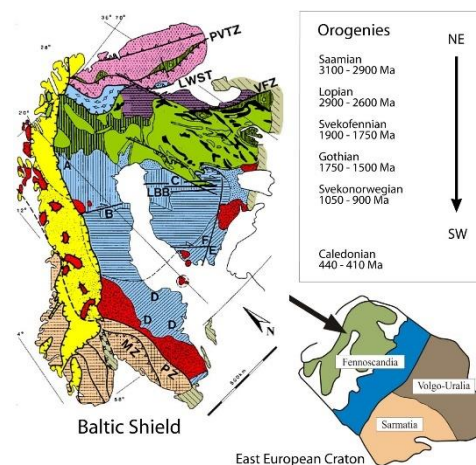
Fjords are found in locations where current or past glaciation extended below current sea level. A fjord is formed when a glacier retreats, after carving its typical U-shaped valley, and the sea fills the resulting valley floor.

Baltic shield

Baltic Shield, the continental core of Europe, composed of Precambrian crystalline rock, the oldest of Europe. The tectonically stable region was not affected by the Caledonian, Hercynian, and Alpine mountain-building periods of Europe, although mountains did rise along the edges. The exposed portion of the Baltic Shield is found in Finland, Sweden, and Norway. During the Pleistocene epoch, great continental ice sheets scoured and depressed the shield's surface, leaving a thin covering of glacial material and innumerable lakes and streams. The ancient rocks have yielded a rich variety of minerals, especially iron and copper. In W former USSR the Russian Platform is that portion of the Baltic Shield buried beneath a great thickness of sedimentary rock.

The Columbia Electronic Encyclopedia, 6th ed. Copyright © 2012, Columbia University

➤ ภูมิภาคการแบ่งภูมิภาคของทวีปยุโรป:

ยุโรปเหนือ ได้แก่ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน เอสโตเนีย ลัตเวีย ลิทัวเนีย และสหราชอาณาจักร

ยุโรปตะวันตก ได้แก่ ออสเตรีย เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมนี ลิกเตนสไตน์ ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ และ สวิตเซอร์แลนด์

ยุโรปตะวันออก ได้แก่ เบลารุส บัลแกเรีย เช็กเกีย ฮังการี มอลโดวา โปแลนด์ โรมาเนีย รัสเซีย สโลวาเกีย และยูเครน

ยุโรปใต้ ได้แก่ แอลเบเนีย อันดอร์รา บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา โครเอเชีย กรีซ อิตาลี สาธารณรัฐมาซิโดเนีย มอลตา โปรตุเกส ซานมารีโน สโลวีเนีย สเปน เซอร์เบีย มอนเตเนโกร และคอซอวอ

เนื้อที่ จำนวนประชากร และเมืองหลวงของประเทศในทวีปยุโรป พ.ศ. 2557

ประเทศ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ประชากร (ล้านคน)	เมืองหลวง
ยุโรปตะวันออก			
1. สาธารณรัฐเบลารุส	207,600	9.5	มินสก์
2. สาธารณรัฐบัลแกเรีย	110,912	7.5	โซเฟีย
3. สาธารณรัฐเช็ก	78,866	10.5	ปราก
4. สาธารณรัฐฮังการี	93,030	10.0	บูดาเปสต์
5. สาธารณรัฐมอลโดวา	33,701	4.1	คีชีเนา
6. สาธารณรัฐโปแลนด์	312,758	38.2	วอร์ซอ
7. โรมาเนีย	237,500	21.5	บูคาเรสต์
8. สหพันธรัฐรัสเซีย	17,075,383	141.9	มอสโก
9. สาธารณรัฐสโลวาเกีย	49,011	5.4	บราติสลาวา
10. ยูเครน	603,701	45.9	เคียฟ
ยุโรปเหนือ			
11. ราชอาณาจักรเดนมาร์ก	43,069	5.5	โคเปนเฮเกน
12. สาธารณรัฐเอสโตเนีย	45,100	1.3	ทาลลินน
13. สาธารณรัฐฟินแลนด์	337,032	5.4	เฮลซิงกิ
14. สาธารณรัฐไอซ์แลนด์	102,828	0.3	เรคยาวิก
15. ไอร์แลนด์	68,894	4.5	ดับลิน
16. สาธารณรัฐลัตเวีย	63,701	2.2	รีกา
17. สาธารณรัฐลิทัวเนีย	65,201	3.3	วิลนีอัส
18. ราชอาณาจักรนอร์เวย์	400,906	4.9	ออสโล
19. ราชอาณาจักรสวีเดน	449,792	9.4	สตอกโฮล์ม
20. สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ และไอร์แลนด์เหนือ	244,110	62.2	ลอนดอน
ยุโรปใต้			
21. สาธารณรัฐแอลเบเนีย	28,748	3.2	ติรานา
22. ราชรัฐอันดอร์รา	482	0.1	อันดอร์ราลาเวลลา
23. บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา	51,129	3.8	ซาราเยโว
24. สาธารณรัฐโครเอเชีย	56,537	4.4	ซาเกร็บ
25. สาธารณรัฐสโลวีเนีย	131,945	11.3	เอเธนส์

26. สาธารณรัฐอิตาลี	301,217	60.5	โรม
27. สาธารณรัฐมาซิโดเนีย	25,714	2.1	สโกเปีย
28. สาธารณรัฐมอลตา	246	0.4	วัลเลตตา
29. สาธารณรัฐโปรตุเกส	91,462	10.7	ลิสบอน
30. สาธารณรัฐซานมารีโน	62	0.03	ซานมารีโน
31. สาธารณรัฐเซอร์เบีย	102,173	7.3	เบลเกรด
32. สาธารณรัฐคอซอวอ	10,887		พริสตีนา
33. มอนเตเนโกร	13,812	0.6	พอดกอรีตซา
34. สาธารณรัฐสโลวีเนีย	20,251	2.1	ลูบลิยานา
35. ราชอาณาจักรสเปน	504,742	47.1	มาดริด
36. นครรัฐวาติกัน	0.438	0.000826	วาติกัน
ยุโรปตะวันตกและยุโรปกลาง			
37. สาธารณรัฐออสเตรีย	83,851	8.4	เวียนนา
38. ราชอาณาจักรเบลเยียม	30,513	10.8	บรัสเซลส์
39. สาธารณรัฐฝรั่งเศส	551,458	63.0	ปารีส
40. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	356,734	81.6	เบอร์ลิน
41. ราชรัฐลิทเทินสไตน์	161	0.04	ฟาดุซ
42. ราชรัฐลักเซมเบิร์ก	2,587	0.5	ลักเซมเบิร์ก
43. ราชรัฐโมนาโก	1.95	0.04	มินสก์
44. ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์	41,525	16.6	โซเฟีย
45. สมาพันธรัฐสวิส	41,287	7.8	ปราก

ที่มา เนื้อที่จาก พจนานุกรมชื่อภูมิศาสตร์สากล ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2 เล่ม 2549-2550
จำนวนประชากร 2014 World Population Data Sheet (อ้างถึงใน หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคม
ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน้า220-221)
ยุโรปมีเนื้อที่ประมาณ 10,354,636 ตารางกิโลเมตร มีขนาดเล็กเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากทวีป
ออสเตรเลีย มีเนื้อที่ประมาณ 5,970,538 ตารางกิโลเมตร¹

➤ แหล่งน้ำในทวีปยุโรป

1. แม่น้ำ ทวีปยุโรปมีแม่น้ำสายสำคัญดังนี้

แม่น้ำ	ความยาวโดยประมาณ	ต้นกำเนิด
1. แม่น้ำวอลกา	3,689 กิโลเมตร	เกิดจากเขตที่สูงทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของรัสเซีย ไหลลงมาทางใต้ลงสู่ทะเลแคสเปียน มีปริมาณน้ำมาก เดินเรือได้เกือบตลอดสาย
2. แม่น้ำดานูบ	2,850 กิโลเมตร	เกิดจากเขตที่สูงทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเยอรมนี ไหลผ่านดินแดนต่าง ๆ เช่น ออสเตรเรีย สโลวาเกีย ฮังการี เซอร์เบีย มอนเตเนโกร บัลแกเรีย โรมาเนีย ลงสู่ทะเลดำ ปัจจุบันมีการสร้างเขื่อนหลายแห่งเพื่อนำน้ำมาใช้
3. แม่น้ำไรน์	1,319 กิโลเมตร	เกิดจากเขตเทือกเขาแอลป์ในสวิตเซอร์แลนด์ ไหลผ่านเยอรมนี ฝรั่งเศส ลงสู่ทะเลเหนือใกล้เมืองรอตเทอร์ดาม เนเธอร์แลนด์ เดินเรือได้ถึงเมืองบาเซิล สวิตเซอร์แลนด์
4. แม่น้ำนีเปอร์	2,285 กิโลเมตร	เกิดจากภูเขาด้านตะวันตกของกรุงมอสโก ไหลผ่านรัสเซีย เบลารุส และยูเครน ลงสู่ทะเลดำ ปัจจุบันมีการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าและการชลประทาน
5. แม่น้ำเอลเบ	1,165 กิโลเมตร	เกิดจากเขตที่สูงในสาธารณรัฐเช็ก ไหลผ่านเยอรมนีลงสู่ทะเลเหนือ
6. แม่น้ำลัวร์	1,020 กิโลเมตร	เกิดจากที่ราบสูงมาซีฟของตราล ไหลไปทางทิศเหนือแล้ววกไปทางทิศตะวันตกลงสู่อ่าวบิสเคย์ในมหาสมุทรแอตแลนติก
7. แม่น้ำวิสตุลา	1,086 กิโลเมตร	เกิดจากเทือกเขาคาร์เพเทียน ไหลไปทางทิศเหนือลงสู่ทะเลบอลติก ปัจจุบันมีการขุดคลองเชื่อมต่อกับแม่น้ำโอดอร์
8. แม่น้ำโอดอร์	912 กิโลเมตร	เกิดจากเทือกเขาทางตะวันตกของสาธารณรัฐเช็ก ไหลผ่านโปแลนด์ไปรวมกับแม่น้ำไนเซของเยอรมนี

ทะเลสาบน้ำจืด ได้แก่ ทะเลสาบทางภาคเหนือของทวีปในคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย ประเทศฟินแลนด์ ประเทศรัสเซีย และทะเลสาบในเขตภูเขาและที่สูงทางตอนกลางของทวีป

➤ ภูมิอากาศ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสภาพภูมิอากาศ

1. ที่ตั้ง ทวีปยุโรปอยู่ในเขตละติจูดกลางเนื้อที่ส่วนใหญ่จึงอยู่ในเขตอบอุ่น และมีพื้นที่บางส่วนอยู่เหนือเส้นอาร์กติกเซอร์เคิลไปจึงอยู่ในเขตหนาวและมีธารน้ำแข็ง
2. แนวเทือกเขา อยู่ในแนวทิศตะวันออกเฉียงเหนือ – ตะวันตกเฉียงใต้ จึงไม่ขวางกั้นลมประจำตะวันตก ทำให้ได้รับอิทธิพลจากทะเลและได้รับน้ำฝนอย่างทั่วถึง
3. ระยะห่างจากทะเล ทวีปยุโรปเป็นทวีปที่มีชายฝั่งทะเลยาว เว้าแหว่ง และอยู่ไม่ห่างจากทะเลมากนัก ทำให้ไม่มีภูมิอากาศแห้งแล้งแบบทะเลทราย
4. กระแสน้ำ ทวีปยุโรปได้รับอิทธิพลจากกระแสน้ำอุ่นกัลฟ์สตรีมในมหาสมุทรแอตแลนติก กระแสน้ำอุ่นที่ไหลเข้าสู่ชายฝั่งของเกาะเกรตบริเตน เกาะไอซ์แลนด์ และประเทศนอร์เวย์ เรียกว่า กระแสน้ำอุ่นแอตแลนติกเหนือ ทำให้บริเวณชายฝั่งตะวันตกมีอากาศอบอุ่น ไม่หนาวเย็น
5. ทิศทางของลมประจำ ทวีปยุโรปมีลมประจำตะวันตกพัดจากมหาสมุทรแอตแลนติกเข้าสู่ด้านตะวันตกของทวีป ทำให้ยุโรปตะวันตกมีฝนตกชุก อุณหภูมิระหว่างฤดูร้อนและฤดูหนาวไม่ต่างกันมาก

แผนที่แสดงเขตภูมิอากาศของทวีปยุโรป

ที่มา: ประเสริฐ วิทยารัฐ และคนอื่น ๆ. ATLAS แผนที่ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์, 2555, หน้า 75.

เขตภูมิอากาศ (climatic regions)

ทวีปยุโรปมีภูมิอากาศและพืชพรรณแตกต่างกัน 7 เขต ดังนี้

1. ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย (BS)
2. ภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน (Cs)
3. ภูมิอากาศแบบอบอุ่นชื้น (Ca)
4. ภูมิอากาศแบบอบอุ่นชื้นภาคพื้นทวีป (Da)
5. ภูมิอากาศแบบภาคพื้นสมุทรชายฝั่งตะวันตก (Cb)
6. ภูมิอากาศแบบกึ่งขั้วโลกหรือไทกา (Dc)
7. ภูมิอากาศแบบทุนดรา (ET)

➤ ลักษณะภูมิอากาศและพืชพรรณธรรมชาติ

● **ภูมิอากาศแบบขั้วโลก** หรืออากาศแบบทุนดรา เป็นเขตที่มีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาวเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีฤดูร้อนสั้น ๆ เพียง 1- 2 เดือน อุณหภูมิทั้งปีเฉลี่ยแล้วไม่เกิน 10 องศาเซลเซียส ทำให้มีหิมะและน้ำแข็งปกคลุมเกือบตลอดทั้งปี ชายฝั่งภาคเหนือคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย และชายฝั่งมหาสมุทรอาร์กติก พืช ได้แก่ มอส และตะไคร่น้ำ

หมีขั้วโลกจะมีขนหนาเพื่อป้องกันความหนาวเย็น
ในสภาพอากาศบริเวณตอนเหนือของทวีปยุโรปที่ปกคลุมด้วยหิมะ

● **ภูมิอากาศแบบกึ่งขั้วโลก** หรืออากาศแบบไทกา ลักษณะอากาศที่หนาวเย็นในฤดูหนาวมี ฤดูร้อนอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 17 องศาเซลเซียส บริเวณตอนกลางของคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย พื้นที่ส่วนใหญ่ของฟินแลนด์ และภาคเหนือของสหพันธรัฐรัสเซีย พืช ได้แก่ ป่าสน (ป่าไทกา)

● **ภูมิอากาศอบอุ่นชื้น** ลักษณะภูมิอากาศอบอุ่นที่มีฤดูร้อน อากาศร้อนจัด แต่ได้รับอิทธิพลจากทะเลจึงทำให้มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี ไม่มีฤดูแล้งที่เด่นชัด ภูมิอากาศแบบนี้พบในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงใต้ของทวีป ตอนเหนือและตอนกลางของคาบสมุทรบอลข่าน พืช ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบและป่าผสม

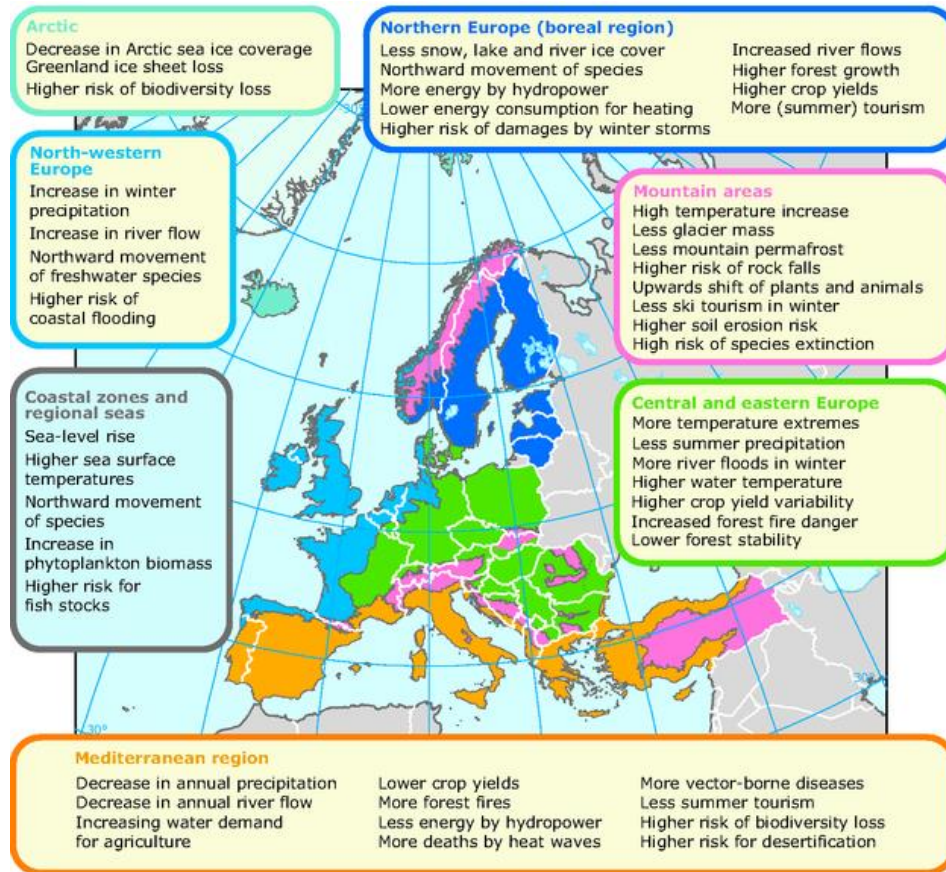
● **ภูมิอากาศอบอุ่นชื้นภาคพื้นทวีป** ลักษณะอากาศค่อนข้างหนาวเย็นเป็นเวลานานในฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 1- 2 องศาเซลเซียส ส่วนฤดูร้อนจะอบอุ่น อุณหภูมิประมาณ 19 – 20 องศาเซลเซียส เป็นเขตที่ได้รับอิทธิพลจากทะเลน้อยเพราะอยู่ลึกเข้าไปในทวีป ได้แก่ บริเวณยุโรปตะวันออก ครอบคลุมประเทศโปแลนด์ สาธารณรัฐเช็ก สาธารณรัฐสโลวาเกีย โรมาเนีย มอลโดวา ยูเครน ตอนใต้ของสหพันธรัฐรัสเซีย ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบและป่าผสม

● **ภูมิอากาศแบบภาคพื้นสมุทรชายฝั่งตะวันตก** ลักษณะอากาศที่อบอุ่นชื้นตลอดทั้งปี ฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัดเพราะได้รับอิทธิพลจากกระแสน้ำอุ่นแอตแลนติกเหนือ มีลมประจำตะวันตกพัดผ่านทำให้มีฝนตกชุก ได้แก่ บริเวณชายฝั่งตะวันตกและตะวันตกเฉียงเหนือ ของทวีปยุโรป ครอบคลุมประเทศสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม เดนมาร์ก ภาคใต้ของนอร์เวย์และสวีเดน พืช ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบผสมกับป่าสน ไม้สำคัญ เช่น บีช เอซ โอ๊ก ซีดาร์ เป็นต้น

● **ภูมิอากาศแบบกึ่งทะเลทรายแถบอบอุ่น** ลักษณะอากาศที่ค่อนข้างแห้งแล้ง มีฝนตกน้อย ได้แก่ บริเวณตอนกลางคาบสมุทรไอบีเรีย ตอนเหนือทะเลดำและทะเลแคสเปียน และตอนใต้ของสหพันธรัฐรัสเซีย พืช ได้แก่ ทุ่งหญ้ากอสส์ ๆ ที่เรียกว่าทุ่งหญ้าสเตปป์ (steppe) มีไม้พุ่มเตี้ยขึ้นสลับกันห่าง ๆ

● **ภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน** ลักษณะอากาศ ฤดูร้อนอากาศร้อนและแห้งแล้ง ฤดูหนาวมีอากาศอบอุ่น และมีฝนตก อุณหภูมิในฤดูร้อนเฉลี่ยประมาณ 23 องศาเซลเซียส ฤดูหนาวอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 8 องศาเซลเซียส ได้แก่ บริเวณชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ครอบคลุมคาบสมุทรไอบีเรีย ภาคใต้ฝรั่งเศส คาบสมุทรอิตาลี และชายฝั่งคาบสมุทรบอลข่าน พืช ได้แก่ ไม้คอร์ก

Climates of Europe

Climate Map

Tropical
 Rain all year
 Seasonal rain

Dry
 Desert
 Some rain

Moderate
 Dry summer
 Humid summer
 Rainy summer

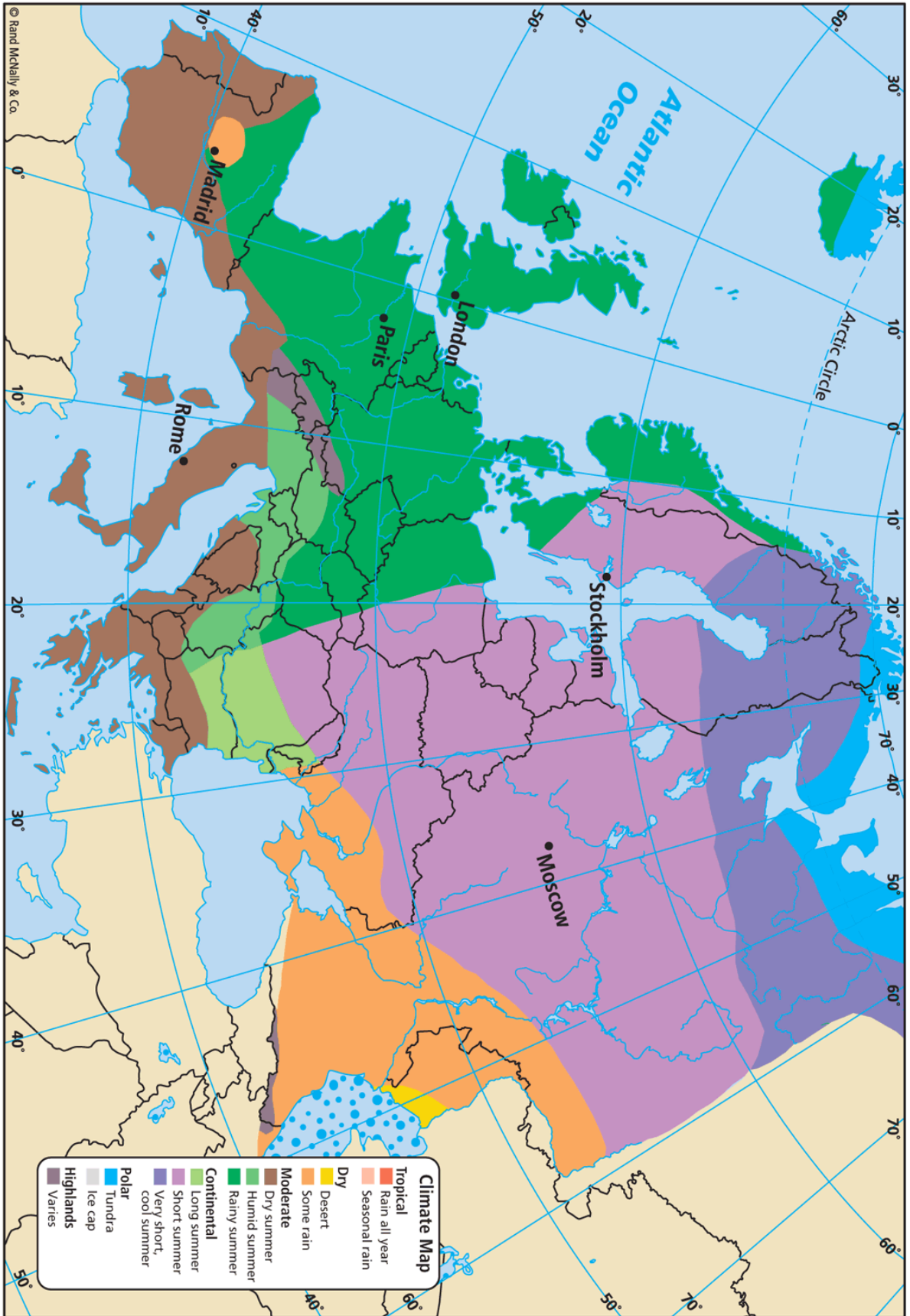
Continental
 Long summer
 Short summer
 Very short, cool summer

Polar
 Tundra
 Ice cap

Highlands
 Varies

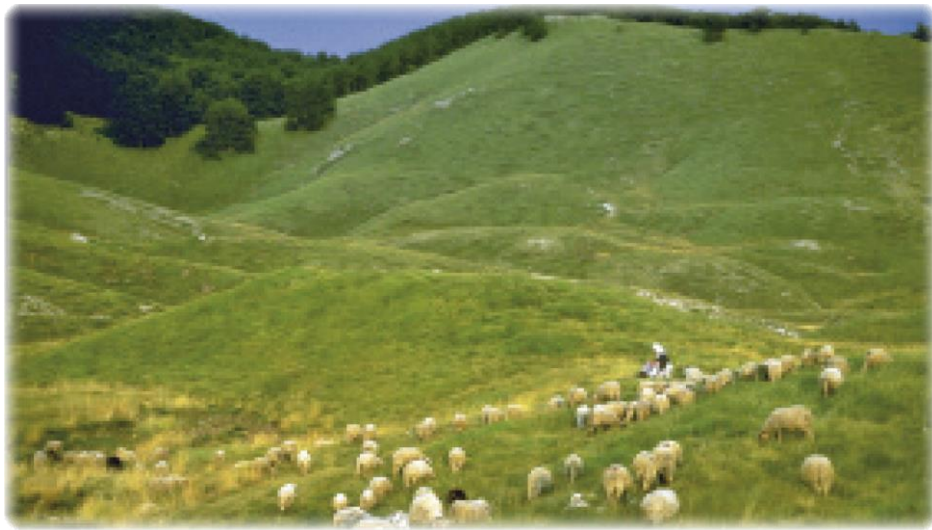
Activity 3 ให้นักเรียนระบายสีภูมิอากาศ

➤ ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ดิน ดินที่อุดมสมบูรณ์พบในภาคใต้ของรัสเซีย ยูเครน โปแลนด์ สาธารณรัฐเช็ก เซอร์เบีย มอนเตเนโกร ออสเตรีย และลุ่มน้ำบริเวณที่ราบใหญ่ตอนกลางของทวีป
2. ป่าไม้ แหล่งไม้เนื้ออ่อนขนาดใหญ่ของโลกอยู่ในบริเวณสวีเดน ฟินแลนด์ และรัสเซีย ในเขตยุโรป ตะวันตก ยุโรปกลาง และยุโรปตะวันออก ไม้สำคัญ ได้แก่ โอ๊กและบีช และยุโรปใต้มีไม้พุ่มขนาดเล็ก
3. สัตว์ในธรรมชาติ มีอยู่น้อยมาก ปลาที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ปลาสเตอร์เจียน ที่นำไปมาทำคาเวียร์
4. พลังงาน ที่สำคัญ ได้แก่ ถ่านหิน น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ นิวเคลียร์ พลังงานน้ำ และแร่

เขตที่สูงแถบเทือกเขาพีเรนีส ดินไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์แต่หญ้าเจริญงอกงามดี
เกษตรกรชาวยุโรปจึงใช้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

ต้นไม้ในสวนสาธารณะเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์
มีลักษณะเป็นไม้เนื้ออ่อน

ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของทวีปยุโรป

➤ ประชากร

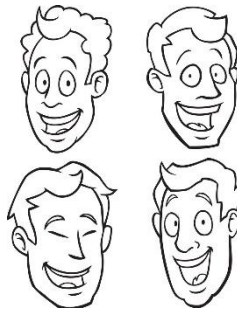
จำนวนประชากร ทวีปยุโรปมีประชากรร้อยละ 11 ของโลก สถิติใน พ.ศ. 2557¹ ทวีปยุโรปมีประมาณ 736.4 ล้านคน (พ.ศ. 2557) มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 3 ของโลก รองจากทวีปเอเชียและแอฟริกา แต่มีอัตราเฉลี่ยความหนาแน่นของประชากรสูงมากเป็นอันดับ 2 รองจากทวีปเอเชีย คือประมาณ 99 คนต่อตารางกิโลเมตร (2014 World population Date Sheet.)

ชาวออร์เวย์และสวีเดนเป็นประชากรกลุ่มนอร์ดิก

เชื้อชาติ แบ่งได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มนอร์ดิก มีรูปร่างสูงใหญ่ ผิวเนียน ผมสีทอง นัยน์ตาสีฟ้า กะโหลกศีรษะยาว

- กลุ่มแอลไพน์ มีรูปร่างเตี้ย ลำ ผมสีน้ำตาล กะโหลกศีรษะกลม
- กลุ่มเมดิเตอร์เรเนียน มีรูปร่างเล็ก ผิวคล้ำและเนียน ผมดำ นัยน์ตาสีฟ้า กะโหลกศีรษะกลม

ชาวอิตาลีและกรีซเป็นประชากรกลุ่มเมดิเตอร์เรเนียน

ภาษา จะอยู่ในตระกูลภาษาอินโด-ยูโรเปียน แบ่งได้ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

- กลุ่มภาษาเยอรมานิก
- กลุ่มภาษาโรแมนซ์หรือกลุ่มภาษาละติน
- กลุ่มภาษาสลาวิก

ศาสนา ส่วนใหญ่นับถือคริสต์ศาสนา โดยมีนิกายสำคัญ 3 นิกาย ดังนี้

- นิกายโรมันคาทอลิก
- นิกายโปรเตสแตนต์
- นิกายออร์ทอดอกซ์

การกระจายของประชากร

- เขตที่มีประชากรหนาแน่นมาก เป็นบริเวณที่มีทรัพยากรดินและน้ำอุดมสมบูรณ์ ได้แก่ บริเวณภาคตะวันตกและภาคกลางของทวีปยุโรป

- เขตที่มีประชากรเบาบาง เป็นบริเวณที่มีอากาศหนาวเย็น ได้แก่ คาบสมุทรสแกนดิเนเวีย ฟินแลนด์ และตอนเหนือของรัสเซีย

➤ เศรษฐกิจ

1. การเกษตรประกอบด้วย

1) การเพาะปลูก ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวสาลี ปลูกมากในยูเครน ออสเตรเลีย ฝ้าย มะกอก ปลูกมากในโปรตุเกส สเปน อิตาลี ต้นแฟล็กซ์ ปลูกมากในโปแลนด์ เบลเยียม ไอร์แลนด์ และหญ้า ปลูกมากในนอร์เวย์

การปลูกองุ่นในประเทศฝรั่งเศส ใช้สำหรับการทำไวน์องุ่น

2) การเลี้ยงสัตว์ มีการเลี้ยงสัตว์แตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

2. การทำประมง มีแหล่งปลาชุกชุมที่เรียกว่า ดอกเกอร์แบงก์ (Dogger Bank) นอกจากนี้ยังมีอีกเขตประมงที่สำคัญ คือ ทะเลแคสเปียน ทะเลดำ ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อ่าวบิสเคย์ และลุ่มแม่น้ำวอลกา

3. การทำป่าไม้ แหล่งที่สำคัญอยู่ในเขตยุโรปเหนือ ซึ่งเป็นป่าสน

4. การทำเหมืองแร่ที่สำคัญ ได้แก่ ถ่านหินเหล็ก น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ บ็อกไซต์ และโพแทช

5. อุตสาหกรรมแหล่งที่สำคัญ อยู่ในยุโรปตะวันตก เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี และเนเธอร์แลนด์ และในยุโรปตะวันออก ได้แก่ ประเทศรัสเซีย ยูเครน และเบลารุส

การค้า

สินค้าเข้า ได้แก่ อาหาร วัตถุดิบ เพื่อการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม และน้ำมันเชื้อเพลิง

สินค้าออก ได้แก่ ผลผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น เครื่องจักร ยานยนต์

➤ การคมนาคมขนส่ง

ลักษณะการคมนาคมขนส่งของทวีปยุโรปมีดังนี้

1. ทางบกแบ่งออกเป็น 2 ทาง คือ

1) ทางรถยนต์ มีการสร้างทางหลวงที่มีมาตรฐานสูง ซึ่งมีความยาวรวมกันประมาณ 1 ใน 5 ของทางรถยนต์โลก

2) ทางรถไฟ ทวีปยุโรปมีเส้นทางรถไฟคิดเป็น 1 ใน 3 ของทางรถไฟในโลก โดยประเทศที่มีความยาวของทางรถไฟเฉลี่ยต่อเนื้อที่ของประเทศมากที่สุดคือเบลเยียม เมืองศูนย์กลางการคมนาคมทางรถไฟที่สำคัญ ได้แก่ ปารีส ลอนดอน เบอร์ลิน วอร์ซอ และมอสโก

รถไฟของประเทศฝรั่งเศส
มีความเร็วสูงสุดในทวีปยุโรป

2. ทางน้ำมีเมืองท่าที่สำคัญ ได้แก่ อัมสเตอร์ดัม รอตเตอร์ดาม โกเตเบิร์ก กลาสโกว์ เซาแทมป์ตัน เนเปิลส์ มาร์แซย์ บาร์เซโลนา และการคมนาคมทางน้ำภายในทวีปมีแม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำไรน์ แชน ดานูบ วอลกา และโอเตอร์ มีคลองที่สำคัญ ได้แก่ คลองคีล คลองมีดี

ประเทศโมนาโก เป็นประเทศที่มีท่าเรือที่สำคัญแห่งหนึ่งในแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

3. ทางอากาศทวีปยุโรปใช้การคมนาคมทางอากาศเป็นส่วนใหญ่ ศูนย์กลางการบิน ได้แก่ เมืองหลวง และเมืองใหญ่ของแต่ละประเทศ

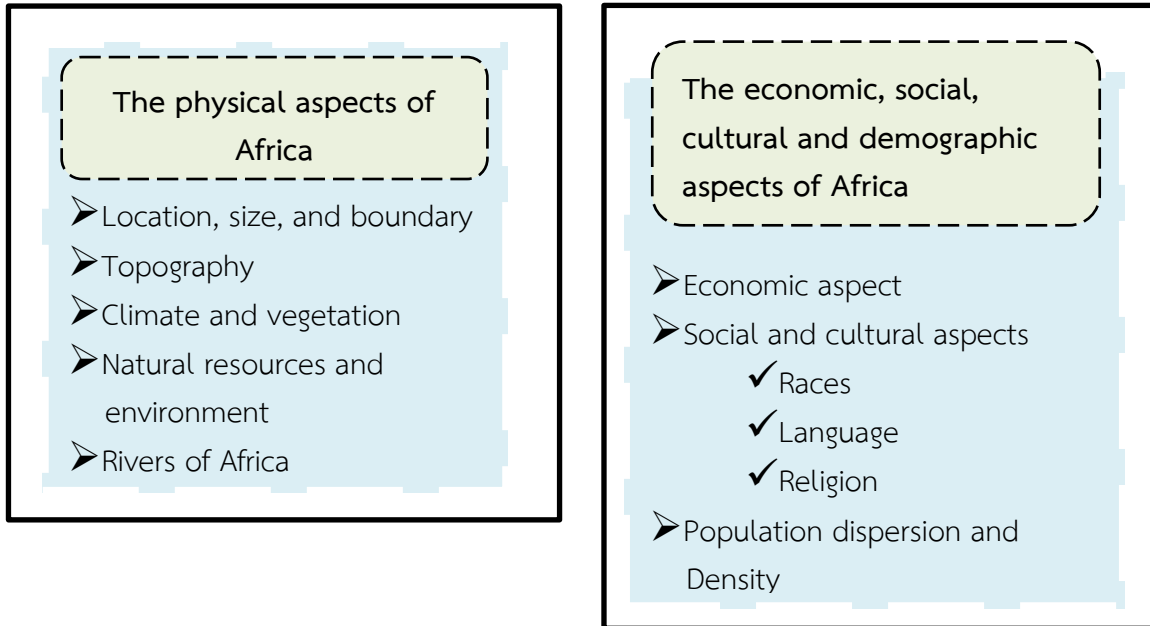
Chapter

3

Africa

ตัววัดชั้นปี

- วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.1 ม. 2/2)

ทวีปแอฟริกา มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทวีปมืดหรือกาฬทวีป เพราะมีความลึกลับอยู่มาก สภาพแวดล้อมเป็นอุปสรรคต่อการสำรวจดินแดน และล่าหลังทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวิทยาการสมัยใหม่ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำไนล์ในอียิปต์โบราณเป็นแหล่งอารยธรรมแรกของโลก สิ่ง que แสดงถึงอารยธรรมของชาวอียิปต์โบราณ เช่น การชลประทาน การประดิษฐ์อักษรไฮโรกลิฟิก ฯลฯ

ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ทวีปแอฟริกา

อารยธรรมอียิปต์ เริ่มต้นเมื่อประมาณ 3,500 ปี ก่อนคริสตกาล ความเจริญของอียิปต์บางอย่าง มีส่วนเสริมสร้างและเป็นรากฐานความเจริญของอารยธรรมยุโรปด้วย ผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรม ของชาวอียิปต์นับว่าเด่นกว่าของชนชาติใด ๆ ในสมัยเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปะหรือวัฒนธรรม วิวัฒนาการของปกครองของชาวอียิปต์ ที่เริ่มต้นจากการรวมตัวเป็นหมู่บ้าน ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ มาเป็นสองอาณาจักรและรวมเป็นประเทศ รวมทั้งความสามารถในการจัดระบบการปกครองของกษัตริย์ ที่เน้นการตั้งอำนาจมาสู่ศูนย์กลาง มีผลทำให้อียิปต์มีระบบการปกครองที่มั่นคงอย่างยิ่งในสมัยโบราณชาวอียิปต์ เป็นชนชาติแรกที่ให้มรดกแก่โลกทางด้านวัฒนธรรมภาษา กล่าวคือ เป็นชนชาติแรกที่ประดิษฐ์ตัวอักษรตัวอักษรอียิปต์รุ่นแรก คืออักษรเฮียโรกลิฟิก (Hieroglyphic) มีลักษณะเป็นอักษรภาพ ความเชื่อในศาสนาโดยเฉพาะความเชื่อในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ชักนำไปให้ ชาวอียิปต์ค้นคว้าการทำมัมมี่เพื่อเก็บรักษาศพมิให้เน่าเปื่อย เพื่อรอการกลับคืนมาของวิญญาณ และยังเชื่อมโยงไปสู่ผลงานที่เด่นที่สุดทางด้านสถาปัตยกรรม คือการสร้างพีระมิด ซึ่งใช้เป็นสถานที่เก็บศพของฟาโรห์

นอกจากนี้ชาวอียิปต์ยังมีความสามารถทางด้านการชลประทาน เลขคณิต เรขาคณิตและการแพทย์อีกด้วย อาณาจักรอียิปต์โบราณมีความเจริญรุ่งเรืองติดต่อกันมานานหลายพันปี จนกระทั่งระยะหลังได้ถูกต่างชาติสับเปลี่ยนกันเข้ามาครอบครอง อาทิเช่น อัลซีเรียน เปอร์เซีย กรีก โรมัน โดยเฉพาะอาหรับที่เข้ามาครอบครองที่โรมัน ใน ค.ศ. 1185 ซึ่งมีผลทำให้ดินแดนตอนเหนือของทวีปแอฟริการับถ่ายทอดวัฒนธรรมมุสลิมไว้ทั้งหมด ส่วนการสำรวจภายในทวีปแอฟริกา เริ่มมีอย่างจริงจัง ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ภายหลังจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมทำให้เกิดความต้องการแสวงหาแหล่งวัตถุดิบใหม่มาป้อนโรงงานอุตสาหกรรมแหล่งเชื้อเพลิงใหม่คือน้ำมัน แหล่งแร่ ทองคำ รวมทั้งแหล่งระบายพลเมืองที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ชาวยุโรปจึงมีความเห็นว่าทวีปแอฟริกา น่าจะเป็นดินแดนที่ช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ จึงเริ่มให้ความสนใจที่จะเดินทางเข้าไปสำรวจภายในทวีปเพื่อจับจองไว้เป็นอาณานิคม แทนที่จะเดินทางสำรวจชายฝั่งทะเลอย่างที่เคยกระทำมาเมื่อครั้งเริ่มแสวงหาเส้นทางเดินเรือไปยังทวีปเอเชียคริสต์ศตวรรษที่ 15 - 16 เบลเยี่ยมเป็นชนชาติแรก ที่เริ่มเข้าไปบุกเบิก และได้ทำการจับจองบริเวณสองฝั่งแม่น้ำซาฮารี (คองโก) ไว้ใน ค.ศ. 1876 บรรดาประเทศในยุโรปทั้งหลาย อังกฤษและฝรั่งเศสนับว่าเป็นคู่แข่งสำคัญในการยึดครองดินแดนในทวีปแอฟริกา ดินแดนของฝรั่งเศสส่วนใหญ่อยู่ออยู่ในบริเวณชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนไปจนถึงทะเลทรายและฮารา ส่วนอังกฤษได้เข้าครอบครองบริเวณแอฟริกาทางเหนือ ตะวันตก ตะวันออก และจอนใต้ ซึ่งส่วนใหญ่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรมีค่า นอกจากนี้ประเทศอื่น ๆ เช่น อิตาลี สเปน เยอรมัน โปรตุเกส ได้พากันยึดครองดินแดนต่าง ๆ จนในที่สุดเหลือประเทศที่เป็นอิสระเพียง 2 แห่ง คือ ไลบีเรีย และเอธิโอเปีย เท่านั้น การแข่งขันในการแสวงหาอาณานิคมในทวีปแอฟริการดังกล่าวนำไปสู่ความขัดแย้งกัน ระหว่างประเทศมหาอำนาจ และเป็นสาเหตุหนึ่งของสงครามโลก ครั้งที่ 1 (ค.ศ.1914 - 1918) นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1939 - 1945) เป็นต้นมา ประเทศต่าง ๆ ในทวีปแอฟริกาต่างก็ดิ้นรนในการเรียกร้องเอกราชกันเรื่อยมา และต่างก็ประสบความสำเร็จในการปกครองตนเองอย่างไรก็ตาม การที่แอฟริกาเป็นทวีปใหญ่ที่ประกอบด้วยประเทศใหญ่เล็กมากมาย จึงเป็นดินแดนที่ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ปัญหาสำคัญที่สุดคือปัญหา ทางเศรษฐกิจสังคมที่นำไปสู่การขาดความมั่นคง ทางการเมืองในหลายประเทศ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอันเกิดจากนโยบายการแบ่งแยกผิว คือนโยบายอะพาร์ตไฮด์ (Apartheid) ในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ที่รัฐบาลเป็นคนผิวขาว และชนผิวดำไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งยังเป็นปัญหาที่แก้ไขไม่ได้มาในปัจจุบัน

การทำมัมมี่

- การทำมัมมี่ อียิปต์โบราณ

<scan me>

Pyramid

<scan me>

ชนชาติแรกที่ประดิษฐ์ตัวอักษรตัวอักษรอียิปต์รุ่นแรก คืออักษรเฮียโรกลิฟฟิค (Hieroglyphic) มีลักษณะเป็นอักษรภาพ ความเชื่อในศาสนา

<scan me>

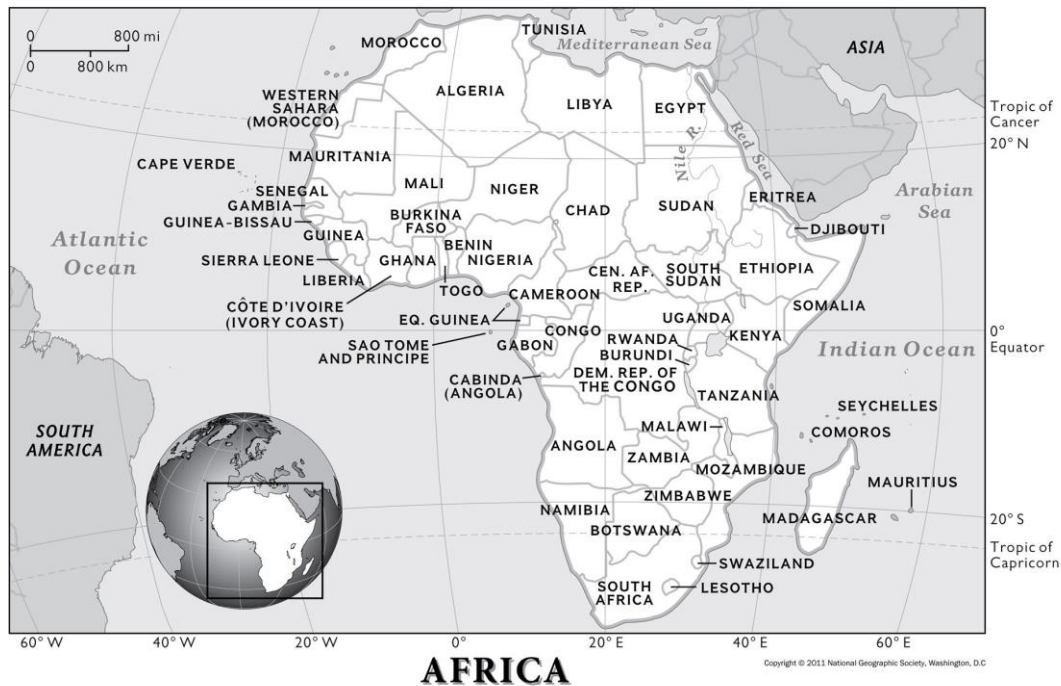
designed by freepik

The physical aspects of Africa

Africa is located to the south of Europe and to the southwest of Asia. Egypt, in the northeast corner of Africa, is due west of the Arabian Peninsula. The second largest continent in the world, it is to the south of the Mediterranean Sea, west of the Indian Ocean, and east of the Atlantic Ocean. That is a description of the relative location of Africa.

➤ ลักษณะทางกายภาพของทวีปแอฟริกา

ที่ตั้ง อาณาเขต และขนาด

ทวีปแอฟริกามีเนื้อที่ 30,244,050 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ระหว่างละติจูด 37 องศา 21 ลิปดาเหนือกับ 34 องศา 52 ลิปดาใต้ และระหว่างลองจิจูดที่ 51 องศา 26 ลิปดาตะวันออกกับ 17 องศา 32 ลิปดาตะวันตก มีเส้นศูนย์สูตรลากผ่านกลางทวีป ครึ่งหนึ่งจึงอยู่ทางซีกโลกเหนือ และอีกครึ่งหนึ่งอยู่ทางซีกโลกใต้ โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อเกือบเป็นแผ่นดินเดียวกันกับทวีปยุโรปและเอเชีย มีช่องแคบยิบรอลตาร์แบ่งทวีปแอฟริกากับยุโรป มีคลองสุเอซแบ่งทวีปแอฟริกากับเอเชีย โดยมีช่องแคบยิบรอลตาร์เป็นทางออกสู่มหาสมุทรแอตแลนติก คลองสุเอซและทะเลแดงเป็นทางออกสู่มหาสมุทรอินเดีย มีชายฝั่งบาร์บารี (Barbary) เป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนทางเหนือของทวีป

ทิศตะวันออก จดทะเลแดง อ่าวเอเดน และมหาสมุทรอินเดีย เกาะของทวีปแอฟริกาในมหาสมุทรอินเดีย ได้แก่ เกาะมาดากัสการ์ และมีช่องแคบโมซัมบิกคั่นระหว่างเกาะนี้กับดินแดนภาคพื้นทวีป เกาะอื่น ๆ ได้แก่ หมู่เกาะมอริเชียส เซเชลล์ และคอโมโรส

ทิศใต้ จดมหาสมุทรอินเดียและแอตแลนติก

ทิศตะวันตก จดมหาสมุทรแอตแลนติก มีอ่าวกินีทางตอนกลางทวีป

Physical Map of African Continent

(Rivers, Mountains and Deserts)

เนื้อที่ จำนวนประชากร และเมืองหลวงของประเทศไทยในทวีปแอฟริกา พ.ศ. 2557

ประเทศ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ประชากร (ล้านคน)	เมืองหลวง
แอฟริกาเหนือ			
1. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนแอลจีเรีย	2,322,163	36.0	แอลเจียร์
2. สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์	1,002,071	80.4	ไคโร
3. สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาชนอาหรับลิเบีย	1,759,537	6.5	ตริโปลี
4. ราชาอาณาจักรโมร็อกโก	446,550	31.9	ราบัต
5. สาธารณรัฐชูดาน	2,505,825	43.2	คารทุม
6. สาธารณรัฐตูนิเซีย	164,149	10.5	ตูนิส
แอฟริกาตะวันตก			
7. สาธารณรัฐเบนิน	112,622	9.8	ปอร์ต-โนโว
8. บุร์กินาฟาโซ	274,200	16.2	วากาตูกู
9. สาธารณรัฐเคปเวอร์ด	4,033	0.5	ไปรอา
10. สาธารณรัฐโกตดิวัวร์	322,460	22.0	ยามัสซุโกร์
11. สาธารณรัฐแกมเบีย	10,368	1.8	บันจูล
12. สาธารณรัฐกานา	238,539	24.0	อักกรา
13. สาธารณรัฐกินี	245,856	10.8	โกนากรี
14. สาธารณรัฐกินี-บิสเซา	36,125	1.6	บิสเซา
15. สาธารณรัฐไลบีเรีย	111,370	4.1	มอนโรเวีย
16. สาธารณรัฐมาลี	1,239,709	15.2	บามาโก
17. สาธารณรัฐอิสลามมอริเตเนีย	1,030,807	3.4	นูแอกชอต
18. สาธารณรัฐไนเจอร์	1,188,999	15.9	นีอาม
19. สหพันธสาธารณรัฐไนจีเรีย	923,773	158.3	อาบูจา
20. สาธารณรัฐเซเนกัล	197,161	12.5	ดาการ
21. สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน	71,740	5.8	ฟรีทาวน์
22. สาธารณรัฐโตโก	56,599	6.8	โลเม
แอฟริกาตะวันออก			
23. สาธารณรัฐบุรุนดี	27,866	8.5	บุงุมบورا
24. สหภาพคอโมโรส	1,826	0.7	โมโรนี
25. สาธารณรัฐจิบูตี	23,000	0.9	จิบูตี

26.	รัฐเอริเทรีย	117,599	5.2	แอสมารา
27.	สหพันธสาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย	1,221,897	85.0	แอดดิสอาบาบา
28.	สาธารณรัฐเคนยา	582,646	40.0	ไนโรบี
29.	สาธารณรัฐมาดากัสการ์	587,042	20.1	อันตานานาริโว
30.	สาธารณรัฐมาลาวี	118,485	15.4	ลิลองเว
31.	สาธารณรัฐมอริเชียส	1,865	1.3	พอร์ตหลุยส์
32.	สาธารณรัฐโมซัมบิก	771,421	23.4	มาปูโต
33.	สาธารณรัฐรวันดา	26,338	10.4	คิกาลี
34.	สาธารณรัฐเซเชลส์	277	0.1	วิกตอเรีย
35.	สาธารณรัฐประชาธิปไตยโซมาลี	637,539	9.4	โมกาดิชู
36.	สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย	945,091	45.0	ดาร์เอสซาลาม
37.	สาธารณรัฐยูกันดา	236,037	33.8	กัมปาลา
38.	สาธารณรัฐแซมเบีย	752,615	13.3	ลูซากา
39.	สาธารณรัฐซิมบับเว	390,624	12.6	ฮาราเร
40.	ซูดานใต้	619,745	-	จูบา
แอฟริกากลาง				
41.	สาธารณรัฐแองโกลา	1,246,699	19.0	ลูอันดา
42.	สาธารณรัฐแคเมอรูน	475,500	20.0	ยาอุนเด
43.	สาธารณรัฐแอฟริกากลาง	622,374	4.8	บังกี
44.	สาธารณรัฐชาด	1,283,998	11.5	เอ็นจาเมนา
45.	สาธารณรัฐคองโก	342,002	3.9	บราซซาวิล
46.	สาธารณรัฐอิเควทอเรียลกินี	28,037	0.7	มาลาโบ
47.	สาธารณรัฐกาบอง	265,001	1.5	ลีเบรอวิล
48.	สาธารณรัฐประชาธิปไตยเซาตูเมและปรินซิปี	963	0.2	เซาตูเม
49.	สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก	2,344,872	67.8	กินชาซา
แอฟริกาใต้				
50.	สาธารณรัฐบอตสวานา	600,360	1.8	กาโบโรเน
51.	ราชอาณาจักรเลโซโท	30,344	1.9	มาเซรู
52.	สาธารณรัฐนามิเบีย	824,451	2.2	วินด์ฮุก
53.	สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	1,221,043	49.9	พริทอเรีย
54.	ราชอาณาจักรสวาซิแลนด์	17,366	1.2	อัมบาบาเน

➤ ลักษณะภูมิประเทศ

แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศของทวีปแอฟริกา
ที่มา: ประเสริฐ วิทยารัฐ และคณะอื่น ๆ. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ๙ 305 โลกของเรา, 2544, หน้า 151.

1. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำมีที่ราบลุ่มแม่น้ำขนาดใหญ่ 4 แห่ง ได้แก่ ที่ราบลุ่มแม่น้ำไนล์ (มีความยาวที่สุดในโลก) ที่ราบลุ่มแม่น้ำไนเจอร์ ที่ราบลุ่มแม่น้ำแซมบีสี และที่ราบลุ่มแม่น้ำคองโก
2. เขตที่ราบสูงและภูเขาสูงมี 2 บริเวณ ได้แก่
  - 1) เขตที่ราบสูงและภูเขาสูงทางตะวันออก ได้แก่ ที่ราบสูงเอธิโอเปียและแอฟริกาตะวันออก มีภูเขาไฟทั้งที่ทรงพลังอยู่และที่ดับแล้ว มีภูเขาคิลิมันจาโร ซึ่งมียอดเขาสูงสุดในทวีปนี้ นอกจากนี้ยังมีทะเลสาบขนาดใหญ่อยู่หลายแห่ง
  - 2) เขตที่ราบสูงและภูเขาสูง เป็นที่ราบสูงหินแกรนิต อยู่ระหว่างแม่น้ำวาลและแม่น้ำลิมโปโป เรียกว่า เดอะแรนด์ (The Rand) หรือวิทวอเตอร์สแรนด์ (Witwatersrand) บริเวณทางตะวันออกเป็นเทือกเขาตราเคนส์เบิร์ก ทางตอนใต้เป็นแอ่งรูปจาน และทางตะวันตกเป็นเขตแห้งแล้ง
3. เขตที่ราบสูงทางตะวันตกเป็นที่ราบสูงหินเก่า มีอาณาเขตตั้งแต่ทะเลทรายซาฮาราถึงอ่าวกินี ทิวเขาที่สำคัญ ได้แก่ ทิวเขาอาซีกการ์ และทิวเขาทีเบสตี และทางใต้เป็นที่ราบสูง

➤ แหล่งน้ำในทวีปแอฟริกา

1. แม่น้ำแม่น้ำสายสำคัญในทวีปแอฟริกามีดังนี้

แม่น้ำ	ความยาวโดยประมาณ	แหล่งกำเนิด
1. แม่น้ำไนล์	5,588 กิโลเมตร	เกิดจากที่สูงทางภาคตะวันออกของทวีป ไหลผ่านยูกันดา ชูดาน อียิปต์ ลงสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน
2. แม่น้ำคองโก	4,300 กิโลเมตร	เกิดจากที่สูงทางตะวันตกเฉียงใต้ของทวีป ไหลผ่านแซมเบีย คองโก แองโกลา ลงสู่มหาสมุทรแอตแลนติก
3. แม่น้ำไนเจอร์	4,183 กิโลเมตร	เกิดจากที่สูงทางตะวันตกของทวีป ไหลผ่านกินี มาลี ไนเจอร์ ไนจีเรีย ลงสู่อ่าวกินี
4. แม่น้ำแซมบีสี	2,735 กิโลเมตร	เกิดจากภูเขาด้านตะวันออกเฉียงใต้ ไหลผ่านนามิเบีย แองโกลา บอตสวานา แซมเบียซิมบับเว โมซัมบิก ลงสู่มหาสมุทรอินเดีย
5. แม่น้ำออเรนจ์	2,100 กิโลเมตร	เกิดจากเทือกเขาดราเคนส์เบิร์ก ไหลผ่านสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ลงสู่มหาสมุทรแอตแลนติก
6. แม่น้ำลิมโปโป	1,770 กิโลเมตร	ผ่านบอตสวานา ซิมบับเว โมซัมบิก ลงสู่มหาสมุทรอินเดีย

ทะเลสาบน้ำจืดที่สำคัญมี 3 แห่ง ได้แก่ ทะเลสาบวิกตอเรีย (มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก) ทะเลสาบแทนกันยีกา และทะเลสาบมาลาวิหรือทะเลสาบยาซา

แผนที่แสดงประเทศต่าง ๆ ของทวีปแอฟริกา

ที่มา: ประเสริฐ วิทยารัฐ และคณะอื่น ๆ, ATLAS แผนที่ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์, 2555, หน้า 57.

➤ ภูมิอากาศ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสภาพภูมิอากาศ

1. ที่ตั้ง ทวีปแอฟริกามีเส้นศูนย์สูตรลากผ่านตอนกลางของทวีป ทำให้เนื้อที่ 3 ใน 4 ส่วนอยู่ในเขตร้อน อีก 1 ส่วนอยู่ในเขตอบอุ่น
2. ลักษณะภูมิประเทศ เนื้อที่ประมาณ 2 ใน 3 เป็นที่ราบสูง มีอ่าวและคาบสมุทรน้อย พื้นที่ตอนกลางตั้งอยู่ในเขตศูนย์สูตร มีทิศทางการพัดของลมสงบไม่แน่นอน จึงได้รับอิทธิพลความชื้นและมวลอากาศจากทะเลน้อยมาก
3. กระแสน้ำ ทางเหนือของทวีปมีกระแสน้ำเย็นกรีนแลนด์ไหลมาบรรจบกับกระแสน้ำอุ่นกัลฟ์สตรีม กระแสน้ำเย็นที่มีความหนาแน่นมากกว่าจมลงด้านล่าง และเคลื่อนตัวขึ้นมาสู่อ่าวเม็กซิโกและแคริบเบียน ชายฝั่งตะวันตกเฉียงใต้มีกระแสน้ำเย็นเบนเกวลาไหลผ่าน ทำให้ดินแดนชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือและตะวันตกเฉียงใต้มีอากาศไม่ร้อนมากนัก กระแสน้ำอุ่นโมซัมบิกไหลผ่านชายฝั่งทางใต้ของโมซัมบิกและตะวันออกเฉียงใต้ของแอฟริกา ทำให้ฤดูหนาวมีอากาศอบอุ่นขึ้น

แผนที่แสดงเขตภูมิอากาศของทวีปแอฟริกา

ที่มา: ประเสริฐ วิทยารัฐ และคนอื่น ๆ, ATLAS แผนที่ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์, 2555, หน้า 111.

➤ เขตภูมิอากาศ

ทวีปแอฟริกามีภูมิอากาศที่แตกต่างกันจำแนกได้ 6 เขต ดังนี้

1. ภูมิอากาศแบบป่าฝนเขตร้อน (Af)
2. ภูมิอากาศร้อนชื้นแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อนหรือทุ่งหญ้าสะวันนา (Aw)
3. ภูมิอากาศแบบทะเลทราย (BW)
4. ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย (BS)
5. ภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน (Cs)
6. ภูมิอากาศแบบอบอุ่นชื้น (Ca)

1. ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเขตร้อน หรือ เขตทรอปิกมีอากาศร้อนจัด ฝนตกชุก อุณหภูมิสูงตลอดปี พืชพันธุ์ธรรมชาติเป็นป่าดงดิบ ได้บริเวณประเทศคองโก มีที่ราบชายฝั่งรอบๆ อ่าวกินี และบริเวณที่ราบสูงด้านตะวันออกของทวีป

2. ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเขตร้อน หรือ ทุ่งหญ้าสะวันนา มีฝนตกชุกในฤดูร้อนและแห้งแล้งในฤดูหนาว พืชพันธุ์ธรรมชาติเป็นป่าผลัดใบเขตร้อน (ป่าเบญจพรรณ) บริเวณที่แห้งแล้ง มีฝนตกน้อยจะเป็นทุ่งหญ้าเขตร้อน หรือ ทุ่งหญ้าสะวันนา ได้แก่บริเวณทางตอนเหนือและทางตอนใต้ของเส้นศูนย์สูตร

3. ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทรายเขตอบอุ่น หรือ ทุ่งหญ้าสเตปป์ ลักษณะภูมิอากาศไม่แห้งแล้งมากเหมือนเขตทะเลทราย ฝนตกน้อย พืชพันธุ์ธรรมชาติเป็นทุ่งหญ้าขึ้นเบาบาง เรียกว่า ทุ่งหญ้าสเตปป์ ได้แก่ อ่าวซิดรา และบริเวณรอบเขตทะเลทรายต่างๆ

4. ภูมิอากาศแบบทะเลทรายลักษณะภูมิอากาศร้อนแห้งแล้งมากที่สุดมีฝนตกน้อยมาก ได้แก่บริเวณทะเลทรายต่างๆ เช่น ทะเลทรายสะฮารา ทะเลทรายลิเบีย ทะเลทรายกาลาฮารี และทะเลทรายนามิ

5. ภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียนอยู่ทางตอนเหนือของทวีปได้แก่บริเวณชายฝั่งบาร์บารี (BARBARY COAST) และทางตอนใต้ของทวีปบริเวณด้านตะวันตกของแหลมกู๊ดโฮป (CAPE OF GOOD HOPE)

6. ภูมิอากาศแบบอบอุ่นชื้น มีฝนตกมากในฤดูร้อน ฤดูหนาวอบอุ่น มีกระแสน้ำอุ่นโมซัมบิกไหลผ่าน ได้แก่ บริเวณชายฝั่งด้านตะวันออกเฉียงใต้ของทวีป ทุ่งหญ้าเขตอบอุ่นในแอฟริกาเรียกว่า “ทุ่งหญ้าไฮเวย์” มีลักษณะเดียวกับทุ่งหญ้าสเตปป์ในทวีปยุโรป

➤ ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ดิน บริเวณที่ดินอุดมสมบูรณ์ ได้แก่ พื้นที่ลุ่มน้ำ
2. ป่าไม้ ส่วนใหญ่ปลูกป่าเพื่อการดำรงชีพ ไม้สำคัญ ได้แก่ มะฮอกกานี โอชิปี ไอร์โรโค
3. สัตว์ในธรรมชาติ ทวีปแอฟริกามีสัตว์หลายชนิดมากมาย มีการจัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งชาติขึ้น ส่วนสัตว์น้ำจะพบปลาในบริเวณแอฟริกาตะวันตก และปลาน้ำจืดในแม่น้ำไนล์
4. พลังงานที่สำคัญ ได้แก่ ถ่านหิน น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ พลังงานน้ำ และนิวเคลียร์
5. แร่ เป็นสินค้าออกที่สำคัญ ได้แก่ ทองคำ ผลิตมากในแอฟริกาใต้ ซิมบับเว และกานา เพชร ผลิตมากในแอฟริกาใต้ นามิเบีย บอตสวานา ซิมบับเว และโมซัมบิก และยังมีแร่อื่น ๆ เช่น บ็อกไซต์ ทองแดง และเหล็ก

The economic, social, cultural and demographic aspects of Africa

➤ ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของทวีปแอฟริกา

ประชากร

จำนวนประชากร

ทวีปแอฟริกา มีประชากรประมาณ 1,029 ล้านคน มากเป็นอันดับ 2 ของโลก มีอัตราเฉลี่ยความหนาแน่นของประชากรประมาณ 34 คนต่อตารางกิโลเมตร

เชื้อชาติ

เชื้อชาติของประชากรในทวีปแอฟริกาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผิวดำ
2. กลุ่มผิวขาว

ทวีปแอฟริกา มีประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากทวีปเอเชีย ประเทศที่มีประชากรมากที่สุดคือประเทศไนจีเรีย รองลงมาคือ ประเทศอียิปต์ ซึ่งมีอัตราการเพิ่มของประชากรสูง ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 33 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร(2552)

เชื้อสายของประชากร

1. นิโกรอยด์ หรือเรียกว่า แอฟริกันนิโกร เป็นชนกลุ่มใหญ่สุดของทวีป โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ

บันตู อยู่ในแถบแอฟริกาตะวันออก กลาง และใต้ เช่น เผ่าคิคุยู วาตูซี มาไซ

ชูดานนิโกร อยู่ในแถบแอฟริกาตะวันตกและทะเลทรายสะฮารา

ปิกมี บริเวณลุ่มแม่น้ำคองโก

บุชแมนและฮอตเทนทอต บริเวณทะเลทรายคาลาฮารี

มีลักษณะเด่นที่ผิวสีดํา ผมหงอกและหยิกหยอย นิโกรในแอฟริกามีอยู่หลายกลุ่มและแต่ละกลุ่มมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น กลุ่มบันตู อาศัยอยู่แอฟริกาตะวันออก แอฟริกากลางและแอฟริกาใต้ เช่น เผ่าวาตูซี มีรูปร่างสูงใหญ่ กลุ่มปิกมี มีรูปร่างเตี้ยที่สุด อาศัยอยู่บริเวณป่าดิบชื้นลุ่มแม่น้ำคองโกในแอฟริกากลาง กลุ่มบุชแมน มีรูปร่างเล็ก อาศัยอยู่ในเขตทะเลทรายคาลาฮารี ในแอฟริกาตอนใต้ กลุ่มชูดาน นิโกร อาศัยอยู่ในแอฟริกาตะวันตก

2. คอเคซอยด์ มาจากคาบสมุทรอาหรับ อยู่ในแถบอียิปต์และชูดาน และจากชาวยุโรป บริเวณแหลมกู๊ดโฮป และตอนเหนือของทวีปเป็นพวกผิวขาวส่วนใหญ่อยู่ทางตอนเหนือของทวีป เชื้อชาติคอเคซอยด์กลุ่มนี้มีผิวก่อนข้างขาว ผมหงอกเป็นลอน ริมฝีปากบาง จมูกค่อนข้างโด่ง เป็นชนเชื้อชาติเดียวกันประชากรในคาบสมุทรอาหรับมีถิ่นฐานอยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำไนล์ แอฟริกาตะวันตกเฉียงเหนือและในแอฟริกาตะวันออก ได้แก่ พวกอาหรับ พวกเบอร์เบอร์ และยังมีพวกสืบเชื้อสายมาจากชาวยุโรป

ที่สืบเชื้อสายฮอลันดาที่เรียกว่าพวกบัวร์ และอังกฤษในประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ และมีคนเชื้อสายมลายู - อินโดนีเซียในเกาะมาดากัสการ์

➤ ภาษา

แบ่งภาษาเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. กลุ่มภาษาเซมิติก
2. กลุ่มภาษาชูดาน
3. กลุ่มภาษาบันตู
4. กลุ่มภาษาเฮาซา

➤ ศาสนา

ประชากรในทวีปแอฟริกายังมีความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณอำนาจของธรรมชาติ ส่วนศาสนาที่นับถือกัน ได้แก่ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และมีบางส่วนนับถือพราหมณ์-ฮินดู และศาสนายูดาห์

การกระจายของประชากร

1. เขตที่มีประชากรหนาแน่น ได้แก่ บริเวณลุ่มแม่น้ำไนล์ในอียิปต์ ที่ราบสูงของประเทศเอธิโอเปีย คาบสมุทรในเขตสาธารณรัฐแอฟริกาใต้
2. เขตที่มีประชากรเบาบาง ได้แก่ เขตทะเลทรายซาฮาราและคาลาฮารี แถบลุ่มน้ำคองโก พื้นที่ชายฝั่งอ่าวกินี

➤ เศรษฐกิจ

การเกษตรประกอบด้วย

- 1) การเพาะปลูก มีความแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศ ดังนี้

(1) เขตร้อนชื้น บริเวณแอฟริกาตะวันตก ลุ่มน้ำคองโก และชายฝั่งแอฟริกาตะวันออก จะปลูกพืชเมืองร้อน เช่น โกโก้ ปลูกมากในกานา พืชสำคัญ ได้แก่ เผือก มัน ปาล์ม น้ำมัน กาแฟ อ้อย

(2) เขตลุ่มน้ำไนล์ เป็นเขตภูมิอากาศร้อนและแห้งแล้ง แต่ได้รับน้ำจากการชลประทาน พืชสำคัญ ได้แก่ ฝ้าย ชา อินทผลัม และข้าวฟ่าง

แพะนิยมเลี้ยงกันทั่วไปในเขตทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทรายเพื่อใช้เนื้อและนมเป็นอาหาร

2. การทำประมงมีการทำประมงน้อย โดยสาธารณรัฐแอฟริกาใต้จับปลามากที่สุดในทวีป

3. การทำป่าไม้ แหล่งป่าไม้เมืองร้อนที่สำคัญ ได้แก่ ชายฝั่งอ่าวกินีและลุ่มน้ำคองโก และเขตที่ราบสูงตะวันออกเฉียงของแอฟริกา แต่ทวีปนี้ผลิตไม้ได้น้อยกว่าทวีปอื่น

4. การทำเหมืองแร่ แร่ที่สำคัญ ได้แก่ เพชร ทองคำ ถ่านหิน น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ เหล็ก และทองแดง

5. อุตสาหกรรม สาธารณรัฐแอฟริกาใต้เป็นประเทศเดียวที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมในทวีปนี้ และประเทศที่มีอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ตุนิเซีย โมร็อกโก อียิปต์ เคนยา และแอลจีเรีย

6. การค้า

สินค้าออก ได้แก่ น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ แร่ และวัตถุดิบต่าง ๆ เช่น กาแฟ โกโก้

สินค้าเข้า ได้แก่ เครื่องจักรกล ยานยนต์ อุปกรณ์การขนส่งจากโรงงานอุตสาหกรรม น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ และอาหาร

การคมนาคมขนส่ง

ลักษณะการคมนาคมขนส่งของทวีปแอฟริกามีดังนี้

1. ทางบก มักเป็นเส้นทางสายสั้น ๆ ซึ่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้มีเส้นทางคมนาคมหนาแน่นกว่าทุกประเทศ

2. ทางน้ำ มีเมืองท่าขนาดใหญ่หลายเมือง เช่น อะเล็กซานเดรีย เคปทาวน์ คาซา บลังกา และมอนโรเวีย และแม่น้ำที่ใช้ในการคมนาคมขนส่งทางน้ำมากที่สุด ได้แก่ แม่น้ำคองโก

3. ทางอากาศประเทศที่มีระบบการคมนาคมขนส่งทางอากาศที่ดีในทวีปแอฟริกา ได้แก่ สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ อียิปต์ เติร์กเมนิสถาน เคนยา ไนจีเรียและกานา

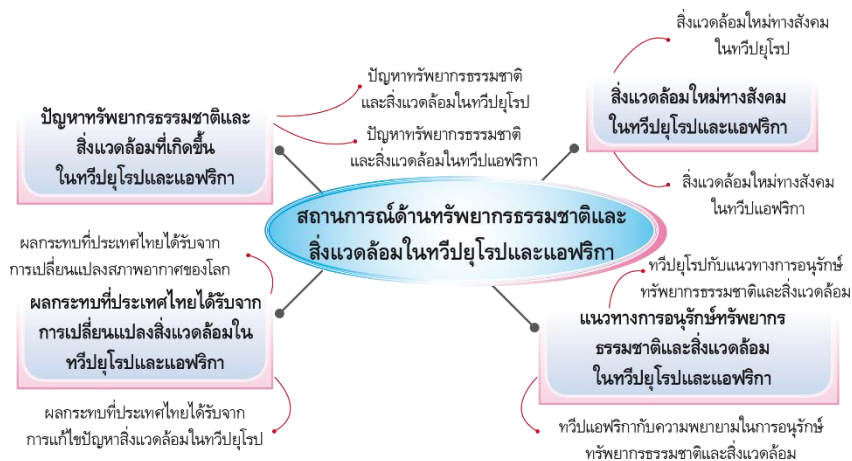
Chapter

4

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา

ตัววัดชี้เป้า

- วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.2 ม. 2/1)
- ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.2 ม. 2/2)
- สำรวจ อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.2 ม. 2/3)
- วิเคราะห์เหตุและผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.2 ม. 2/4)

1. ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปและแอฟริกา

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป เกิดจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วและการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้ความต้องการใช้ทรัพยากรมากขึ้น และมีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดสารพิษและขยะจำนวนมาก

– **ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า** ส่วนใหญ่ตัดเพื่อการค้า หรือนำพื้นที่ป่ามาทำเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เป็นเขตที่อยู่อาศัย แหล่งอุตสาหกรรม และสร้างเส้นทางคมนาคม ซึ่งมีผลกระทบ ได้แก่ เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ ค.ศ. 2002 และ ค.ศ. 2006 และทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ เพราะขาดต้นไม้ดูดซับคาร์บอน

– **ปัญหาหมอกพิษทางอากาศ** การนำไม้มาทำเชื้อเพลิง ทำให้พื้นที่ป่าถูกทำลาย ซึ่งควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและจากรถยนต์ที่มีมากขึ้นทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ ซึ่งมีผลกระทบ ได้แก่ ปริมาณสารพิษในอากาศมีมากจนเยาวชนที่อยู่ทางเหนือของสาธารณรัฐเช็กต้องย้ายที่อยู่อาศัยเป็นเวลา 1 เดือนของทุกปี เพื่อรักษาสุขภาพ และยังกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชอีกด้วย

- ปัญหาฝนเป็นพิษ หรือฝนกรด เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิล ไปผสมกับไอน้ำในชั้นบรรยากาศ ซึ่งมีผลกระทบ ได้แก่ ทำลายพื้นที่ป่าไม้ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมดในที่ราบสูงแบล็กเฟอร์สต์ในเยอรมนี ฝนกรดยังได้ทำลายโบราณสถานต่าง ๆ ในกรีซ สหราชอาณาจักร และเยอรมนี นอกจากนี้ทะเลสาบหลายแห่งในสวีเดนและทางใต้ของนอร์เวย์เป็นพิษจากสารพิษในชั้นน้ำแข็ง

รูปปั้นในทวีปยุโรปที่ได้รับ
ความเสียหายจากฝนกรด

ก้อนปูน ความเสียหายที่เกิดจากฝนกรด
ที่ปราสาทลึงคอล์น เขตการปกครองอังกฤษ
ที่มา: th.wikipedia.org

การเลี้ยงสัตว์แบบเร่ร่อนในแอฟริกา เป็นหนึ่งในสาเหตุ
ที่ทำให้พื้นที่ป่าไม้และดินเสื่อมสภาพลง

การตัดไม้ทำลายป่าในทวีปแอฟริกา

➤ สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา

สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมในทวีปยุโรป ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และค้นหาทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิต ได้แก่

– ระบบการเกษตรชีวภาพ เป็นการทำการเกษตรอินทรีย์ และ พืชที่ใช้ได้จากการตัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งการเกษตรแบบชีวภาพยังช่วยทำให้สภาพดินมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และมีความหลากหลายทางชีวภาพ

– ลัทธิบริโภคนิยมลดลง ประชากรในทวีปยุโรปยึดติดกับค่านิยมทางวัตถุมาก จึงนำวัสดุที่ย่อยสลายง่ายมาใช้เพื่อให้ผู้บริโภคได้เริ่มใส่ใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงมีการใช้รถสาธารณะหรือใช้จักรยานในการเดินทาง และพักอาศัยร่วมกับธรรมชาติมากขึ้น

– ระบบเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน โดยวางนโยบายจำกัดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โดยกำหนดระบบภาษีพลังงาน และภาษีคาร์บอน

สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมในทวีปแอฟริกา เน้นที่การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นภัยแล้ง ได้แก่

– เขื่อนอัสวาน ทำให้เกิดทะเลสาบขนาดใหญ่เรียกว่า ทะเลสาบน์สเซอร์ ซึ่งเป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญของอียิปต์ ใช้อุปโภคบริโภค เพาะปลูก และช่วยแก้ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง มีการผลิตกระแสไฟฟ้าแทนพลังงานเชื้อเพลิง

เขื่อนอัสวานในประเทศอียิปต์

การเกษตรเพื่อความอยู่รอด โดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพเข้ามาช่วยตัดแปลงพันธุกรรมข้าวให้ทนต่อความแห้งแล้งและดินเค็ม และประเทศมาลีได้นำระบบวนเกษตรเข้ามาช่วยธัญพืชโดยปลูกพืชต้นไม้ใหญ่ รากไม้จะช่วยชะลอการพังทลายของหน้าดิน

– การอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ประชากรในทวีปแอฟริกามีความพยายามที่จะอยู่กับสิ่งแวดล้อม และ มีการปลูกฝังให้มีความรักและหวงแหนสิ่งแวดล้อม

➤ แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา

ทวีปยุโรปกับแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่

นโยบายสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป สหภาพยุโรปจัดทำกรอบนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม จัดตั้งองค์กรสิ่งแวดล้อมยุโรป จัดทำยุทธศาสตร์แห่งความร่วมมือระหว่างยุโรป-เอเชียด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญของสหภาพยุโรปในปัจจุบันมีดังนี้

แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อม มีหัวข้อสำคัญ ได้แก่

– ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ เป็นการออกโครงการซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โดยมีเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก

– ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นการรักษาระบบนิเวศ และบังคับก่อนทำการใด
 ต้องนึกถึงผลกระทบเกิดกับความหลากหลายทางชีวภาพ

– สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และคุณภาพชีวิต เป็นการป้องกันการเกิดมลพิษและหาทาง
 กำจัดสารพิษตามระเบียบการจำกัดการใช้สารเคมีอันตราย เพื่อควบคุมการผลิต การใช้ และการจำหน่าย
 สารเคมีอันตราย

– ทรัพยากรธรรมชาติและของเสีย เป็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและของเสีย
 ตามระเบียบ WEEE ระเบียบ Eco-design และ Eco-labelling

การใช้พลังงานทดแทน ต้องอยู่ในการควบคุมมาตรฐานด้านความปลอดภัย ความมั่นคง

– พลังงานลมเป็นพลังงานที่ใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า

– สหภาพยุโรปได้ออกกฎควบคุมการใช้สารทำลายโอโซน โดยระบุชื่อสารเคมีที่ใช้ในตู้เย็น
 เครื่องปรับอากาศ และอุปกรณ์ทำความร้อน ออกนโยบายเกษตรร่วม ออกนโยบายประมงร่วม และ ออกกฎ
 ควบคุมการนำเข้าไม้ผิดกฎหมาย แต่นโยบายยังไม่สำเร็จ เพราะขัดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม
 ขอตกลงโคเปนเฮเกนกับบทบาทของสหภาพยุโรป

ขอตกลงโคเปนเฮเกน เป็นขอตกลงที่ว่าด้วยการควบคุมอุณหภูมิโลกไม่ให้เพิ่มสูงขึ้นเกิน 2
 องศาเซลเซียส และประเทศที่ร่ำรวยต้องช่วยเหลือการเงินของประเทศที่กำลังพัฒนาและด้อยพัฒนาใน
 ระยะแรก ซึ่งเป็นขอตกลงในการประชุมเจรจาอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพ
 ภูมิอากาศ แต่เพราะยังไม่มีเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกในปริมาณที่เหมาะสมและไม่มีขอตกลงที่ชัดเจน
 หลังจากพิธีสารเกียวโต ทำให้ขอตกลงนี้ไม่ได้รับการยอมรับ

ทวีปแอฟริกากับความพยายามในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีบางประเทศในทวีปแอฟริกาได้จัดทำโครงการเพื่อรักษาและฟื้นฟูสภาพแวดล้อม มีการจัด
 พื้นที่คุ้มครองในอุทยานและเขตสงวน มีการจัดโครงการเจ้าหน้าที่อุทยานน้อย เพื่อให้การศึกษาแก่เยาวชนใน
 เรื่องการช่วยเหลือและดูแลสิ่งแวดล้อม ซึ่งในอนุสัญญาเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและพิธีสารเกียวโต ได้มี
 ประเทศต่าง ๆ ในทวีปแอฟริการ่วมลงนาม แต่มีบางประเทศไม่รับพิธีสารเกียวโต

➤ ผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา

ผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศของโลก

– การกัดเซาะชายฝั่ง ระดับน้ำทะเลของโลกเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ชายฝั่งหดหายได้ โดยเฉพาะ
 พื้นที่ชายฝั่งอ่าวไทยตอนบนถูกกัดเซาะและกัดตัวลง ซึ่งเกิดจากการทรุดตัวของแผ่นดิน เนื่องจากมีการสูบน้ำ
 บาดาล และการขาดดินตะกอนตกทับถม

– แผลงและพายุหน้าโรคระบาด เพราะการที่โลกร้อนทำให้เชื้อโรคและสัตว์ที่เป็นพาหะ
 ขยายพันธุ์และเจริญเติบโตได้เร็ว

– ฤดูเปลี่ยนแปลง ในฤดูฝนฝนตกน้อย หรือบางพื้นที่เกิดฝนแล้งเป็นระยะเวลานาน และเมื่อ
 เกิดพายุก็เกิดน้ำหลากอย่างรุนแรง

– ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภาวะโลกร้อนทำให้เกิดพายุในทะเลจีนใต้มากขึ้น โดยทำให้ไทยเกิด
 พายุจากทะเลจีนใต้บ่อยขึ้น

ผลกระทบต่อประเทศไทยได้รับจากการแก้ไขปัญหาสິงแวดล้อมในทวีปยุโรป นโยบายด้านสิงแวดล้อม ในภาคอุตสาหกรรมทำให้มีผลกระทบต่อสิงแวดล้อมน้อยที่สุดที่สหภาพยุโรปออกมานั้น มีผลกระทบกับการ เจริญเติบโตในด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของไทย ดังนี้

- ผลกระทบจากระเบียบ WEEE และ RoHS ไทยยังไม่มีกฎหมายรับรองตามระเบียบทั้งสอง นี้ ทำให้สินค้าของไทยที่ไม่ผ่านมาตรฐานของสหภาพยุโรปถูกส่งกลับ ส่งผลให้ไทยมีการสะสมขยะอันตรายมาก ขึ้น

- ผลกระทบจากโครงการ Eco-labelling สหภาพยุโรปจะประทับตรา EU Flower ให้แก่ ผลิตภัณฑ์และ สถานที่ท่องเที่ยวที่อนุรักษ์สิงแวดล้อมที่ผ่านเงื่อนไข แต่ในไทยมีเพียงสินค้าจากบริษัทสิ่งทอ 4 บริษัทที่ได้รับตราประทับเท่านั้น

การซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของสหภาพยุโรป ทำให้ไทยมีรายได้มากขึ้นจากการ ซื้อสิทธิการปล่อยก๊าซของประเทศอุตสาหกรรม

Activity 5 ให้นักเรียนค้นคว้า ข่าวสารในชีวิตประจำวันที่ส่งผลกระทบต่อสิงแวดล้อม จากนั้นให้นักเรียน อธิบายแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิงแวดล้อม (10 marks)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ค้นคว้าจาก _____

Chapter

5

การจัดสรรทรัพยากร

ตัววัดขั้นปี

- อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ (ส 3.1 ม.2/2)
- อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค ส 3.1 ม.2/4)

ปัจจัยการผลิตสินค้า
และบริการ

- ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
- ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
- การผลิตสินค้าและบริการ
- เทคโนโลยีการผลิตสินค้าและบริการ

- ความหมายและความสำคัญของการผลิตสินค้าและบริการ
- หลักการการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

การคุ้มครองสิทธิของ
ผู้บริโภค

- ความหมายของผู้บริโภค
- หลักการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
- การรักษาและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค
- กฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- แนวทางการปกป้องสิทธิของผู้บริโภค

1. การผลิตสินค้าและบริการ

ความหมายและความสำคัญของการผลิตสินค้าและบริการ

การผลิต เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือแปรรูปปัจจัยการผลิตให้เป็นสินค้าและบริการ ซึ่งในการตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรดังกล่าว ผู้ผลิตต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านทุน ด้านความคุ้มค่า และด้านคุณธรรมสินค้า แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

- สินค้าไร้ราคา เป็นสิ่งที่มีตามธรรมชาติ และโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
- สินค้าทางเศรษฐศาสตร์ ใช้บำบัดความต้องการมนุษย์

ซึ่งการผลิตสินค้าแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

- ชั้นปฐมภูมิ ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติโดยตรง ไม่ซับซ้อน และผลผลิตที่ได้จะไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอื่น

- ทติยภูมิ การนำผลผลิตชั้นปฐมภูมิมาดัดแปลงเป็นสินค้าใหม่
- ตติยภูมิ ส่งผลผลิตชั้นปฐมภูมิและทติยภูมิไปสู่ผู้บริโภค และ อำนวยความสะดวก

การบริการ ซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ แบ่งได้เป็น

- การบริการส่วนบุคคล มุ่งสู่ผู้บริโภคโดยตรง
- การบริการส่วนธุรกิจ มุ่งสู่ธุรกิจโดยตรง

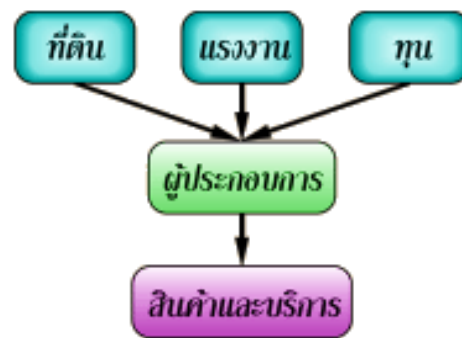
การให้การศึกษาและการขนส่งเดินทาง
เป็นการผลิตสิ่งที่ไม่ได้
หรือการบริการ

หลักการผลิตสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

- ด้านบุคลากร ใช้หลักการแบ่งงาน
- ด้านการจัดการ ได้แก่ การวางแผนและควบคุมการผลิต
- ด้านปัจจัยการผลิต ได้แก่ การเลือกสินค้าหรือบริการที่ใช้

2. ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ประกอบด้วย

- ที่ดิน ผลตอบแทนได้แก่ ค่าเช่า
- แรงงาน ผลตอบแทน คือ ค่าจ้าง
- ทุน ผลตอบแทน ได้แก่ ดอกเบี้ย
- ผู้ประกอบการ ผลตอบแทน คือ กำไร

แรงงานไร้ฝีมือเป็นแรงงานที่ใช้กำลังกายในการทำงาน
ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญมากนัก

คนคุมเครื่องจักรในโรงงานเป็นแรงงานกึ่งฝีมือ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ คือ

- ปัจจัยทางด้านทุน
- ปัจจัยด้านความคุ้มค่า
- ปัจจัยด้านคุณธรรม

เทคโนโลยีการผลิตสินค้าและบริการ

ความหมายของเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีมาผลิตสินค้าและบริการ หมายถึง ความรู้และการถ่ายทอดความรู้การใช้ทรัพยากร โดยเฉพาะความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการผลิตและกระจายผลผลิต

แหล่งที่มา เทคโนโลยี มาจาก 2 แหล่ง ได้แก่

- ทรัพยากรมนุษย์
- เครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิต

การนำเทคโนโลยีมาผลิตสินค้าและบริการ ทำให้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณสูงขึ้น

การนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ในการผลิต สามารถลดต้นทุนให้กับผู้ผลิตได้

ผลของการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ

- ผลต่อผู้ผลิต ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายต่อหน่วยการผลิตลดลง และผลผลิตมาก
- ผลต่อผู้บริโภค ผู้บริโภคที่รายได้จำกัดมีโอกาสซื้อสินค้าราคาต่ำ หรือราคาเท่าเดิมแต่บริโภคมากขึ้น

การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น

โครงสร้างการผลิตของไทย แบ่งเป็น 3 สาขา คือ

- ภาคเกษตรกรรม เพราะประชากรของไทยมักประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- ภาคอุตสาหกรรม ทำให้เศรษฐกิจประเทศขาดเสถียรภาพ
- ภาคบริการ เสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ

ปัญหาจากการผลิต

- ภาคเกษตรกรรม ประสบปัญหาขาดทุน
- ภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ การที่สินค้าไทยแข่งขันกับประเทศอื่นไม่ได้
- ภาคบริการ ได้แก่ ปัญหาวิกฤตการณ์เมืองในประเทศที่ยืดเยื้อ

การวิเคราะห์ทุนในการผลิต

ปัจจัยสำคัญในการผลิตสินค้าและบริการ คือ ทุน ซึ่งทุนการผลิต 3 ด้าน ดังนี้

- ทุนทางสังคม ประกอบด้วย คน องค์กรความรู้ วัฒนธรรม และสถาบัน
- ทุนทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ทุนทางกายภาพ ทุนการเงิน
- ทุนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3. การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

ความหมายของผู้บริโภค ผู้ที่มีความสามารถซื้อสินค้าและบริการเพื่อใช้ประโยชน์ส่วนตัวหรือครัวเรือน หลักการในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ได้แก่

- ควรจะซื้ออะไร ควรไตร่ตรองก่อน
- ซื้ออย่างไร การซื้อสินค้ามีทั้งเงินสดและเงินผ่อน
- ซื้อเมื่อใด ควรซื้อสินค้าในเวลาที่เหมาะสม
- ซื้อที่ไหน ร้านค้าจำหน่ายสินค้าต่างกัน

การรักษาและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค สิทธิของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มี 5 ประการ คือ

- สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ
- สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ
- สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ
- สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา
- สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

กฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงสาธารณสุข มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนี้

- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กำกับดูแลเรื่องอาหาร ยา และเครื่องสำอาง
- สำนักงานแพทยสภา รับเรื่องร้องเรียนการรักษาพยาบาล การบริการของแพทย์
- กองประกอบโรคศิลป์ รับเรื่องร้องเรียนการบริการของสถานพยาบาลภาคเอกชน

กระทรวงพาณิชย์ หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการชั่งตวงวัด
- กรมการค้าภายใน ดูแลด้านการกำหนดสินค้าและป้องกันการผูกขาด
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ดูแลเรื่องการประกัน

อุบัติเหตุ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนี้

- กรมปศุสัตว์ ดูแลกฎหมายเกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการคุ้มครองผู้บริโภคเรื่องการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์

- กรมวิชาการเกษตร ดูแลกฎหมายเกี่ยวข้องและรับผิดชอบการคุ้มครองผู้บริโภคเรื่องปุ๋ยและวัตถุ

อันตราย

กระทรวงอุตสาหกรรม หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้า

อุตสาหกรรม

เครื่องหมาย มอก. ใช้ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์
รับรองโดยกระทรวงอุตสาหกรรม

กระทรวงคมนาคม หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- การเดินทางขนส่ง คือ กรมการขนส่งทางบก

กระทรวงมหาดไทย มีหน่วยงานรับผิดชอบ ดังนี้

- กรมโยธาธิการและผังเมือง รับผิดชอบในการคุ้มครองผู้บริโภคเรื่องการควบคุมอาคารและอาคารชุด
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รับผิดชอบในการคุ้มครองผู้บริโภคเรื่องโรงแรม หอพัก และการ

โฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง

- กรมที่ดิน รับผิดชอบการคุ้มครองผู้บริโภคเรื่องการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด

กระทรวงการคลัง ดูแลเรื่องการเงิน

สำนักงานตำรวจท่องเที่ยว รับเรื่องร้องเรียนจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค รับเรื่องร้องผู้บริโภครที่ได้รับความสะดวกเสียหาย เพราะการกระทำผู้

ประกอบธุรกิจ

มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค รับเรื่องร้องทุกข์และแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิผู้บริโภค

แนวทางการปกป้องสิทธิของผู้บริโภค

แนวทางปฏิบัติผู้บริโภคในการซื้อสินค้าหรือบริการ

- ผู้บริโภคต้องดูฉลากสินค้า
- สอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพสินค้า
- ศึกษาเงื่อนไขหรือข้อจำกัดสินค้า
- ร้องขอให้หน่วยงานเกี่ยวข้องตรวจสอบคุณภาพและปริมาณสินค้า
- ศึกษารายละเอียดอื่น ที่อาจไม่ได้รับรู้ในฉลาก

แนวทางปฏิบัติหลังจากซื้อสินค้าหรือบริการ

- ผู้บริโภคเก็บพยานหลักฐานที่แสดงการถูกละเมิดสิทธิ

การเตรียมตัวเพื่อร้องทุกข์สำหรับผู้บริโภค

- การเตรียมเอกสาร หลักฐานของผู้ร้องเรียน
- การยื่นเรื่องร้องเรียน

สกบ. คืออะไร

สกบ. ย่อมาจาก สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นหน่วยงานส่วนราชการในระดับกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภค ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคพิจารณาดำเนินการต่อไป ผู้บริโภคทุกท่านที่ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือได้รับอันตรายจากสินค้าหรือบริการใด สามารถร้องเรียนมาที่ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ทำเนียบรัฐบาล กทม.10300 โดยการเขียน จดหมาย ส่งตู้ ป.ณ. 99 กรุงเทพฯ 10300 หรือมาด้วยตนเอง หรือโทรศัพท์ สายด่วนร้องทุกข์โทร. 1166 การร้องเรียน หรือการช่วยกันสอดส่องและแจ้งมายังสำนักงานฯ นั้นเป็นสิทธิที่ ผู้บริโภคพึง กระทำได้ นอกจากนั้นยังเป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้ประกอบธุรกิจได้สำนึกและบรรเทาการเอารัดเอาเปรียบต่อผู้บริโภคได้บ้าง และประการสำคัญก็คือ เป็นการช่วยให้สำนักงานฯ ทราบปัญหาของผู้บริโภคและดำเนินการช่วยเหลือได้เต็มที่ ซึ่งในการช่วยเหลือผู้บริโภคในด้านนี้สำนักงานฯ มี สายงานที่รับผิดชอบอยู่โดยตรง คือ กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา กองคุ้มครองผู้บริโภค

ด้านฉลากและ กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญา โปรดระลึกอยู่เสมอว่าท่านไม่จำเป็นต้องอดทนต่อความไม่ปลอดภัยหรือการเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจอีกต่อไป ผู้บริโภคทุกท่านมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง ติดตาม และสอดส่องพฤติกรรม พฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งกระทำการใดๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และจัดให้มี การทดสอบหรือพิสูจน์สินค้า หรือบริการใดๆตามที่เห็นสมควรและจำเป็น เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ทั้งนี้ เพราะในปัจจุบันมีการเสนอสินค้าหรือบริการต่างๆ ต่อผู้บริโภคเป็นจำนวนมากและเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยใช้วิธีการและเทคนิคใหม่ๆ ในทางการตลาดและทางการโฆษณาเพื่อส่งเสริมการขาย โดยทั่วไปผู้บริโภคไม่อาจทราบภาวะตลาดและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพและราคาของสินค้าหรือบริการนั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง สำนักงานฯ จึงต้องมีบทบาทในการติดตามและสอดส่อง พฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจ และดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์ในบางครั้ง เป็นการช่วยเหลือ ผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควร

ติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งกระทำการใดๆอันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการใดๆ ตามที่เห็นสมควรและจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ทั้งนี้ เพราะในปัจจุบันมีการเสนอขายสินค้าหรือบริการต่างๆต่อผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยใช้วิธีการและเทคนิคใหม่ๆในทางการตลาด และทางการโฆษณาเพื่อส่งเสริมการขาย โดยทั่วไปผู้บริโภคไม่อาจทราบภาวะตลาดและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพและราคาของสินค้าหรือบริการนั้นๆได้อย่างถูกต้อง สคบ.จึงต้องมีบทบาทในการติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจ และดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์ในบางครั้ง เป็นการช่วยเหลือผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมตามสมควร

สนับสนุนหรือทำการศึกษาระดับวิจัยปัญหา

เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น เพื่อที่จะได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้บริโภคได้ตรงกับปัญหาและความต้องการ ตัวอย่างในการดำเนินการในข้อที่ผ่านมาได้แก่ การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาปราบศัตรูพืชและการสำรวจทัศนคติเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

ในทุกระดับการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับจากสินค้าหรือบริการผู้บริโภคควรจะได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาตลอดจนวิธีการป้องกันหรือหลีกเลี่ยง เพื่อที่จะได้สามารถคุ้มครองตนเองในเบื้องต้นก่อนนอกเหนือจากความช่วยเหลือจากรัฐบาลการส่งเสริมและการสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภคในทุกระดับจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญ อันหนึ่งของสำนักงานฯ

ดำเนินการเผยแพร่วิชาการ

ให้ความรู้และการศึกษาแก่ผู้บริโภค เพื่อสร้างนิสัยในการบริโภคที่เป็นการส่งเสริมพละทานมัย ประหยัด และใช้ทรัพยากร ของชาติให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยสำนักงานฯ มีสายงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรงคือ กองเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์ ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ ทางวิชาการในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อยู่เป็นประจำ นอกจากนั้นยังมีเอกสาร บทความ

ข่าวสาร จากสำนักงานฯ แจกฟรีแก่ผู้สนใจอีกด้วยเป็นการส่งเสริม ให้ผู้บริโภคมีความรู้พื้นฐานในด้านต่างๆ อย่างกว้างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันการเผยแพร่ความรู้ของสำนักงานฯ นั้นส่วนใหญ่จะเสนอ สารประโยชน์ด้วยถ้อยคำและภาษาที่เข้าใจง่ายแต่แฝง ความรู้ทางวิชาการไว้

ประสานงานกับส่วนงานราชการ_

หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมส่งเสริม หรือกำหนดมาตรฐานของสินค้าหรือบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าประเภทอุปโภคบริโภค สคบ. มีสายงานรับผิดชอบในด้านนี้คือ กองคุ้มครองผู้บริโภค ด้านโฆษณา กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลากและกองคุ้มครอง ผู้บริโภคด้านสัญญา ทำงานประสานงานกับ ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นในการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัย และเป็นธรรมจากการซื้อสินค้า หรือบริการ ดังนี้

- สินค้าที่เป็นอันตราย เช่น อาหารผสมสีย้อมผ้า อาหารไม่บริสุทธิ์
- สินค้าที่ไม่ปลอดภัย เช่น พืชผลไม้ซึ่งมียาป้องกันกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่ จะประสานงานกับกระทรวง สาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและ ดำเนินการตามความเห็นสมควร
- สินค้าที่ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน เช่น น้ำมันปลอมปน สินค้าเลียนแบบ
- สินค้าที่ไม่เป็นธรรม เช่น ขายสินค้าเกินราคา สินค้าที่มีปริมาณไม่ตรงตามมาตราซัง ตวง วัด จะ ประสานงานกับกรม การค้าภายในกรมทะเบียนการค้าและเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการสืบสวนสอบสวน คดีเศรษฐกิจออกดำเนินการตรวจสอบ จับกุมและดำเนินคดี
- บริการที่เอาเปรียบผู้บริโภค สินค้าหรือบริการที่โฆษณาเป็นเท็จหรือเกินความเป็นจริง สินค้าที่แสดงฉลาก หลอกหลวงคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะกำหนดมาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ เหล่านี้ด้วยและสำนักงานฯ ก็มีหน้าที่ติดตามสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจ เหล่านี้อยู่เสมอ

ปฏิบัติงานอื่นๆตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมาย_

ที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งคือการแจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิด ความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้บริโภค โดยอาจจะบุชื้อสินค้าหรือบริการหรือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจ ด้วยก็ได้ นอกจากนั้นยังมีการประสานงานเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนราชการหรือ หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ ให้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด หรือกล่าวง่ายๆ คือ เป็นตัวแทนของผู้บริโภค คอย ประสานงานเร่งรัดให้หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบในเรื่องนั้นๆ ดำเนินการ เพื่อคุ้มครองประโยชน์สุขของผู้บริโภค ประการสุดท้ายที่สำคัญคือสำนักงานฯ ยังมีกองนิติการซึ่งรับผิดชอบใน ด้านกฎหมายสามารถจะดำเนินการ คดีแพ่งและคดีอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของ ผู้บริโภคในศาลตามที่คณะกรรมการ มอบหมายและฟ้อง เรียกทรัพย์สินหรือค่าเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ร้องขอได้ด้วย

หน่วยงานอื่น : ร้องเรียนหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภค

	ปัญหา	หน่วยงาน	Website
1.	เกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์อาหาร ยา เครื่องสำอางค์ เครื่องมือแพทย์ วัตถุเสพติด วัตถุมีพิษ	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	http://www.fda.moph.go.th
2.	ถ้าเกิดไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านในการรักษาพยาบาลหรือบริการของแพทย์	สำนักงานแพทย์สภา	http://www.tmc.or.th
3.	เกี่ยวกับ บริการสถานพยาบาล เอกชน (คลินิกลดความอ้วน โพลีคลินิก โรงพยาบาลเอกชน)	กองประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข	http://mr-dhss.moph.go.th/home/
4.	เกี่ยวกับ ราคาสินค้า การกักตุนสินค้า ไม่ติดป้ายราคา มาตรฐานชั่งตวง วัด คุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น	กรมการค้าภายใน	http://www.dit.go.th
5.	เกี่ยวกับ พานิชอิเล็กทรอนิกส์	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	http://www.dbd.go.th
6.	เกี่ยวกับ การประกันภัยประเภทต่างๆ	กรมการประกันภัย	http://www.doi.go.th
7.	เกี่ยวกับ คุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	http://www.tisi.go.th
8.	เกี่ยวกับ สอบถาม ร้องเรียน การอนุญาตจัดสรรที่ดิน	กองควบคุมธุรกิจที่ดิน กรมที่ดิน	http://www.dol.moi.go.th
9.	เกี่ยวกับ คดีด้านเศรษฐกิจ	กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี	http://www.ecotecpolice.com/
10.	ด้านการท่องเที่ยว	สำนักงานตำรวจท่องเที่ยว	http://home.touristpolice.net/
11.	ด้านการขนส่งมวลชน	ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนขนส่งมวลชน กรุงเทพฯ	http://www.bmta.co.th/
		กระทรวงคมนาคม	http://portal.mot.go.th/
12.	ไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านการปกครอง	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	http://www.dopa.go.th

Chapter

6

การออมและการลงทุน

ตัววัดชั้นปี

- วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม (ส 3.1 ม.2/1)

การออม

คือ การเก็บสะสมเงินที่ละเล็กทีละน้อยให้พอกพูนขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งการออมส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปของเงินฝากกับธนาคาร หรือบริษัทเงินทุน โดยได้รับดอกเบี้ยเป็น ผลตอบแทน

การลงทุน

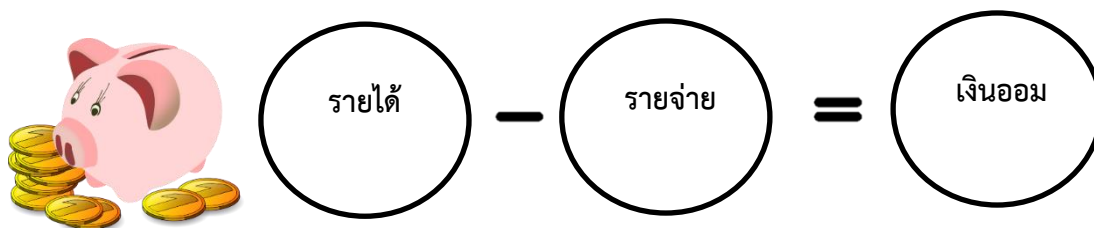
คือ การนำเงินที่เก็บสะสมไปสร้างผลตอบแทนที่สูงกว่าการออม โดยการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล หรือหลักทรัพย์ต่าง ๆ ซึ่งจะมี ความเสี่ยง ที่สูงขึ้น

การเปรียบเทียบระหว่างการออมและการลงทุน

	การออม	การลงทุน
วัตถุประสงค์	เป็นการสะสมเงินเพื่อให้พอกพูนในระยะสั้น เพื่อไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน	เป็นการสะสมเงินในเชิงรุก ต่อเนื่องในระยะยาว
วิธีการสะสม	เงินฝากธนาคาร และบริษัทเงินทุน	ลงทุนในพันธบัตร หุ้นกู้ หุ้น กองทุนรวมกองทุนส่วนบุคคล กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
ความเสี่ยง	ความเสี่ยงต่ำ(เนื่องจากรัฐบาลค้ำประกันเงินฝากทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยเต็มจำนวน)	มีความเสี่ยงมากน้อยตามประเภท และลักษณะของหลักทรัพย์ที่ลงทุน ในปัจจุบันถือว่ามีความเสี่ยงสูงกว่าการฝากเงิน
ผลตอบแทน	ดอกเบี้ย	ดอกเบี้ย เงินปันผล และ/หรือ ผลกำไรหรือ ขาดทุนจากการลงทุน
ข้อได้เปรียบ	มีสภาพคล่องสูง	ได้รับผลตอบแทนในระยะยาวสูงกว่า
ข้อเสียเปรียบ	ผลตอบแทนจากดอกเบี้ยเงินฝากต่ำ	มีโอกาสขาดทุนจากการลงทุนได้

การออม

ความหมายและความสำคัญของการออม การออม เป็นการเก็บเงินส่วนที่เหลือจากการใช้จ่าย เพื่อใช้ในยามจำเป็น ซึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ เงินออมจะเป็นแหล่งที่มาของเงินลงทุน หากเงินออมเพียงพอต่อการลงทุนในประเทศ จะทำให้ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ

นอกจากการออมเพื่อนำไปซื้อสิ่งของที่ต้องการแล้ว ยังมีข้อดีอีกมากมายเช่น

- สร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว
- เป็นค่าใช้จ่ายยามจำเป็นเช่น ค่ารักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย ค่าซ่อมแซมสิ่งต่างๆที่ชำรุดเสียหาย
- เป็นค่าศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้น
- นำไปซื้อทรัพย์สินขนาดใหญ่ที่มีราคาแพง เช่น บ้าน รถยนต์ ที่ดิน
- เก็บไว้ใช้จ่ายยามชรา หรือไม่ได้ทำงานแล้ว

▶ ประเภทของการออม

ประเภทของการออม การออมจะแบ่งเป็นการออมภาครัฐและการออมภาคเอกชน ซึ่งระบบการออมมี 2 ประเภท ได้แก่

การออมทางตรง ผู้ออมจะทำการออมผ่านเครื่องมือการออม ที่เสนอโดยผู้ที่มีความต้องการใช้เงินทุน โดยไม่ผ่านตัวกลางทางการเงิน ซึ่งจะอยู่ในตลาดการเงิน

ตลาดการเงิน แบ่งเป็น 2 ตลาด ได้แก่

- ตลาดเงิน เป็นแหล่งระดมเงินทุนระยะสั้น
- ตลาดทุน เป็นแหล่งระดมเงินทุนระยะยาว (อายุ 1 ปีขึ้นไป)

เครื่องมือรูปแบบการออมรูปแบบต่างๆ สรุปได้ดังนี้

- การฝากธนาคาร มีความมั่นคง ปลอดภัย ได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน

● การซื้อสลาก ผู้ที่ซื้อสลากจะได้รับเงินต้นที่ซื้อสลากคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ยเมื่อครบระยะเวลาไถ่ถอนรวมทั้งมีสิทธิ์ลุ้นรางวัลทุกเดือน สลากของธนาคารออมสิน เรียกว่า _____ และสลากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เรียกว่า สลากออมทรัพย์

● การทำประกันชีวิต เป็นการออมเพื่อลดความเสี่ยงจากการสูญเสียทรัพย์สิน หรือรายได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันเนื่องมาจากการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ และเสียชีวิต โดยผู้ออมจะจ่ายเบี้ยประกัน เพื่อคุ้มครองชีวิตของตนเองและครอบครัว

● การลงทุนในหลักทรัพย์และทรัพย์สิน เช่น กองทุนรวม พันธบัตร หุ้นกู้ หรือหุ้นสามัญ ตลอดจนอสังหาริมทรัพย์ และสิ่งมีค่าชนิดอื่นๆ เช่น ทองคำ เพชร

การออมทางอ้อม ผู้ออมจะทำการออมผ่านเครื่องมือการออม ที่เสนอโดยตัวกลางทางการเงินในตลาดการเงิน ซึ่งกลุ่มประเภทของการออมทางอ้อมมีดังนี้

- การออมแบบไม่ผูกพัน จะมีระยะเวลาสัญญาระหว่างผู้ออมและตัวกลางทางการเงินไม่ยาวนาน ผู้ออมจะเรียกคืนเงินออมเมื่อไหร่ก็ได้ ซึ่งเป็นการฝากเงินกับธนาคารหรือสถาบันทางการเงิน

- การออมแบบผูกพัน จะมีระยะเวลาสัญญาระหว่างผู้ออมและตัวกลางทางการเงินยาวนาน ถ้ายังไม่ครบสัญญาผู้ออมจะเรียกคืนเงินออมไม่ได้ หรือเสียค่าปรับในการยกเลิกสัญญา ซึ่งการออมประเภทนี้แบ่งได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ การออมภาคบังคับ และ การออมภาคสมัครใจ

ปัจจัยที่กำหนดการออม มีดังนี้

- การวางแผนการใช้เงินในอนาคต โดยกำหนดระยะเวลาการฝากให้ตรงกับความต้องการใช้เงินในอนาคต

- ความมั่นคงของสถาบันการเงิน ควรเลือกสถาบันการเงินที่มีความมั่นคง เพื่อความปลอดภัย

- อัตราดอกเบี้ย ควรเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยเงินฝากแต่ละสถาบันการเงิน

- ระยะเวลาการฝากเงิน ต้องไม่มากเกินไปกว่ากำหนดการใช้เงินในอนาคต

- การคาดการณ์อัตราดอกเบี้ยในอนาคต หากปรับตัวเพิ่มควรฝากระยะสั้นเพื่อรออัตราดอกเบี้ยใหม่ หากปรับตัวลดลง ควรฝากระยะยาวเพื่อใช้อัตราดอกเบี้ยเก่า

- เทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในสถาบันการเงิน จะทำให้บริการทางการเงินที่รวดเร็วและปลอดภัย

➤ การลงทุน

ความหมายและประเภทของการลงทุน

โดยทั่วไปแต่ละบุคคลมักมีการจัดสรรรายได้ที่ได้รับมาในแต่ละเดือนโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและเพื่อการออม รายจ่ายส่วนแรกเป็นการใช้จ่ายเพื่อความจำเป็นในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สามารถบริหารจัดการให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินชีวิตได้ รายจ่ายส่วนที่สอง คือการเก็บออมเงินที่เหลือจากส่วนแรกไว้ใช้ในยามจำเป็น การลงทุน คือการทำอะไรให้เงินส่วนที่สองเพิ่มพูนขึ้นมา และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เจ้าของเงิน การลงทุน จึงเป็นลักษณะของการนำเอาทรัพย์สินรวมถึงเงินสดที่บุคคลนั้นถืออยู่หรือเก็บสะสมไว้ไปดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม หรือให้ได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาในช่วงเวลานั้นๆ ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัด หรือความเสี่ยงที่บุคคลนั้นจะยอมรับได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า การลงทุน หมายถึง การซื้อสังหาริมทรัพย์หรือหลักทรัพย์ของบุคคลหรือสถาบัน โดยมีผลตอบแทน (Returns) จากการลงทุนที่มาควบคู่กับความเสี่ยง (Risk) โดยทั่วไปการลงทุนมีระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 3 ปี และสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท (เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์, 2557) ดังนี้

(1) การลงทุนเพื่อการบริโภค (Consumer investment)

การลงทุนของผู้บริโภคเป็นเรื่องเกี่ยวกับการซื้อสินค้าประเภทคงทนถาวรหรือสินทรัพย์ถาวร เช่น บ้าน รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น เป็นการลงทุนที่ไม่ได้หวังผลตอบแทนในลักษณะตัวเงิน แต่หวังความพึงพอใจในการใช้สินทรัพย์ดังกล่าว เช่นการซื้อบ้านเพื่ออยู่อาศัยถือว่าเป็นการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ อย่างหนึ่ง เงินที่จ่ายซื้ออาจได้มาจากการออมหรือการกู้ยืม ผลตอบแทนที่ได้รับจะอยู่ในรูปของความพึงพอใจแก่เจ้าของ ในบางกรณีที่อยู่อาศัยใหม่ที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นมากกว่าอุปทาน มูลค่าของบ้านที่ซื้อไว้อาจสูงขึ้นและสามารถขายทำกำไรได้

(2) การลงทุนในธุรกิจ (Business investment)

การลงทุนในความหมายของธุรกิจ หมายถึง การซื้อสินทรัพย์เพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจ โดยคาดการณ์ว่ารายได้จะเพียงพอเพื่อชดเชยกับความเสี่ยงในการลงทุนทำธุรกิจ กำไรและความอยู่รอดถือเป็นเป้าหมายหลักของการทำธุรกิจและจะเป็นตัวดึงดูดใจผู้ลงทุนให้นำเงินมาลงทุน การลงทุนในธุรกิจอาจนำเงินออมที่สะสมไว้หรือเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินมาลงทุนเพื่อจัดหาสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจ เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ ที่ดิน โรงงาน อาคาร สิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น สินทรัพย์เหล่านี้จะนำมาใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้าและ/หรือให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า

(3) การลงทุนในหลักทรัพย์ (Securities investment)

การลงทุนในหลักทรัพย์เป็นการซื้อสินทรัพย์ในรูปของหลักทรัพย์ เช่น พันธบัตร หุ้นกู้ หรือหุ้นทุนของหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน การลงทุนในลักษณะนี้เป็นการลงทุนทางอ้อมซึ่งแตกต่างจากการลงทุนของธุรกิจ กล่าวคือ เมื่อผู้มีเงินออมไม่ต้องการจะเป็นผู้ประกอบการเอง เนื่องจากความเสี่ยงหรือผู้ออมเองยังไม่มีเงินมากพอ ผู้ลงทุนอาจนำเงินที่ออมได้ไปซื้อหลักทรัพย์ที่พอใจที่จะลงทุน ผลตอบแทนจากการลงทุนจะอยู่ใน

รูปของดอกเบี้ยหรือเงินปันผลแล้วแต่ประเภทหลักทรัพย์ที่ลงทุน นอกจากนี้ผู้ลงทุนอาจได้ผลตอบแทนอีกลักษณะหนึ่ง คือ กำไรจากการขายหลักทรัพย์หากราคาเสนอขาย (Offer) สูงกว่าราคาเสนอซื้อ (Bid) ทั้งนี้ผลตอบแทนดังกล่าวจะอยู่ภายใต้ความเสี่ยงทั้งที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้

วัตถุประสงค์ของการลงทุน

จุดมุ่งหมายในการลงทุนของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันไป วัตถุประสงค์ในการลงทุนอาจแบ่งได้ตามความต้องการและสถานะแวดล้อมของผู้ลงทุน ดังต่อไปนี้

(1) ความปลอดภัยและการเพิ่มพูนของเงินทุน

การคำนึงถึงความปลอดภัยในการลงทุนเป็นการรักษาเงินลงทุนเริ่มแรกให้คงไว้ รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงซึ่งเกิดจากอำนาจซื้อ (Purchasing power) ลดลง อันเป็นผลมาจากการเกิดภาวะเงินเฟ้อ ดังนั้นการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีการกำหนดเงินต้นจำนวนแน่นอนได้แก่ การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ การลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทที่มีฐานะมั่นคงและกำลังขยายตัว หุ้นบุริมสิทธิของบริษัทที่มีมั่นคงทางการเงิน และมีกำหนดเวลาไถ่ถอน ผู้ลงทุนอาจเพิ่มมูลค่าของเงินทุนโดยการนำดอกเบี้ยและเงินปันผลที่ได้รับไปลงทุนใหม่ ความมั่งคั่งของเงินทุนนี้จะให้ประโยชน์แก่ผู้ลงทุน กล่าวคือ จะช่วยปรับฐานของเงินลงทุนในระยะยาวให้ดีขึ้น

(2) ความคล่องตัวในการแปรสภาพ

การลงทุนในสินทรัพย์บางประเภท เช่น ทองคำ จัดได้ว่าเป็นการลงทุนที่มีสภาพคล่องสูงในการเปลี่ยนสภาพมาเป็นเงินสด รวมถึงการลงทุนในหลักทรัพย์ที่สามารถซื้อหรือขายได้อย่างรวดเร็ว แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเป็นองค์ประกอบ อย่างไรก็ตามหลักทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงย่อมสื่อถึงความสามารถในการหากำไรของหลักทรัพย์ที่ลดลง

(3) การกระจายความเสี่ยง

การกระจายเงินลงทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการกระจายความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น อาจมีลักษณะต่างๆ ดังนี้ (1) การลงทุนผสมระหว่างหลักทรัพย์ที่มีหลักประกันเงินลงทุนและมีรายได้จากการลงทุนแน่นอนกับหลักทรัพย์ที่มีรายได้และราคาเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามภาวะธุรกิจ (2) ลงทุนในหลักทรัพย์หลายๆ อย่างผสมกันไป และ (3) ลงทุนในหลักทรัพย์ของธุรกิจที่มีความแตกต่างทางลักษณะของธุรกิจ สภาพทางภูมิศาสตร์ หรือโครงสร้างการถือหุ้น เป็นต้น

(4) วัตถุประสงค์ทางภาษี

การจ่ายภาษีของผู้ลงทุนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งผู้บริหารเงินลงทุนต้องให้ความสนใจ ผู้ลงทุนจะคำนึงว่าทำอย่างไรจึงจะรักษารายได้และกำไรจากการขายหลักทรัพย์ให้ได้มากที่สุด ในขณะที่การจ่ายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นอัตราก้าวหน้าจากเงินได้พึงประเมินทำให้ผู้มีรายได้มากย่อมเสียภาษีมาก ผู้ลงทุนอาจ

บริหารจัดการโดยการเลือกลงทุนในพันธบัตรที่ได้รับการยกเว้นภาษี หรือซื้อหลักทรัพย์ที่ไม่มีการจ่ายเงินปันผล แต่จะได้ในรูปแบบกำไรจากการขายหลักทรัพย์ในอนาคต

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนของบุคคล

การเลือกลงทุนในรูปแบบต่างๆ ย่อมขึ้นกับปัจจัยในหลายประเด็น ดังนี้

(1) อายุของผู้ลงทุน ผู้ลงทุนที่มีอายุน้อยหรืออายุระหว่าง 25 – 40 ปี มักจะมีความกล้าเสี่ยงและสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ก่อให้เกิดความเพิ่มพูนแก่เงินลงทุน ในขณะที่ผู้ลงทุนซึ่งมีอายุระหว่าง 40 – 50 ปี อาจสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้ประจำหรือรายได้ที่สม่ำเสมอ

(2) ภาระและหน้าที่ความรับผิดชอบ ผู้ลงทุนอาจมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของครอบครัว เช่น ต้องให้การศึกษาแก่บุตร จึงทำให้มีความจำเป็นจะต้องลงทุนในหลักทรัพย์ที่มั่นคงและให้รายได้ที่แน่นอน ในขณะที่คนโสดอาจมีภาระความรับผิดชอบที่น้อยกว่า ย่อมลงทุนให้หลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงได้มากกว่า

(3) สุขภาพของผู้ลงทุน ปัญหาเรื่องสุขภาพของผู้ลงทุนมีผลต่อการกำหนดนโยบายการลงทุนของผู้ลงทุน เพราะผู้ลงทุนที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ย่อมต้องการรายได้ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมากกว่าหวังผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

(4) นิสัยส่วนตัวของผู้ลงทุน ผู้ลงทุนที่มีนิสัยตระหนี่ หรือเป็นผู้ปฏิเสธความเสี่ยง (Risk averse) อาจไม่มีความจำเป็นต้องใช้รายได้ที่ได้รับจากการลงทุนในหลักทรัพย์ แต่อาจลงทุนในหลักทรัพย์ของธุรกิจที่มีการขยายตัวในอนาคต ในทางตรงกันข้าม ผู้ลงทุนที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย หรือชอบความเสี่ยง (Risk lover) ย่อมต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีผลตอบแทนสูงเพื่อสนับสนุนรายจ่ายในปัจจุบัน

(5) ความจำเป็นของผู้ลงทุนแต่ละราย บางคนอาจมีความจำเป็นทางด้านการเงิน บางคนอาจมีความจำเป็นในแง่ของความรู้สึกและจิตใจ นักลงทุนบางประเภทอาจมีความจำเป็นที่จะต้องเก็บสะสมเงินไว้เพื่อใช้ในยามชรา เพื่อการศึกษา หรือเพื่อปรับฐานะการครองชีพของตนเองให้ดีขึ้น

จากการศึกษาของ อิศฎาณั์ แดงสมุทร และคณะ (2559) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนเพื่อวัยเกษียณ ได้แก่ อายุงาน จำนวนสมาชิกที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู รายได้พิเศษ รายจ่ายเพื่อการบริโภค ความปลอดภัยของเงินลงทุน รายได้ผลตอบแทนที่แน่นอน การรอกงของเงินลงทุนที่แน่นอน (กำไรหรือดอกเบี้ย) การกระจายเงินลงทุน อำนาจในการบริหารการลงทุน สิทธิพิเศษต่างๆ ที่จะได้รับจากการลงทุน การลงทุนที่รักษาอำนาจซื้อให้คงไว้ รวมถึงทัศนคติเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในชีวิต

นอกเหนือจากนี้ ผลงานของวิจัยของ วิทวัส รุ่งเรืองผล (2556) แนะนำว่า คนวัย 20-29 ปีที่ยังไม่เป็นผู้ลงทุนในตลาดหุ้นสามารถจัดประเภทได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ที่พร้อมจะเป็นลูกค้า (Soon-to-be) ผู้ปฏิเสธ (Refusing) และ ผู้ตกสำรวจ (Unexplored) ซึ่งคนทุกกลุ่มมีทัศนคติเกี่ยวกับการลงทุนที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ คิดว่าไม่มีเงินมากพอสำหรับการลงทุน ไม่มีความรู้และไม่กล้าเสี่ยงที่จะลงทุนในตลาดหุ้น แต่กลุ่มผู้ที่พร้อมจะเป็นลูกค้า มีฐานะทางการเงิน ระดับความรู้และการยอมรับความเสี่ยงสูงกว่า กลุ่มผู้ปฏิเสธมีระดับความรู้และการยอมรับความเสี่ยงต่ำกว่า ส่วนกลุ่มผู้ตกสำรวจมีข้อจำกัดด้านเงินลงทุน ความรู้และการยอมรับ

ความเสี่ยงต่ำที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปว่า การดึงดูดคนวัยดังกล่าวเข้าสู่การลงทุนในตลาดทุนควรเปลี่ยนทัศนคติให้เห็นว่าการลงทุนในตลาดหุ้นเป็นทางเลือกหนึ่งที่ไม่จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนเริ่มแรกเป็นจำนวนมาก ทั้งยังมีผลตอบแทนที่สูงกว่าการฝากธนาคาร

7.4 ทางเลือกในการลงทุน

ทางเลือกในการลงทุนสามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่องทางด้วยกัน ดังนี้

(1) การลงทุนทางตรง (Direct investment)

เป็นการลงทุนที่บุคคลหรือเจ้าของเงินลงทุนต้องทำการตัดสินใจลงทุนเอง ข้อมูลและคำแนะนำที่ได้จากบุคคลภายนอกอาจเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจ แต่การตัดสินใจครั้งสุดท้ายจะมาจากเจ้าของเงินทุน ทางเลือกของการลงทุนทางตรงนั้นแบ่งได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. Fixed principal investment เป็นการลงทุนในสินทรัพย์ที่รู้มูลค่าของเงินลงทุนที่จะได้รับ คือ หนี้สินสุดสัญญา และผลประโยชน์ที่จะได้รับระหว่างช่วงเวลาลงทุนดังกล่าว ได้แก่ การลงทุนในตั๋วเงินคลัง (Treasury bill) ตราสารพาณิชย์ (Commercial paper) พันธบัตรรัฐบาล (Government bond) และหุ้นกู้ (Debenture) เป็นต้น

2. Variable principal securities เป็นการลงทุนในสินทรัพย์ที่ไม่ทราบมูลค่าที่จะได้รับคืนในอนาคต เนื่องจากหลักทรัพย์เหล่านี้ไม่มีอายุครบกำหนดแน่นอน ซึ่งได้แก่ หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred stock) หุ้นสามัญ (Common stock) หลักทรัพย์ที่แปลงสภาพได้ (Convertible securities) และวอร์แรนต์ (Warrant) เป็นต้น

3. Non security investment เป็นการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น เช่น การลงทุนที่ดินและอาคาร การรับจ้าง การซื้อสินค้าต่างๆ การลงทุนในธุรกิจที่เป็ดใหม่ หรือธุรกิจที่กำลังขยายกิจการแต่ยังไม่ได้ออกหลักทรัพย์ขายให้ประชาชนทั่วไป

(2) การลงทุนทางอ้อม (Indirect investment)

เป็นการลงทุนที่มีสถาบันอื่นกระทำแทนเจ้าของเงินออม และตัดสินใจลงทุนแทนเจ้าของเงิน ดังนั้นก่อนลงทุนจึงต้องศึกษาถึงจุดมุ่งหมายในการลงทุนของสถาบันเหล่านี้ การลงทุนในลักษณะนี้ ได้แก่ การลงทุนในกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนบำนาญ (Pension fund) ซึ่งกองทุนบำนาญนี้จะนำเงินไปลงทุนในพันธบัตรธุรกิจ พันธบัตรรัฐบาล และการรับจ้าง กองทุนที่บริหารโดยกองทุนรวม เช่น กองทุนของสถาบันการเงินต่าง ๆ เป็นต้น ผู้ลงทุนอาจทำประกันชีวิตไว้กับบริษัทประกัน ค่าเบี้ยประกันที่ผู้ประกันจ่ายเป็นบางส่วนจะถูกนำไปลงทุนอีกต่อหนึ่งในรูปของพันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรธุรกิจ หุ้นกู้ การรับจ้าง และลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ผู้ลงทุนอาจลงทุนในบริษัทลงทุน (Investment company) เป็นต้น

ความหมายและประเภทของหลักทรัพย์

“หลักทรัพย์” แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Securities มาจากภาษาละติน se กับ cura ซึ่งแปลว่า “ไร้กังวล” (Without care) หมายถึง สัญญาที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันแห่งความมั่นคงในการประกอบธุรกรรมทางการเงินระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย สรุปเป็นคำนิยามได้ว่า

“สัญญานิติกรรมระหว่างคู่สัญญาตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป โดยมีข้อกำหนดเกี่ยวกับ “สิทธิ” (Right) และ “หน้าที่” (Obligation) ที่ให้ฝ่ายที่ได้รับสิทธิสามารถเรียกร้องทรัพย์สิน (Claims) จากฝ่ายที่มีหน้าที่ภายใต้เงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด” (นำชัย เตชะรัตนะ วิโรจน์, 2547)

โดยทั่วไปแล้ว หลักทรัพย์สามารถจำแนกประเภทได้เป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

(1) ตราสารทุน (Equity securities) เป็นตราสารแสดงความเป็น “เจ้าของ” กิจการของผู้ออกตราสาร โดยผู้ถือตราสารจะได้ผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบปันผล (Dividend) ซึ่งอาจให้เป็นเงินสดปันผล (Cash dividend) หรือเป็นหุ้นปันผล (Stock dividend) ก็ได้ และมีโอกาสที่ได้กำไรจากส่วนต่างของราคาหุ้น (Capital gain) อีกด้วย

(2) ตราสารหนี้ (debt securities) เป็นตราสารแสดงความเป็น “เจ้าหนี้” ของผู้ออกตราสาร โดยผู้ถือตราสารจะได้รับคืนเงินต้น (Principal) เมื่อครบกำหนด หรืออาจจะทยอยรับเงินคืนเป็นงวดๆ แล้วแต่เงื่อนไขที่กำหนดโดยได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของดอกเบี้ย (Interest)

(3) ตราสารอนุพันธ์ (Derivative securities) เป็นตราสารที่กำหนดสิทธิเรียกร้องของผู้ถือที่มีเงื่อนไข (Contingent claim) บนสินทรัพย์อ้างอิง (Underlying asset) ซึ่งอาจเป็นสินทรัพย์ชนิดใดชนิดหนึ่งที่มีตัวตนและจับต้องได้ เช่น หุ้น พันธบัตร ข้าวสาร ยางพารา เป็นต้น หรือเป็นเพียงตัวแปรอ้างอิง เช่น อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ดัชนีราคาหลักทรัพย์ เป็นต้น โดยคู่สัญญาจะมีภาระผูกพันที่จะต้องส่งมอบสินทรัพย์อ้างอิงหรือกระแสเงินสดตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2550)

อย่างไรก็ตาม ตามกฎหมายไทยที่บังคับใช้ในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดคำนิยามของ “หลักทรัพย์” โดยให้ครอบคลุมถึงตราสารทางการเงินจำนวน 8 ประเภท ดังต่อไปนี้

(1) ตั๋วเงินคลัง (Treasury bill) เป็นตราสารหนี้ของรัฐบาล ออกโดยกระทรวงการคลังเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณของรัฐบาล มีอายุตราสารไม่เกิน 1 ปี เป็นหลักทรัพย์ที่สถาบันการเงินนิยมลงทุน เพราะเป็นหลักทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงและไม่มีความเสี่ยงในการเกิดหนี้สูญ (Default risk)

(2) พันธบัตร (Bond) เป็นตราสารหนี้ของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน หรือรัฐวิสาหกิจ โดยทั่วไปตราสารประเภทนี้จะมีอายุมากกว่า 1 ปี

(3) ตั๋วเงิน (Bill) เป็นตราสารหนี้ระยะสั้นที่ออกมาเพื่อระดมทุนจากประชาชนเป็นการทั่วไป ได้แก่ ตั๋วสัญญาใช้เงิน (promissory note) และตั๋วแลกเงิน (bill of exchange) ส่วนใหญ่มีอายุ 3-6 เดือน

(4) หุ้นทุน (Stock) เป็นตราสารทางการเงินที่แสดงการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของกิจการที่ออกตราสาร ซึ่งมีสิทธิในการออกเสียงในการลงมติในที่ประชุมผู้ถือหุ้นตามสัดส่วนหุ้นที่ตนถือและได้รับสิทธิประโยชน์ทางการเงินต่าง ๆ เช่น เงินปันผล หุ้นปันผล สิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุน ส่วนต่างของราคาหุ้น เป็นต้น หุ้นทุนแบ่งออกเป็นหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ โดยผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะมีสิทธิที่เหนือกว่าผู้ถือหุ้นสามัญ คือการได้รับเงินปันผลก่อน และในกรณีที่เลิกกิจการ ก็มีสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน (หลังชำระหนี้ให้เจ้าหนี้แล้ว) ก่อนผู้ถือหุ้นสามัญอีกด้วย

(5) หุ้นกู้ (Debenture) เป็นตราสารหนี้ที่ออกโดยบริษัทเอกชนเพื่อจัดหาเงินกู้ระยะยาวจากประชาชน โดยทั่วไปแล้วหุ้นกู้ที่มีคุณภาพจะต้องได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือในระดับที่ลงทุนได้ (Investment grade) จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit rating agency) ที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก.ล.ต.) ให้การยอมรับ

(6) หน่วยลงทุน (Unit trust) เป็นตราสารแสดงความเป็นเจ้าของในกองทุนรวมที่มีบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม (บลจ.) เป็นผู้ดำเนินการโดยได้ค่าธรรมเนียมในการบริหารนั้น เพื่อหาผลตอบแทนตามโครงการที่ระบุไว้ในหนังสือชี้ชวนการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนจะได้รับผลตอบแทนหลังหักค่าใช้จ่ายตามสัดส่วนของจำนวนหน่วยลงทุนที่แต่ละคนมีอยู่

(7) ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหลักทรัพย์ (Warrant) เป็นตราสารที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือสามารถซื้อหุ้นทุน หุ้นกู้ หรือหน่วยลงทุนในราคาและจำนวนที่กำหนด ตามระยะเวลาที่ระบุไว้

(8) ตราสารอื่นใดที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด ที่ได้รับอนุมัติแล้วในปัจจุบัน ได้แก่ ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์บนหลักทรัพย์อ้างอิง (Depository receipt) สัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Futures) ตราสารสิทธิ (Options) และหุ้นกึ่งอนุพันธ์ (Structured note) เป็นต้น

ปัญหาของการออมและการลงทุนในสังคมไทย

ปัญหาของการออม

- รายได้ต่ำ ประชากรส่วนใหญ่ของไทยมีรายได้ไม่แน่นอน
- ผลตอบแทนต่ำ เนื่องจากธนาคารกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากน้อย
- ความไม่รู้ คือ ขาดความรู้เรื่องช่องทางในการเก็บออม
- เป้าหมายของการออม

สทกรนออมทรัพย์และธนาคารเป็นสถาบันการเงินที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน

Chapter

7

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ

ตัววัดชั้นนำ

- อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ (ส 3.2 ม. 2/1)
- ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย (ส 3.2 ม. 2/2)
- วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (ส 3.2 ม. 2/3)
- วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า (ส 3.2 ม. 2/4)

ระบบเศรษฐกิจ

- ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม
- ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม
- ระบบเศรษฐกิจผสม

การแข่งขันทางการค้า

- ความหมายและความสำคัญของการแข่งขันทางการค้า
- การแข่งขันทางการค้าในประเทศ
- การแข่งขันทางการค้านอกประเทศ
- ผลกระทบของกสนแข่งขันทางการค้า

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

- หลักการและลักษณะของกลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจ
- ผลกระทบจากการพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย
- ตัวอย่างกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย

การค้าระหว่างประเทศ

- ความหมายของการค้าระหว่างประเทศ
- สาเหตุของการค้าและการกระจายทรัพยากรในโลก

➤ ระบบของเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจสามารถจำแนกออกเป็น 4 ระบบด้วยกัน คือ ระบบทุนนิยม สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ และแบบผสม โดยมีลักษณะสำคัญและข้อดี-ข้อเสียของระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (Free Economy) หรือทุนนิยม (Capitalism)

เป็นระบบเศรษฐกิจที่เอกชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต มีเสรีภาพในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ โดยที่รัฐบาลจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องหรือแทรกแซงในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รัฐบาลทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและการจัดสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ ดังนั้นเอกชนจึงเป็นผู้ตัดสินใจว่าปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่างๆ โดยใช้ระบบราคาหรือระบบตลาดช่วยในการตัดสินใจว่าจะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร ทั้งนี้ราคาเป็นตัวกำหนดว่ามีผู้บริโภคมากน้อยเพียงใดหรือมีผู้ผลิตจำนวนเท่าใด ณ ราคานี้ๆ กำไรคือแรงจูงใจของการผลิต จึงทำให้ระบบเศรษฐกิจนี้มีการแข่งขันทางราคาสูงมากและเป็นไปอย่างเสรี ทั้งนี้เพราะราคาถูกกำหนดขึ้นมาจากอุปสงค์และอุปทานของตลาด

อังกฤษเป็นประเทศแรกที่ใช้ระบบนี้ เพราะมีความรุ่งเรืองทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรมมาก่อน ประชาชนชาวอังกฤษเองก็มีอาชีพทางด้านการค้ามาช้านานโดยใช้ทรัพยากรทั้งในและนอกประเทศมีอาณา นิคมอยู่รอบโลก และภายใต้ระบบเศรษฐกิจในลักษณะนี้บุคคลมีเสรีภาพโดยสมบูรณ์ที่จะถือทรัพย์สินส่วนตัว มีเสรีภาพที่จะเลือกการบริโภคตัดสินใจในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ จะทำโดยผ่านระบบตลาดแข่งขัน โดยที่ราคาในตลาดจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความต้องการของสังคม

หลักการสำคัญของระบบเศรษฐกิจแบบเสรี ในระบบแบบเสรีมีหลักการที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

- การถือสิทธิ์ในทรัพยากร ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม หรือทุนนิยมยอมรับเรื่องกรรมสิทธิ์ คือ ยอมให้หน่วยธุรกิจหรือเอกชนเป็นเจ้าของทรัพย์สินและปัจจัยการผลิตได้ ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์เหล่านี้จึงมีสิทธิเสรีภาพในการจัดกระทำใดๆ กับทรัพย์ของตนก็ได้
- เสรีภาพในการประกอบการ ทั้งปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคลที่เป็นองค์การหรือหน่วยธุรกิจ ต่างมีเสรีภาพอย่างเต็มเปี่ยมในการประกอบการใดๆ เพื่อจัดดำเนินการกับปัจจัยการผลิตและทรัพย์สินของตนได้อย่างอิสระปราศจากการบังคับควบคุมจากสิ่งใดทั้งสิ้น
- กำไรเป็นเครื่องจูงใจ ในระบบเศรษฐกิจแบบเสรี กำไรซึ่งเป็นส่วนของผลได้ที่เพิ่มขึ้นมาจากการลงทุนเป็นสิ่งสำคัญในการจูงใจให้หน่วยธุรกิจผู้ผลิตทำการผลิต โดยมุ่งนำเทคนิคใหม่ๆ ที่มาช่วยลดต้นทุนการผลิตมาใช้ในการดำเนินการ เพื่อที่จะได้กำไรสูงสุด ส่วนผู้บริโภคจะยึดเกณฑ์การเลือกบริโภคสินค้าและบริการที่จะนำความพอใจสูงสุด ด้วยการจ่ายเงินน้อยที่สุด โดยทำการเปรียบเทียบความต้องการของตนเองจากบรรดาสินค้าชนิดต่างๆ
- กลไกของราคา ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีใช้ราคาเป็นตัวตัดสินใจปัญหาพื้นฐานด้านการผลิต คือ ผู้ผลิตตัดสินใจว่าจะผลิตอะไร เป็นจำนวนเท่าใด โดยดูแนวโน้มความต้องการของผู้จ่ายเงินซื้อสินค้าชนิดต่างๆ และดูระดับราคาสินค้าที่ผู้บริโภคยินดีที่จะจ่ายซื้อ ถ้าผู้บริโภคต้องการสินค้าชนิดใดมากก็จะใช้เงินซื้อสินค้านั้นมาก แม้ราคาจะสูงก็ยังไม่ซื้ออยู่ เมื่อเป็นดั่งนั้นผู้ผลิตก็จะทุ่มทุนกำลังการผลิต ผลิตสินค้าชนิดนั้น เพราะแน่ใจว่าขายได้แน่นอน วิธีดูแนวโน้มของราคาและพฤติกรรมของผู้บริโภคนี้เองเป็นตัวกำหนดที่ผู้ผลิตใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจว่าจะผลิตอะไร ในปริมาณเท่าใด ราคาในระบบเศรษฐกิจเสรีจึงทำหน้าที่บ่งชี้และควบคุมการทำงานภายในระบบเศรษฐกิจจนกล่าวกันว่า ราคาทำหน้าที่แทนผู้บริโภค ชี้ทางให้ผู้ผลิตผลิตเฉพาะสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการ

● บทบาทของรัฐ ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี รัฐจะไม่มีบทบาทในทางเศรษฐกิจเลย รัฐทำหน้าที่เพียงด้านความยุติธรรมและป้องกันประเทศ โดยที่รัฐบาลจะเป็นฝ่ายให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่เอกชนหรือผู้ผลิตสินค้าและบริการ ดังเช่น อดัม สมิธ ได้กำหนดและวางหน้าที่บางอย่างแก่รัฐ ดังนี้

การป้องกันประเทศจากการรุกรานโดยใช้กำลัง ไม่ว่าจะรูปแบบใดๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

การคุ้มครองมิให้พลเมืองได้รับความอยุติธรรม หรือการกดขี่ข่มเหงจากการกระทำของพลเมืองด้วยกันเอง

การสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อประชาชน

2. ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม (Socialism) หรือระบบเศรษฐกิจแบบวางแผน (Planned Economy)

ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม เป็นระบบเศรษฐกิจที่รัฐเข้าไปควบคุมการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดความยุติธรรมในการกระจายผลผลิตแก่ประชาชน นอกจากนี้รัฐบาลยังเป็นผู้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานทางเศรษฐกิจจากส่วนกลาง ในระบบเศรษฐกิจแบบนี้รัฐบาลจะเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่ แต่ยังคงให้เอกชนมีสิทธิในการถือครองทรัพย์สินส่วนตัว อาทิ ที่พักอาศัย

หลักการสำคัญของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม หรือระบบเศรษฐกิจแบบวางแผน มีหลักที่สำคัญ 2 ประการ คือ กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นขององค์การหรือหน่วยงานสาธารณะ (คือรัฐบาลและองค์การบริหารต่างๆ) ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมผลิตสำคัญที่มีขนาดใหญ่อยู่ภายใต้การควบคุมดำเนินการในวิถีทางที่จะยังผลประโยชน์แก่ส่วนรวม

● รัฐเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชาติทั้งด้านการผลิตและการจำหน่าย ทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติเป็นงานหน้าที่ของรัฐ โดยมีเป้าหมายให้บรรลุแผนเศรษฐกิจรวมของชาติ เพื่อยกมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

ข้อดีของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม มีดังนี้คือ

- ประชาชนมีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจมากกว่าระบบที่ต่างคนต่างอยู่
  - ประชาชนมีรายได้ใกล้เคียงกัน 5 เศรษฐกิจไม่ค่อยผันแปรขึ้นลงมากนัก
  - รัฐจะครอบครองปัจจัยขั้นพื้นฐานไว้ทั้งหมด และความคุมกิจการสาธารณูปโภคทั้งหมด
- ข้อเสียของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม มีดังนี้
- แรงจูงใจในการทำงานต่ำ เพราะกำไรตกเป็นของรัฐ คนงานจะได้รับส่วนแบ่งตามความจำเป็น
  - ผู้บริโภคไม่มีโอกาสเลือกสินค้าได้มาก
  - ประชาชนไม่มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการทำธุรกิจที่ตนเองมีความรู้ ความสามารถหรือต้องการจะทำ
  - ไม่ค่อยมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต เพราะไม่มีการแข่งขัน สินค้าอาจไม่มีคุณภาพ

3. ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์ (Communism)

ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์ หมายถึง ระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่รัฐเป็นเจ้าของทุนและปัจจัยการผลิตทุกชนิด โดยรัฐเป็นผู้กำหนดการตัดสินใจในทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งหมด ซึ่งเป็นระบบที่ตรงกันข้ามกับระบบทุนนิยมโดยสิ้นเชิง รัฐจะเข้ามาควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจไว้ทั้งหมด โดยจะกำหนดว่าจะผลิตสินค้าและบริการอะไร ผลิตอย่างไร และผลิตเพื่อใคร เอกชนไม่มีสิทธิในการถือครองทรัพย์สินเพื่อการผลิตต่างๆ เช่น การถือครองที่ดิน เป็นต้น ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์นั้นพัฒนามาจากแนวความคิดทางเศรษฐกิจของคาร์ล มาร์ค (Karl Marx) นักเศรษฐศาสตร์ผู้ซึ่งได้รับสมญานามว่า “บิดาแห่งลัทธิคอมมิวนิสต์” และวลาดีมีร์ อิลยิช อัลยานอฟ (Vladimir Ilyich Ulyanov) หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปในนามของ เลนิน

(Lenin) นักปฏิวัติโซเวียต ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงการปกครองและนำระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์มาใช้กับสหภาพโซเวียตเป็นประเทศแรก

ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์มีลักษณะที่แตกต่างจากระบบทุนนิยม ที่เห็นได้เด่นชัด ดังนี้

- ประชาชนไม่มีเสรีภาพในการเลือกสรรบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ตามความพอใจของตน เพราะรัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดสินค้าและบริการต่างๆ ให้ประชาชนเป็นผู้บริโภคตามความเหมาะสมและความจำเป็นเท่านั้น
- ประชาชนไม่มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองและเป็นเจ้าของทรัพย์สินซึ่งสามารถนำไปผลิตสินค้าและบริการต่างๆ หรือนำไปแสวงหารายได้ เช่น ที่ดิน โรงงาน เครื่องจักร ฯลฯ
- ประชาชนไม่มีเสรีภาพในการเลือกทำงานหรืออาชีพตามอำเภอใจเพราะรัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดการทำงานและค่าจ้างให้แก่ประชาชนตามความสามารถ ประชาชนจึงมีสภาพเป็นลูกจ้างของรัฐบาลทุกคน
- รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดการผลิตสินค้าและบริการว่าจะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร ปริมาณมากน้อยเท่าใด เอกชนไม่มีเสรีภาพในการผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ได้เอง ทั้งนี้สืบเนื่องจากปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่จะใช้ผลิตสินค้าและบริการเป็นของรัฐ การกำหนดราคาสินค้าและบริการต่างๆ รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดโดยไม่ใช้กลไกราคาดังเช่น ระบบทุนนิยม

ข้อดีของระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์

- ไม่เกิดการได้เปรียบ เสียเปรียบของประชาชนในเชิงเศรษฐกิจ
- เกิดความเสมอภาค เพราะรัฐเป็นผู้แจกจ่ายผลผลิต ให้แก่บุคคลต่างๆ ในสังคมโดยเท่าเทียมกัน
- ไม่เกิดการผูกขาดทางเศรษฐกิจโดยผลิตรายใด

ข้อเสียของระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์

ตามที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์นั้น ความแตกต่างในฐานะทางเศรษฐกิจมีน้อยกว่าระบบทุนนิยม เพราะประชาชนเป็นลูกจ้างของรัฐ แต่จากอดีตที่เป็นความจริง ปรากฏว่าระบบนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ คือ

- ประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการไม่พัฒนาเจริญก้าวหน้าเท่าที่ควรทั้งนี้เพราะขาดแรงจูงใจในการผลิตไม่มีผลกำไรที่เป็นสิ่งล่อใจ
- สิทธิและเสรีภาพของประชาชนถูกจำกัดโดยรัฐบาล
- การดำเนินงานล่าช้าเพราะต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ มากมาย มีลักษณะคล้ายกับระบบราชการ

ในปัจจุบันประเทศที่พอจะอนุโลมให้เป็นแบบอย่างของระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์ได้แก่ สหภาพโซเวียต (ซึ่งปัจจุบันล่มสลายไปแล้ว) สาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้เนื่องจากระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์จริงๆ นั้นเป็นเพียงอุดมคติยังไม่มีประเทศใดก้าวไปถึง

4. ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economy)

ระบบเศรษฐกิจแบบผสม หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่รวมเอาลักษณะสำคัญของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและสังคมนิยมเข้าไว้ด้วยกัน ระบบเศรษฐกิจแบบผสม หรือที่เรียกกันโดยทั่วๆ ไปอีกอย่างหนึ่งว่า "ระบบเศรษฐกิจแบบ ทุนนิยมใหม่" เป็นระบบเศรษฐกิจที่ทั้งรัฐบาลและเอกชนรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ อันได้แก่จะผลิตอะไร ในปริมาณเท่าใด ผลิตอย่างไร และแบ่งปันผลผลิตในหมู่สมาชิกของสังคมอย่างไร ระบบนี้รัฐบาลจะเข้ามามีบทบาทในการวางแผนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางประการ ขณะเดียวกันก็ปล่อยให้เอกชนดำเนินการทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่โดยอาศัยกลไกราคาเป็นเครื่องนำทาง

ลักษณะที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจแบบผสม มีดังนี้

- เอกชนและรัฐบาลมีส่วนร่วมกันในการวางแผนเศรษฐกิจของประเทศที่จะเป็นการผลิตสินค้าและบริการอะไร ปริมาณมากน้อยเท่าใด และการกระจายสินค้าและบริการที่ผลิตได้ไปสู่ใครอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการร่วมมือกันทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล
- ทั้งเอกชนและรัฐบาลสามารถจะเป็นเจ้าของปัจจัยในการผลิตสินค้าและบริการอย่างเสรี แต่อาจมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการผลิตสินค้าและบริการบางประเภทที่รัฐบาลพิจารณาแล้วเห็นว่าหากปล่อยให้เอกชนดำเนินงานอาจไม่ปลอดภัยต่อความมั่นคงของชาติ หรือเอกชนอยู่ในฐานะที่เหมาะสมซึ่งจะดำเนินงานได้เพราะอาจจะขาดแคลนเงินทุน ขาดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ กิจกรรมดังกล่าวนี้ เช่น กิจกรรมสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การรักษาความปลอดภัย การป้องกันประเทศ เป็นต้น
- กลไกราคายังเป็นสิ่งที่สำคัญในการกำหนดราคาสินค้าและบริการต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจแบบผสมนี้ แต่รัฐบาลยังมีอำนาจในการเข้าไปแทรกแซงภาคเอกชนเพื่อกำหนดราคาสินค้าให้มีเสถียรภาพและเกิดความเป็นธรรมทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค
- รัฐจะคอยให้ความคุ้มครองและความช่วยเหลือ ตลอดจนอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการในภาคเอกชนด้วยการสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การสร้างถนน สะพาน สนามบิน ฯลฯ ไว้คอยอำนวยความสะดวกต่อเอกชนในการดำเนินธุรกิจ

ข้อดีของระบบเศรษฐกิจแบบผสม

- เป็นการยกฐานะของคนในสังคมให้เท่าเทียมกันและเป็นการแลกเปลี่ยนแปลงจากทุนนิยมเป็นแบบสังคมนิยม โดยสันติวิธีทางรัฐสภา
- รายได้ถูกนำมาเฉลี่ยให้ผู้ทำงานตามกำลังงานที่ได้กระทำ มิใช่ตามความจำเป็นแรงจูงใจในการทำงานจึงดีกว่า
- เอกชนยังมีบทบาททางเศรษฐกิจ มีการแข่งขัน สินค้าจึงมีคุณภาพสูง
- ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกสินค้าได้มากพอสมควร
- ความไม่เท่าเทียมในรายได้ และทรัพย์สินมีน้อย

ข้อเสียระบบเศรษฐกิจแบบผสม

- ระบบนี้มีการวางแผนเพียงบางส่วน จึงอาจจะไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในกรณีที่ต้องการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เช่น ยามสงคราม
- การควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางส่วนโดยรัฐ เป็นเครื่องกีดขวางเสรีภาพของเอกชน
- การวางแผนจากส่วนกลางเพื่อประสานประโยชน์ของรัฐบาลเข้ากับเอกชนให้เกิดผลดีแก่ส่วนรวมอย่างแท้จริงทำได้ยาก
- นักธุรกิจขาดความมั่นใจในการลงทุน เพราะไม่แน่ใจว่าในอนาคตกิจกรรมของตนจะถูกโอนเป็นของรัฐหรือไม่
- การบริหารงานอุตสาหกรรมของรัฐมีประสิทธิภาพไม่ดีกว่าสมัยที่อยู่ในมือของเอกชน

➤ การแข่งขันทางการค้า

ความหมายและความสำคัญของการแข่งขันทางการค้า

การแข่งขันทางการค้า หมายถึง การแข่งขันในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ หรือผู้จำหน่ายสินค้า โดยนโยบายการแข่งขันทางการค้า มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรมและลดพฤติกรรมที่เป็นการจำกัดการแข่งขัน ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศรูปแบบแรกที่แตกต่างกันจากการเจรจาการค้า

การแข่งขันทางการค้าในประเทศ ปัจจุบันการแข่งขันรุนแรงขึ้น และมีการผูกขาดการค้า และมีการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งพฤติกรรมมี 4 ลักษณะ ได้แก่

การใช้อำนาจเหนือตลาด เพื่อกลั่นแกล้งผู้ประกอบการรายอื่น ได้แก่

- กำหนดราคาสินค้าให้ต่ำกว่าต้นทุนเพื่อกำจัดคู่แข่ง
- ห้ามขายสินค้าของคู่แข่ง
- เลือกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียม
- การกำหนดราคาขายปลีก
- การขายพ่วง จะสร้างผลกระทบต่อตลาดสินค้าอีกชนิดหนึ่ง

การตกลงร่วมกัน เพื่อสร้างอำนาจผูกขาด

การรวมธุรกิจ เป็นการควบคุมโครงสร้างตลาด ทำได้หากไม่ทำให้เกิดการผูกขาดในตลาด หากเกิดการผูกขาด รัฐจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ

การค้าที่ไม่เป็นธรรม เกิดจากความแตกต่างของอำนาจต่อรองนี้เป็นการสร้างเงื่อนไขในการซื้อและขายสินค้าที่ไม่เป็นธรรม

การแข่งขันทางการค้าต่างประเทศ

นโยบายการแข่งขันทางการค้า ประเทศที่มีพฤติกรรมจำกัดหรือกีดกันการแข่งขันทางการค้า แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

● การใช้อำนาจเหนือตลาด

- สหรัฐอเมริกา ใช้อำนาจผูกขาดทางการค้า
- แคนาดา จำกัดกำไรของคู่แข่งในตลาดที่ไม่ได้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ควบคุมธุรกิจเพื่อกีดกันคู่แข่งรายใหม่ ออกสินค้าใหม่เพื่อทำลายคู่แข่ง ผลิตสินค้าที่ไม่สอดคล้องกับการใช้งาน สินค้าอื่น และกำหนดราคาให้ต่ำกว่าทุน
- เยอรมนี กำหนดเงื่อนไขด้านราคา ใช้โครงสร้างพื้นฐานของตน ซึ่งกระทบต่อภาวะแข่งขัน และจำกัดการแข่งขันในตลาดผู้ผลิตสินค้าหรือผู้จำหน่ายสินค้า
- สหราชอาณาจักร กำหนดราคาไม่เป็นธรรม จำกัดปริมาณการผลิต จำกัดตลาดหรือเทคโนโลยีที่มีผลเสียต่อผู้บริโภค และเลือกปฏิบัติ
- กลุ่มสหภาพยุโรป กำหนดราคาไม่เป็นธรรม จำกัดปริมาณการผลิต จำกัดตลาดหรือเทคโนโลยีที่มีผลเสียต่อผู้บริโภค และเลือกปฏิบัติ และกำหนดเงื่อนไขที่ไม่เกี่ยวกับธุรกรรมตามสัญญา
- เกาหลีใต้ กำหนดราคาสินค้า ควบคุมการซื้อขาย แทรกแซงการประกอบธุรกิจ กีดกัน ผู้ประกอบการรายใหม่ และลดการแข่งขันในตลาดอย่างรุนแรงจนมีผลทางลบต่อผู้บริโภค

● การตกลงร่วมกัน ประเทศต่าง ๆ มีการตกลงร่วมกันเพื่อลดการแข่งขันทางการค้า เช่น

– สหรัฐอเมริกา มีสัญญาการรวมตัวกันเพื่อจำกัดการค้าของผู้ประกอบการ
 – แคนาดา มีการตกลงกันระหว่างผู้ประกอบการรายอื่นเพื่อจำกัดปัจจัยในการขนส่ง ผลิต จำหน่าย และเก็บรักษาสินค้า ปริมาณการผลิตสินค้าเพื่อให้สินค้าราคาสูงขึ้น
 – เยอรมนี มีการตกลงกันระหว่างผู้ประกอบการเพื่อบิดเบือนหรือจำกัดการแข่งขันในตลาด

– สหราชอาณาจักร มีการกำหนดราคาหรือเงื่อนไขอื่น
 – กลุ่มสหภาพยุโรป มีการกำหนดราคาหรือเงื่อนไขอื่น
 – เกาหลีใต้ มีการกำหนดราคาสินค้ากำหนดเงื่อนไขการซื้อขาย
 การค้าที่ไม่เป็นธรรม พฤติกรรมการค้าที่ไม่เป็นธรรมของประเทศต่าง ๆ มีดังนี้

– สหรัฐอเมริกา ตั้งราคาที่แตกต่างกันระหว่างลูกค้าบางราย
 – แคนาดา มีการเลือกปฏิบัติ
 – เยอรมนี มีการให้สัญญาในการเอื้อผลประโยชน์พิเศษให้กับผู้ประกอบการรายอื่น

– สหราชอาณาจักร มีการกำหนดราคาหรือเงื่อนไขอื่น
 – กลุ่มสหภาพยุโรป มีการกำหนดราคาหรือเงื่อนไขอื่น
 – เกาหลีใต้ มีการเลือกปฏิบัติกับลูกค้าบางราย

● นโยบายการค้าระหว่างประเทศ แบ่งเป็น 2 นโยบาย คือ

1. นโยบายการค้าเสรี ประเทศที่ดำเนินนโยบายการค้าเสรีต้องปฏิบัติดังนี้
  - ผลิตเฉพาะสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตจากในประเทศ
  - เก็บภาษีต่ำมาก
  - เก็บอัตราภาษีจากสินค้าเข้าในอัตราเดียวกัน
  - ไม่กำหนดข้อจำกัดทางการค้า

มาตรการกีดกันทางการค้าในการดำเนินนโยบายการค้าเสรี เช่น

– มาตรการด้านสุขอนามัย เป็นมาตรการที่ปกป้องชีวิตและสุขภาพ
 – มาตรการด้านมาตรฐานสินค้า เป็นการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ซึ่ง
 เป็นเงื่อนไขทางเทคนิค
 – มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการกำหนดมาตรฐานการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม

2. นโยบายการค้าคุ้มกัน เป็นนโยบายคุ้มกันตลาดสินค้าในประเทศ โดยปฏิบัติตามแนวทางดังนี้

– ผลิตสินค้าหลายชนิด เพื่อลดการนำเข้า
 – ใช้นโยบายการค้าคุ้มกัน
 – กำหนดข้อจำกัดทางการค้า

มาตรการกีดกันทางการค้าที่ใช้ดำเนินนโยบายการค้าคุ้มกัน เช่น

- ตั้งกำแพงภาษี 2 ลักษณะ คือ พิภักดิ์อัตราเดียว เป็นการตั้งภาษีศุลกากรอัตราเดียว และพิภักดิ์อัตราซ้อนที่เป็นการตั้งภาษีศุลกากรไม่เท่ากันตามข้อตกลง
- กำหนดโควตา โดยกำหนดปริมาณ จำนวน หรือมูลค่าสินค้านำเข้า โดยทำสินค้าราคาต่อหน่วยสูงขึ้น
- ให้การอุดหนุน เป็นการคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศ โดยให้สิทธิพิเศษต่างๆ
- การทุ่มตลาด เป็นการขายสินค้าที่ราคาต่ำกว่าในประเทศนั้น และประเทศที่ใช้นโยบายนี้อาจถูกตอบโต้จากประเทศคู่ค้าได้
- ข้อตกลงการค้าเสรี เป็นสนธิสัญญาของกลุ่มประเทศที่ทำเพื่อจัดตั้งเป็นเขตการค้าเสรี

ผลกระทบของการแข่งขันทางการค้า การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศมีผลกระทบดังนี้

- ด้านคุณภาพสินค้า ผู้ผลิตต้องลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงโดยที่รักษาระดับคุณภาพของสินค้าและบริการได้เท่าเดิมหรือสูงขึ้น
- ด้านปริมาณการผลิต มีการผลิตในปริมาณมากขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง และต้องมีตลาดที่รองรับผลผลิตส่วนเกิน
- ด้านราคาสินค้า ผู้ผลิตที่ส่งสินค้าออกมีรายได้เพิ่มขึ้นและสินค้าที่ผลิตได้ราคาที่เหมาะสมทำให้มีการจ้างงาน และรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น โดยสินค้านำเข้าอุตสาหกรรมจะกระตุ้นให้การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมในประเทศมีประสิทธิภาพ

➤ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ความหมายของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ หมายถึง การรวมตัวกันของประเทศต่างๆ เพื่อเสริมสร้างและรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน อย่างเป็นทางการ เป็นการพยายามหาช่องทางขยายการค้าระหว่างกัน มีการยกเลิกอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน ซึ่งมีการแบ่งประเภทดังนี้

● สาเหตุของการค้าระหว่างประเทศ

1. ประเทศต่าง ๆ มีความแตกต่างกันในด้านทรัพยากรธรรมชาติ
2. ประเทศต่าง ๆ มีความสามารถในการผลิตไม่เหมือนกัน
3. ประเทศต่าง ๆ มีความแตกต่างกันในด้านลักษณะทางกายภาพ เช่น สภาพดิน สภาพอากาศ และภูมิประเทศต่างกัน

● ประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ

1. เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศ
2. ทำให้เกิดการแบ่งงานกันทำ
3. เกิดการแข่งขันกันด้านคุณภาพของสินค้าและบริการ
4. เกิดความชำนาญเฉพาะอย่างในการผลิตสินค้าที่ถนัดอย่างต่อเนื่อง

➤ ลักษณะของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

การให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ มีหลายลักษณะ พอสรุปได้ดังนี้

1. เขตการค้าเสรี (Free Trade Area) คือการยกเลิกภาษีศุลกากรและข้อจำกัดทางการค้าระหว่างสมาชิก เช่น เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) เขตการค้าเสรียุโรป (EFTA) เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)
2. สหภาพศุลกากร (Customs Union) คือการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่พัฒนามาจากเขตการค้าเสรี มีการกำหนดอัตราภาษีศุลกากรในอัตราเดียวกันระหว่างสมาชิก ซึ่งมีผลต่อประเทศที่มีไม่ใช่สมาชิก เช่น สหภาพยุโรป (European Union : EU)
3. ตลาดร่วม (Common Union) คือ การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน เทคโนโลยี และแรงงานระหว่างสมาชิกได้อย่างเสรี เช่น แรงงานของประเทศที่เป็นสมาชิกตลาดร่วมสามารถเข้าไปทำงานในประเทศสมาชิกอื่นๆได้
4. สหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union) คือ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่พัฒนามาจากตลาดร่วม สามารถเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างสมาชิกได้อย่างเสรี มีการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจส่วนรวมระหว่างประเทศสมาชิก และมีการใช้เงินตราสกุลเดียวกัน
5. สหภาพเหนือชาติ (Political Union) เป็นการรวมกลุ่มกันทั้งเศรษฐกิจและการเมือง โดยประเทศสมาชิกประสานนโยบายเศรษฐกิจและการเมืองเข้าด้วยกัน

ยังมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างไม่เป็นแบบแผนทางการอีก 2 ประเภท คือ

1. การร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Economic Cooperation) เช่น ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย - แปซิฟิก (APEC)
2. เขตเศรษฐกิจอนุภาค (Sub-regional Economic Zones) เช่น โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) มี 6 ประเทศได้แก่ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และมณฑลยูนนานทางตอนใต้ของจีน

องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

รที่แต่ละประเทศมีศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและมนุษย์ไม่เท่ากัน เป็นสาเหตุสำคัญเบื้องต้น ที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจของแต่ละประเทศแตกต่างกัน แม้ประเทศ นั้นๆจะอยู่ในภูมิภาคเดียวกันหรือมีสภาพแวดล้อมอื่นๆใกล้เคียงกันหลายอย่าง ก็ตาม ปัจจุบัน นี้ประเทศต่างๆจึงหันมาให้ความร่วมมือ เพื่อช่วยเหลือกันมากขึ้น โดยการรวมกลุ่มกัน เพื่อผล ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและจัดตั้งเป็นสมาชิก สนธิสัญญา หรือองค์การระหว่างประเทศขึ้นมา

องค์การระหว่างประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและมีความสัมพันธ์กับประเทศไทย ได้แก่

- สหภาพยุโรป
- องค์การการค้าโลก
- กลุ่มประเทศผู้ส่งน้ำมันเป็นสินค้าออก
- สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป
- สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- เขตการค้าเสรีอาเซียน
- ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก
- ข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ

Δกลุ่มประเทศผู้ส่งน้ำมันเป็นสินค้าออก Organization of Petroleum Exporting Countries(OPEC)

กลุ่มประเทศผู้ส่งน้ำมันเป็นสินค้าออก เป็นองค์การนานาชาติที่จัดตั้งขึ้นเพื่อความร่วมมือ ทางด้านนโยบายน้ำมัน และช่วยเหลือด้านเทคนิคเศรษฐกิจแก่ประเทศสมาชิก

ประวัติการก่อตั้ง

โอเปคจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2503 โดยอิหร่าน คูเวต ซาอุดีอาระเบีย และเวเนซุเอลา ต่อมาเพิ่มสมาชิกเพิ่มอีก 8 ประเทศ ได้แก่ กาตาร์ อินโดนีเซีย ลิเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ แอลจีเรีย ไนจีเรีย เอกวาดอร์ และกาบอง รวมเป็นสมาชิก 13 ประเทศ ต่อมาเอกวาดอร์ลาออกเมื่อ พ.ศ.2535 และกาบอง ลาออก พ.ศ.2538 ปัจจุบันจึงเหลือสมาชิกเพียง11ประเทศ

เดิมโอเปคมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ต่อมาในพ.ศ.2508 ได้ย้ายไปอยู่ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

ในระยะเริ่มต้นในการก่อตั้งกลุ่มโอเปคขึ้นมา การขูดเจาะน้ำมันในประเทศสมาชิกต่างเป็น การลงทุนและดำเนินการโดยบริษัทต่างชาติ ประเทศเจ้าของบ่อน้ำมันได้รับค่าภาคหลวง ตอบแทน ซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนน้อย การร่วมมือของกลุ่มโอเปคในช่วงนี้ จึงมีจุดมุ่งหมาย สำคัญ 3 ประการ ดังนี้เพื่อเจรจากับบริษัทผู้ได้รับสัมปทานการตั้งกองทุนน้ำมันดิบให้เท่ากันทุกประเทศ เพื่อนำราคาน้ำมันดิบที่เป็นผลมาจากการเจรจาใช้เป็นหลักฐานในการคำนวณเป็นรายได้ของประเทศเพื่อเป็นอำนาจต่อรองในการยึดครองหรือโอนกิจการน้ำมันเป็นของรัฐต่อไป กลุ่มโอเปคได้ดำเนินงานไปตามจุดประสงค์จนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ และต่อมาเมื่อมีสมาชิก เพิ่มขึ้นอีก 8 ประเทศ ทำให้มีอำนาจต่อรองมากขึ้นและขยายวัตถุประสงค์เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกมากขึ้นคือ เพื่อปกป้องราคาน้ำมันตกต่ำและเจรจาขายน้ำมันดิบในเงื่อนไขที่ดีที่สุดเพื่อเก็บภาษีเงินได้จากบริษัทผู้ผลิตน้ำมันในอัตราที่สูงขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการประกาศขึ้นราคาน้ำมัน

ผลการปฏิบัติงาน

ในปัจจุบันโอเปคเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีอิทธิพลสูงมากทั้งระบบเศรษฐกิจ และ การเมืองระหว่างประเทศ เพราะมนุษย์จำเป็นต้องใช้พลังงานที่มาจากน้ำมันแต่เหตุที่ ประเทศสมาชิกของกลุ่มโอเปคมีสภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรมแตกต่างกัน ทั้งยังมีปริมาณน้ำมันสำรองไม่เท่ากันอีกด้วย การกำหนดราคาและโควตาการผลิตน้ำมันของ กลุ่มโอเปคในระยะหลังมานี้มักไม่มีเอกภาพ กล่าวคือ ประเทศ

คูเวต กาตาร์ ซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีน้ำมันสำรองอยู่มาก และมีความมั่นคง ของเศรษฐกิจ สามารถปฏิบัติตามมติของโอเปคได้ แต่ประเทศอิหร่าน แม้มีปริมาณน้ำมันสำรอง อยู่มาก แต่หลังสงครามกับอิรักแล้วต้องลักลอบผลิตน้ำมันออกจำหน่ายเกินโควตา ที่โอเปคให้ไว้ เพื่อนำเงินมาฟื้นฟู บูรณะประเทศ ประเทศอิรักมีแหล่งน้ำมันสำรองมากประเทศหนึ่ง แต่ได้รับความเสียหายจากสงครามกับ อิหร่านและพายุแพ่งสงครามในการปิดล้อมคูเวต ซึ่งสหประชาชาติได้ออกมาตรการต่างๆมากำหนด ทำให้ผลิต และจำหน่ายน้ำมันได้ อย่างจำกัดมาก ส่วนประเทศไนจีเรียมีปริมาณน้ำมันสำรองน้อยเพราะเป็นประเทศ ยากจน และมีจำนวนประชากรมาก จึงต้องผลิตน้ำมันเกินโควตาและจำหน่ายในราคาที่ต่ำกว่า ที่โอเปคกำหนด

กิจกรรมสำคัญที่โอเปคดำเนินการมาตั้งแต่พ.ศ. 2516 เป็นต้นมาคือ การปรับราคาน้ำมันดิบ ซึ่งได้ กระทำหลายครั้งจนราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเพิ่มขึ้นมาก ทำให้ประเทศผู้ส่งน้ำมันดิบ เป็นสินค้าออกเหล่านี้มี บานะร่ำรวยขึ้น และได้นำเงินตราเหล่านี้ไปใช้เสริมสร้างความมั่นคง และพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ

นอกจากนี้สมาชิกของกลุ่มโอเปคยังได้จัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ กำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศอาหรับที่มีได้เป็นสมาชิกของโอเปคและประเทศอื่นที่ประชากรบาง ส่วน นับถือศาสนา อิสลาม

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศผู้ส่งน้ำมันเป็นสินค้าออก

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศโอเปค ได้แก่ การติดต่อค้าขายน้ำมันและ ด้าน แรงงานที่ไทยมักส่งไปประเทศเหล่านี้ ส่วนการติดต่อกันในด้านอื่นนั้นพบว่ามีน้อย แม้กลุ่มประเทศโอเปคจะเป็น กลุ่มที่ใช้ น้ำมันเป็นเครื่องต่อรองกับประเทศ ต่างๆทั่วโลกทั้งด้าน เศรษฐกิจและการเมือง และประเทศไทยก็ เคยได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการขึ้นราคา น้ำมันของกลุ่มโอเปค แต่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกลุ่ม โอเปคยังมีอยู่ สรุปได้ดังนี้

1.ทางด้านการค้า ไทยยังมีการค้าขายกับกลุ่มโอเปค โดยนำเข้าน้ำมันจากประเทศอิหร่าน โดยเฉพาะประเทศ โอมาน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และซาอุดีอาระเบีย และสินค้าออก ที่สำคัญของไทยที่ส่งไปยังกลุ่มประเทศ เหล่านี้ได้แก่ ข้าวโพด ข้าว เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องหนัง

2.ทางด้านแรงงาน เป็น เรื่องที่สำคัญและน่าสนใจอีกเรื่องหนึ่ง เพราะไทยได้จัดส่งแรงงาน เข้าไปทำงานใน ประเทศกลุ่มโอเปคเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นที่รัฐบาลไทยต้องติดตาม และให้ความคุ้มครองช่วยเหลือ ประเทศกลุ่มโอเปคที่คนไทยไปทำงานกันมากได้แก่ ลิเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และคูเวต ส่วนในประเทศ อิรัก หลังสงครามอ่าวเปอร์เซียแล้ว จำนวนคนงานไทยลดลงและไม่มีแรงงานไทยอีก เมื่อเกิดสงครามและอดีต ประธานาธิบดี ชัดดัมฮุกโค่นอำนาจ

3.ด้านการเมือง มักเป็นความสำคัญทางด้านการทูตและการเยี่ยมเยียนเพื่อกระชับสัมพันธ์ไมตรีของผู้นำ ประเทศ

4.อื่นๆ กลุ่มโอเปคได้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องเงินกู้ ส่วนไทยให้ความสะดวกแก่ประเทศเหล่านี้ โดยการให้ นักวิชาการมาทำงานในไทย โดยเฉพาะการเกษตร

Δ ข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ(North America Free Trade Agreement : NAFTA)

เป็นองค์การทางเศรษฐกิจในทวีปอเมริกาเหนือ ในการที่จะร่วมมือกันแสวงหาตลาดส่งออกและ ลดต้นทุนการผลิตสินค้า เพื่อให้มีราคาถูกลงสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้

ประวัติการก่อตั้ง

หลังจากที่สหภาพยุโรป ได้แก้ปัญหภาวะเศรษฐกิจถดถอย โดยการเปิดตลาดเสรีเป็นตลาดเดียว แล้ว ผู้นำแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดาและเม็กซิโกได้จัดประชุมกันเมื่อ พ.ศ.2535 ที่จะเปิดเสรีทางการค้าระหว่างกันให้เป็นตลาดเดียว และจะลดอัตราภาษีศุลกากรให้เหลือร้อยละ 0 ภายใน 5 ปี โดยจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2537 เป็นต้นไป ต่อมาในเดือนธันวาคม พ.ศ.2537 ประเทศชิลี ได้รับเชิญให้เข้ามาเป็นสมาชิกนาฟตา ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระหว่างการดำเนินการเข้าเป็นสมาชิก

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

1. เพื่อแสวงหาตลาดสินค้าส่งออกในภูมิภาคอื่น
2. เพื่อส่งเสริมการจ้างงาน การเคลื่อนย้ายแรงงาน ที่จะผลิตสินค้าให้ได้ราคาถูกลงและมีคุณภาพ
3. เพื่อส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็กรายย่อยและมีประสิทธิภาพสูง

ข้อตกลงส่วนใหญ่จะเป็นการยกเลิกหรือลดภาษีศุลกากรระหว่างกันของประเทศสมาชิก สินค้าประมาณครึ่งหนึ่งที่จะนำเข้าระหว่างประเทศภาคด้วยกัน จะได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรทันทีที่ข้อตกลงมีผลใช้บังคับ สินค้าที่เหลือจะลดภาษีลงในอัตราเท่ากันในแต่ละปีจนเหลือศูนย์ภายใน 5-10ปี ส่วนสินค้าที่ยังมีปัญหาในการทำความตกลงจะใช้เวลา 15 ปี

ผลการปฏิบัติงาน

ประเทศสมาชิกต่างได้รับผลประโยชน์จากการทำข้อตกลงทางการค้าเสรีอเมริกาเหนือ คือ เม็กซิโก ซึ่งก่อนหน้านี้อัตราแลกเปลี่ยนเงินเปโซตกต่ำมากก็เริ่มแข็งตัวขึ้น ภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาก็กลับฟื้นตัวดีขึ้นโดยลำดับ ทั้งนี้เพราะสหรัฐอเมริกาปล่อยสินเชื่อรยะยาว ลดอัตราภาษีนำเข้า และอนุญาตให้รถบรรทุกของเม็กซิโกแล่นผ่านเข้าสู่สหรัฐอเมริกาได้ โดยไม่ต้องขนถ่ายสินค้าที่ชายแดน อันเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและเสียเวลา สหรัฐอเมริกา มีสินค้าส่งออกไปเม็กซิโกและแคนาดามากขึ้น ทั้งสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวขึ้น และทำให้มีตำแหน่งงานเพิ่ม มีการจ้างงานมากขึ้น แคนาดา สามารถซื้อสินค้าของสหรัฐและเม็กซิโกถูกลง อันเนื่องมาจากการลดอัตราภาษีศุลกากร

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ

ไทยไม่ได้เป็นสมาชิกของนาฟตา แต่การดำเนินงานของนาฟตามีผลกระทบต่อการค้าของไทย กล่าวคือ การออกกฎเกณฑ์ต่างของประเทศในกลุ่มนาฟตา ทำให้มีผลกระทบต่อสินค้าไทย เช่น ประเทศแคนาดาและเม็กซิโก ได้ออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของสินค้ารถยนต์ และผ้าฝ้ายที่ทอมาจากโรงงาน และไม่ได้ตัดเย็บจะส่งเข้าไปยังแคนาดาและเม็กซิโก เป็นการจำกัดและกีดกันสินค้าที่ส่งเข้ามาจากประเทศไทยประการหนึ่ง และทำให้ไทยขายสินค้าได้น้อยลง ประเทศเม็กซิโก ขึ้นอัตราภาษีสิ่งทอ เครื่องหนัง และรองเท้าที่ส่งเข้ามาจากประเทศนอกกลุ่มนาฟตา ทำให้สินค้าไทยมีราคาสูงขึ้นไปด้วย จึงส่งออกได้น้อยลง

นอกจากนี้เม็กซิโกซึ่งเป็นสมาชิกของนาฟตา มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นลูกค้ารายใหญ่ของโลก มีแรงงานราคาถูก มีวัตถุดิบและผลิตสินค้าได้คล้ายคลึงกับประเทศไทย จึงคาดกันว่าหากเม็กซิโกได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าอื่นๆ จากสหรัฐอเมริกาในฐานะประเทศภาคีสมาชิก เม็กซิโกจะมีบทบาทในการส่งสินค้าเข้าสหรัฐอเมริกาแทนที่ประเทศไทย ประกอบกับเม็กซิโกอยู่ใกล้กับสหรัฐอเมริกา ทำให้การขนส่งสินค้าทำได้รวดเร็วกว่า และเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าสินค้าไทย โดยเฉพาะสินค้าประเภทเสื้อผ้า สิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้า อาหารกระป๋องและชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ ซึ่งไทยส่งออกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาปีละมากๆ

Δ (Asia – Pacific Economic Cooperation : APEC)

เอเชีย – แปซิฟิก ได้แก่ ประเทศต่างๆที่เป็นหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก และประเทศที่ตั้งอยู่ทางชายฝั่งของมหาสมุทรแปซิฟิกทั้งในทวีปเอเชีย อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ และออสเตรเลีย เป็นภูมิภาคที่มีประเทศร่ำรวยและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ บรูไน สิงคโปร์ และเป็นภูมิภาคที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง ปัจจุบันภูมิภาคนี้เริ่มมีฐานะทางการเมืองมั่นคงขึ้น การร่วมกันทางด้านเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้จึงเป็นการร่วมมือกันเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก และมีประชากรประมาณครึ่งหนึ่งของโลก เอเปคจึงเป็นกลุ่มประเทศที่มีความสำคัญ และเป็นที่น่าสนใจของคนทั่วโลก

ประวัติการก่อตั้ง

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก หรือเรียกย่อๆว่า เอเปค กำเนิดมาจากการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ และรัฐมนตรีเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก 12 ประเทศ คือ ออสเตรเลีย แคนาดา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และไทย ณ กรุง แคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2532 และในการประชุมเมื่อเดือน พ.ศ.2534 ได้รับประเทศจีน ฮองกงและไต้หวัน ได้เข้าเป็นสมาชิก ต่อมาได้รับประเทศเม็กซิโก ปาปัวนิวกินี ซิลี เปรู สหพันธรัฐรัสเซีย และเวียดนาม เข้าเป็นสมาชิกด้วย ปัจจุบันเอเปคมีสมาชิกรวม 21 ประเทศ

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

1. เพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและพัฒนาภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก
2. เพื่อส่งเสริมและรักษาผลประโยชน์ในเอเชีย – แปซิฟิก
3. เพื่อส่งเสริมระบบการค้าพหุภาคีแบบเสรีภายใต้ข้อตกลงขององค์การการค้าโลก
4. เพื่อลดการกีดกันทางการค้า และร่วมมือกันถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

หลักการของความร่วมมือ

1. เป็นเวทีสำหรับการปรึกษาหารือที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก
2. ยึดหลักฉันทามติในการดำเนินการใดๆโดยยอมรับความเสมอภาคของประเทศสมาชิก
3. ยึดหลักผลประโยชน์ร่วมกัน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ระบบสังคม และการเมืองการปกครองของประเทศสมาชิก

ผลการปฏิบัติงาน

นับตั้งแต่ได้ก่อตั้งเอเปคมา ภาวะการค้า เศรษฐกิจ และการลงทุนในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิกได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลีใต้ ฮองกงและสิงคโปร์ ได้ระดมการลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียนเพิ่มขึ้นอย่างมาก ส่วนไต้หวันและฮองกงก็เพิ่มปริมาณการลงทุนในเวียดนาม ลาว กัมพูชา และประเทศที่เป็นหมู่เกาะในทะเลจีนใต้มากขึ้นด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเอเปค

ประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับเอเปคโดยตรงในฐานะที่เป็นภาคีสมาชิกประเทศหนึ่ง ซึ่งไทยมีมูลค่าการค้าสูงและส่วนใหญ่ไทยเป็นฝ่ายเสียดุลการค้า นอกจากนี้หลายประเทศที่เป็นสมาชิกของเอเปคยังเป็นผู้ลงทุนรายใหญ่ในประเทศไทย ประเทศสมาชิกของเอเปคจึงมีความสำคัญยิ่งต่อภาวะเศรษฐกิจของไทยซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสีย ดังนี้

ผลดี

- 1.ไทยมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ และการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น
- 2.ไทยมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การรับข้อมูลข่าวสาร และการวิจัยทางเศรษฐกิจจากประเทศสมาชิกที่พัฒนาแล้ว
- 3.ไทยมีเวทีร้องเรียนหรือเสนอแนะข้อคิดเห็น หากได้รับความกดดันทางด้านการค้าจากประเทศสมาชิก

ผลเสีย

ไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาประเทศหนึ่งในกลุ่มเอเปค แต่อาจมีภาวะเศรษฐกิจและการเมืองแตกต่างไปจากประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ หากประเทศสมาชิกเอเปคที่พัฒนาแล้ว ใช้มาตรการทางการค้าหรือการเปิดตลาดสินค้าบางชนิดกับประเทศที่กำลังพัฒนาอื่นๆ ซึ่งไทยอาจไม่พร้อมที่จะยอมรับหรือปฏิบัติตามมาตรการที่กีดกันนั้น ทำให้เกิดผลเสียต่อสินค้า ระบบภาษี หรือภาวะเศรษฐกิจของไทยได้

สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป
สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป

ΔThe European Free Trade Association (EFTA)

ประวัติการก่อตั้ง

สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป ก่อตั้งเมื่อเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2502 เนื่องจากความไม่พอใจของกลุ่มประเทศในองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจของยุโรป(Organization for European Economic Co-operation : OEEC) ที่มีต่อองค์การตลาดร่วมยุโรป(EEC) จึงแยกตัวออกมาตั้งกลุ่มการค้าใหม่ในพ.ศ.2501 เรียกว่า กลุ่มนอกอีซีซี มีสมาชิก 7 ประเทศ คือ ออสเตรีย นอร์เวย์ สวีเดน เดนมาร์ก สวิตเซอร์แลนด์ โปรตุเกส และสหราชอาณาจักร(เรียกว่า กลุ่ม 7 นอก)ได้ตั้งชื่อกลุ่มว่าเอฟตาและมีการประชุมครั้งแรกที่กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2502 มีการลงนามในสัญญาความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก และเริ่มดำเนินงานในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2503 ต่อมาประเทศต่างๆเข้าร่วมเป็นสมาชิก และ ถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกคือในพ.ศ.2504และ2513มีประเทศฟินแลนด์ และไอซ์แลนด์ สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามลำดับ ส่วนประเทศเดนมาร์ก สหราชอาณาจักรขอถอนตัวออกจาก เอฟตาในพ.ศ.2517และโปรตุเกสขอถอนตัวในพ.ศ.2529เพื่อไปร่วมเป็นสมาชิกของอีซี ซี ในปัจจุบันเอฟตามีประเทศสมาชิกรวม 6 ประเทศ คือ ออสเตรีย นอร์เวย์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ (รวมลีกเตนส์ไตล์) ฟินแลนด์ และไอซ์แลนด์

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

- 1.เพื่อปฏิรูประบบการค้าของสินค้าอุตสาหกรรมภายในกลุ่มประเทศสมาชิก
- 2.เพื่อกำหนดนโยบายการค้าของประเทศสมาชิกและประเทศนอกกลุ่มสมาชิก

ผลการปฏิบัติงาน

จากการประชุมครั้งแรกที่กรุงสตอกโฮล์ม ได้กำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับการลดอัตราภาษีศุลกากร ของรายการสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศสมาชิก และยังได้กำหนดระบบการค้าเสรีเกี่ยวกับ ผลผลิตทางการเกษตรอีกด้วย นอกจากนี้ยังได้กำหนดมาตรการป้องกันสินค้าจากประเทศ นอกกลุ่มสมาชิกที่จะนำเข้ามาขายในราคาถูกลงกว่าสินค้าของประเทศสมาชิกโดยการ จัดเก็บ ภาษีศุลกากรมากกว่าประเทศในกลุ่มสมาชิก

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป

ประเทศไทยทำการค้ากับเอฟตาเป็นอันดับสองรองจากอีซีซี โดยมีประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นคู่ค้าที่สำคัญที่สุด ส่วนประเทศสมาชิกอันดับรองลงมาที่ไทยติดต่อกับค้าขายด้วยได้แก่ สวีเดน ฟินแลนด์ นอร์เวย์ และออสเตรเลีย ตามลำดับ

สินค้าที่สำคัญที่ไทยส่งออกไปยังประเทศกลุ่มเอฟตา คือ อัญมณี สิ่งทอ น้ำตาลทรายดิบ สัตว์น้ำ ข้าว และเครื่องใช้สำหรับเดินทาง โดยเฉพาะประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่มี ทรัพยากรน้อย ผลิตอาหารได้ไม่เพียงพอแก่การบริโภคภายในประเทศ มีการนำเข้า อาหารและวัตถุดิบมาก นอกจากนี้ สวิตเซอร์แลนด์ยังมีนโยบายการค้าเสรี และอัตราภาษีขาเข้าในเกณฑ์ต่ำ ทำให้ลู่ทางการขยายตลาดของไทยเกี่ยวกับ สินค้าประเภทอาหารมีมาก ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้าจากประเทศต่างๆในกลุ่มเอฟตาได้แก่ เครื่องจักร วัตถุดิบใช้ผลิตกระดาษ เหล็ก สิ่งสกดที่ใช้ในการฟอกหนังและย้อมสี เกสซ์ภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ และยานพาหนะทางบกสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Δ(Association of Southeast Asian Nations : ASEAN)

ประเทศไทยเป็น 1 ใน 5 ประเทศผู้ก่อตั้งสมาคมเอเชียที่มีเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มอาเซียนเป็น ประเทศที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ

ประวัติการก่อตั้ง

เนื่องจากประเทศไทยในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 5 ประเทศ คือ ไทย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ต้องการจะสร้างสันติภาพและความมั่นคงให้แก่ภูมิภาคนี้ ซึ่งจะต้องใช้ ความพยายามร่วมกันจัดปัญหาความแตกต่างทางการเมือง และการร่วมมือช่วยเหลือกัน ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม จึงได้คิดก่อตั้งสมาคมขึ้นโดยไม่มีประเทศ มหาอำนาจอยู่เบื้องหลังและใช้ชื่อสมาคมนี้ว่า สมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(อาเซียน) เมื่อพ.ศ.2510 ต่อมาได้รับประเทศอื่นๆเข้ามาเป็นสมาชิกตามลำดับดังนี้ เดือนมกราคม พ.ศ.2527 รับประเทศบรูไนเข้าเป็นสมาชิก เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2528 รับเวียดนาม ต่อมาได้รับพม่า ลาว และเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2542 รับกัมพูชา เป็นสมาชิกประเทศสุดท้าย เป็นอันว่าประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งมีทั้งหมด 10 ประเทศ ได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนครบทุกประเทศแล้ว

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

1. เพื่อช่วยเหลือกันในการเร่งรัดพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้า ทางสังคม วัฒนธรรมของประเทศสมาชิก
2. เพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงให้แก่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
3. เพื่อให้ความร่วมมือในการส่งเสริมด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า และการคมนาคมขนส่ง
4. เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านการศึกษา อาชีพ วิทยาการ และการบริหาร

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียน

ประเทศภายในกลุ่มสมาชิกมีความร่วมมือกันทั้งในด้านการเมือง ความมั่นคง และความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ โดยความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

เขตการค้าเสรีอาเซียน(ASEAN Free Trade Area : AFTA) เป็นการร่วมมือกันทางด้านการค้าที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2535 มีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และการเพื่อขีดความสามารถ ในการแข่งขัน ด้านสินค้าของอาเซียนในตลาดโลกได้ โดยมีหลักการที่สำคัญคือ การลดภาษีศุลกากรระหว่างกันเหลือร้อยละ 0-5ภายใน10ปี(พ.ศ.2536-2546)

โครงการอุตสาหกรรมอาเซียน(ASEAN Industrial Project :AIP) เป็นโครงการขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในแต่ละประเทศ เพื่อผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ที่อยู่ในความต้องการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ตกลงให้อินโดนีเซียและมาเลเซียผลิตปุ๋ยยูเรีย ฟิลิปปินส์ผลิตปุ๋ยฟอสเฟต สิงคโปร์ผลิตเครื่องยนตร์ดีเซล และไทยผลิตเกลือโซดาแอซ ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงตามความตกลง คือ ฟิลิปปินส์ผลิตทองแดงแปรรูป สิงคโปร์ยกเลิกโครงการ ไทยเปลี่ยนเป็นทำเหมืองแร่โพแทชที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาเซียนเมื่อพ.ศ.2534 ส่วนอินโดนีเซียและมาเลเซียยังคงผลิตปุ๋ยยูเรียต่อมา

โครงการความร่วมมือทางอุตสาหกรรมของอาเซียนหรือไอโก(ASEAN Industrial Cooperation Scheme :AICO) มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมภาคเอกชนของอาเซียนและ เพิ่มศักยภาพในการผลิตสินค้าและบริการ โดยโครงการแบ่งผลิตสินค้าอุตสาหกรรม แล้วส่งออกไปขายในอาเซียน ซึ่งผู้ผลิตต้องเป็นเอกชนอย่างน้อย 2 บริษัท จากประเทศสมาชิกอย่างน้อย 2 ประเทศสินค้าในโครงการจะ ได้รับการลดภาษี ศุลกากรเหลือร้อยละ0-5ทันที ความร่วมมือด้านการลงทุนด้วยการจัดตั้งเขตการลงทุน อาเซียน(ASEAN Investment Area : AIA) ตกลงให้จัดตั้งให้เสร็จในปีพ.ศ.2553 เพื่อส่งเสริมการลงทุน ร่วมกัน เพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในการลงทุน ส่งเสริมการไหลเวียนของเงินทุน พิธีสารว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาท มีผลใช้บังคับในปีพ.ศ.2540 การเชื่อมโยงความร่วมมือกับกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคอื่นๆ เพื่อต้องการ ขยายการค้าระดับภูมิภาคและระดับโลกให้เพิ่มสูงขึ้น สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีบทบาทมากขึ้น

ผลการปฏิบัติงาน

จากความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนได้ปฏิบัติงานตามโครงการเพื่อสนอง วัตถุประสงค์โดยจัดให้มีโครงการดำเนินการผลิตสินค้าทางอุตสาหกรรมเพื่อ จำหน่าย ซึ่งแบ่งการรับผิดชอบ เป็นประเทศ มีการจัดตั้งหน่วยงานสำรองข้าวยามฉุกเฉินในประเทศสมาชิกเพื่อเตรียมรับภัยพิบัติ นอกจากนี้ยังมีโครงการร่วมมือทางด้านสังคม อาเซียนยังได้จัดความร่วมมือในด้านวัฒนธรรมและสนเทศ เพื่อรักษามรดก ทางวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าๆไว้หลายโครงการ การแสดงมีการแลกเปลี่ยน นักแสดง และการแสดงวัฒนธรรมของประเทศสมาชิก ตามโครงการแลกเปลี่ยนศิลปิน จัดเป็นงานมหกรรม นาฏศิลป์อาเซียนและงานมหกรรมดนตรี อาเซียน ด้านการต่อต้านยาเสพติด โดยลงนามในปฏิญญาอาเซียนว่า ด้วยหลักในการต่อต้าน การใช้ยาเสพติด

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกของอาเซียน นับว่าเป็นผลดีต่อนโยบายด้านเศรษฐกิจของ ประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถต่อรองทางด้านการค้ากับประเทศสมาชิก และไม่ใช้สมาชิก นอกจากนี้การค้าระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกันก็ได้ยึดหลักความถนัด ในการผลิต หรือการแบ่งประเภท อุตสาหกรรมให้ประเทศสมาชิกทำการผลิตโดยไม่มี การผลิตการแข่งขัน กล่าวโดยสรุป ประเทศไทยได้รับ ผลประโยชน์จากการเป็น สมาชิกกลุ่มอาเซียน ดังนี้

1. ด้านการค้า ประเทศไทยได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าด้วยการได้ลดหย่อนอัตราภาษีศุลกากร หรือ ยกเว้นภาษีที่ประเทศไทยส่งไปขายยังประเทศสมาชิกสำหรับสินค้าบางประเภท เช่นเดียวกับที่ประเทศไทยสมาชิกได้รับจากประเทศไทย ภายใต้ข้อตกลงของเขตการค้าเสรีอาเซียนหรืออาฟตา (AFTA – ASEAN Free Trade Area)
2. ด้านอุตสาหกรรม ประเทศไทยได้ร่วมกับอาเซียนในการจัดตั้งโครงการอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้า สำหรับทดแทน สินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ อาเซียนจึงได้เลือกอุตสาหกรรมหลักให้ประเทศสมาชิกเลือกทำการผลิต กล่าวคือ ประเทศไทยผลิตเกลือหินและโซดาแอช อินโดนีเซียและมาเลเซียผลิตปุ๋ยยูเรีย สิงคโปร์ผลิตเครื่องยนต์ดีเซล และฟิลิปปินส์ผลิตปุ๋ยฟอสเฟต โครงการนี้ภายหลังมีการเปลี่ยนแปลง คือ ไทยเปลี่ยนเป็นผลิตแร่โพแทช สิงคโปร์ยกเลิกโครงการ ฟิลิปปินส์เปลี่ยนเป็นผลิตทองแดงแปรรูป ส่วนอินโดนีเซียและมาเลเซียยังคงผลิตปุ๋ยยูเรียตามเดิม ซึ่งการร่วมมือนี้เป็นการร่วมมือระดับรัฐบาล ส่วนภาคเอกชนก็มีการร่วมมือกันในอุตสาหกรรมรถยนต์ โดยการแบ่งการผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ตามความถนัดของแต่ละประเทศ และต่อมามีโครงการแบ่งผลิตสินค้าอุตสาหกรรม โดยผู้ผลิตจะต้องเป็นบริษัทเอกชนอย่างน้อย 2 บริษัท จากประเทศสมาชิกอย่างน้อย 2 ประเทศ บริษัทของไทยได้ร่วมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องยนต์ การเกษตร ฯลฯ ตามโครงการนี้
3. ด้านการคลังและการธนาคาร นโยบายด้านการคลังและการธนาคาร ประเทศสมาชิกได้ตกลงร่วมมือกันในการจัดตั้งตลาดตัวเงินที่ธนาคารรองรับ จัดตั้งบรรษัทการเงินของอาเซียน จัดตั้งคณะกรรมการการค้าด้วยการประกันภัยแห่งอาเซียน จัดตั้งกลไกยกเว้นการเก็บภาษีและป้องกันการเก็บภาษีซ้ำซ้อน และร่วมมือกับประชาคมยุโรปในการจัดตั้งกองทุนร่วมเพื่อการพัฒนาระหว่างอาเซียนกับอียู
4. ด้านการเกษตร กลุ่มอาเซียนได้มีการร่วมมือกันทางด้านการเกษตรที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ สมาชิก รวมทั้งประเทศไทย นโยบายด้านการเกษตรได้ดำเนินการไปหลายโครงการ ได้แก่ โครงการสำรองอาหารเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามขาดแคลนอาหารในเวลาฉุกเฉิน โครงการจัดตั้งศูนย์วางแผนพัฒนาการเกษตรของอาเซียน โครงการจัดการเกี่ยวกับอาหารภายใต้ความร่วมมือของ อาเซียน - ออสเตรเลีย โครงการเทคโนโลยีการประมงภายใต้ความร่วมมือของอาเซียน - แคนาดา โครงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำภายใต้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ไม้ป่า โครงการอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำลำธาร โครงการปลูกป่า และโครงการตลาดของทรัพยากรป่าไม้ นอกจากนี้ยังมีโครงการอื่นที่อยู่ในระหว่างการเจรจาตกลงอีกมาก
5. ด้านการขนส่งและคมนาคม เป็นนโยบายที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะทางด้านการขนส่งทางบก การเดินเรือและการทำเรือ การบินพลเรือน การไปรษณีย์และโทรคมนาคม
6. ด้านการเมือง ความสามัคคีระหว่างประเทศสมาชิกของอาเซียนในการแก้ปัญหาอินโดจีน ทำให้ทั่วโลกหันมาสนใจและช่วยเหลืออินโดจีนมากขึ้น และยังช่วยแบ่งเบาภาระของประเทศไทยเกี่ยวกับปัญหาผู้อพยพอีกด้วย
7. ด้านวัฒนธรรม ความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งเป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันมากขึ้น

สหภาพยุโรป(European Union EU)

สหภาพยุโรป พัฒนามาจาก ประชาคมยุโรป ซึ่งเป็นกลุ่มที่รวมองค์การทางเศรษฐกิจ 3 องค์การเข้าด้วยกัน คือ ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้ายุโรป ประชาคมเศรษฐกิจยุโรปหรือตลาดร่วมยุโรป และประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรป จัดตั้งขึ้นเพื่อยกระดับทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรปให้ดีขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือของประเทศสมาชิก

ประวัติก่อตั้ง

พ.ศ. 2493 ประเทศฝรั่งเศสมีโครงการจะก่อตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้ายุโรป (The European Coal and Steel Community : ECSC) ขึ้น เพราะนอกจากจะเป็น การช่วยยกฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศในยุโรปแล้ว ยังเป็นการสร้างพื้นฐาน ในการที่จะก้าวไปสู่การเป็นสหพันธรัฐในอนาคตอีกด้วย ฝรั่งเศสจึงขอความร่วมมือ จากประเทศต่างๆในยุโรป โดยการแลกเปลี่ยนต่อบรรดาผู้แทนของหนังสือพิมพ์ทั่วโลก และเมื่อฝรั่งเศสแถลงการณ์ออกไปแล้ว ประเทศเยอรมนี เบลเยียม อิตาลี ลักเซมเบิร์ก และเนเธอร์แลนด์ ได้ตกลงร่วมกันสมัครเข้าเป็นสมาชิก และได้จัดตั้งเป็นองค์การ ECSC อย่างเป็นทางการขึ้น เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2494

ต่อมาผู้นำทั้ง 6 ได้ร่วมกันจัดตั้งองค์การป้องกันยุโรป (European Defence Council : EDC) ขึ้น อีกองค์การหนึ่ง เพื่อให้ประเทศสมาชิกได้มีความร่วมมือกันทางการเมือง และเพื่อเป็นการสนับสนุนองค์การนาโตด้วย และในการจัดตั้งองค์การนี้ จะทำให้ยุโรปมีกองทัพที่สมบูรณ์ แต่ EDC ก็ไม่สามารถดำเนินงานต่อไปได้ เพราะรัฐสภาของฝรั่งเศสไม่ยอมให้สัตยาบัน แต่ด้วยความจำเป็นที่ยุโรปจะต้องมี นโยบายต่างประเทศร่วมกัน เพื่อจะให้กองทัพมีบูรณภาพ รัฐมนตรีการต่างประเทศ ของประเทศสมาชิกทั้ง 6 จึงมอบหมายหน้าที่ให้สภาของ ECSC เตรียมโครงการ จัดตั้งประชาคมการเมืองยุโรป (European Political Community : EPC) ขึ้น เพื่อเสนอต่อรัฐบาลของประเทศทั้ง 6 องค์การ EPC มีจุดประสงค์ ที่จะดำเนินนโยบายทางการเมืองต่างประเทศ และการป้องกันประเทศ แต่ก็ถูกวิจารณ์อย่างรุนแรง ดังนั้น EPC จึงต้องล้มเลิกโครงการไป ต่อมาประเทศทั้ง 6 ก็เปลี่ยนแนวทาง จากการรวมตัวทางการเมืองมาเป็นการรวมตัวทางเศรษฐกิจแทน และได้ร่วมมือกันก่อตั้ง กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรปหรือตลาดร่วมยุโรป (The European Economic Community : EEC) และประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรปหรือยูเรตอม (European Atomic Energy Community : EAEC หรือ Euratom) ขึ้นใน พ.ศ.2500 การก่อตั้งองค์การทั้ง 2 นี้ ก็เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่สำคัญของยุโรปตะวันตก คือ ECSC , EEC , และ EAEC โดยเฉพาะ องค์การ EEC และ EAEC นี้ มีลักษณะคล้ายคลึงกับ ECSC มาก แต่มีอำนาจน้อยกว่า ECSC และต่อมาเพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นคง ให้แก่ทวีปยุโรป จึงมีการรวมองค์การบริหารของ ECSC , EEC และ EAEC เข้าด้วยกัน ใช้ชื่อว่า ประชาคมยุโรป (European Community : EC) ในพ.ศ. 2510 เพื่อผลประโยชน์ ทางด้านเศรษฐกิจ ต่อมาเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2536 เปลี่ยนชื่อเป็น สหภาพยุโรป (European Union : EU) ขึ้น เพราะนอกจากจะร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ยังเป็นองค์การความร่วมมือทางการเมืองระหว่างประเทศสมาชิกด้วย

ในปัจจุบัน EU มีสมาชิก 15 ประเทศ โดยได้รับสมาชิกใหม่เข้ามาร่วมตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้
สมาชิกเดิม : ฝรั่งเศส เยอรมนี เบลเยียม อิตาลี ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์

พ.ศ. 2516 : เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร

พ.ศ. 2522 : กรีซ

พ.ศ. 2529 : โปรตุเกส สเปน

พ.ศ. 2538 : ออสเตรีย ฟินแลนด์ และสวีเดน

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

1. เพื่อรวบรวมระบบเศรษฐกิจ ความร่วมมือในการพัฒนาสังคม และการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศสมาชิกให้เป็นอันหนึ่งอันเดียว
  2. เพื่อยกระดับการดำรงชีวิตของประชากรชาวยุโรปให้ดีขึ้น
  3. เพื่อจัดตั้งสหภาพศุลกากรโดยการขจัดอุปสรรคต่างๆทางการค้าระหว่างประเทศ
- วัตถุประสงค์ของการเป็นสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน
1. ให้ประเทศสมาชิกทั้งหมดมีการใช้เงินตราสกุลเดียวกัน (Single Currency)
  2. ให้มีการจัดตั้งสถาบันการเงินแห่งยุโรป (European Monetary Institute : EMI) ขึ้นภายในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2537 เพื่อเป็นการรองรับการจัดตั้งธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank : ECB) ซึ่งมีหน้าที่ในการออกเงินตราสกุลเดียวกัน เพื่อใช้เป็นตัวกลางในการค้าระหว่างประเทศสมาชิก
  3. ให้ประเทศสมาชิกประสานงานนโยบายเศรษฐกิจในด้านต่างๆเพื่อลดความแตกต่าง ทางด้านค่าเงินของแต่ละประเทศ

ผลการปฏิบัติงาน

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึง พ.ศ.2525 ปรากฏว่าสหภาพยุโรป ได้มีการติดต่อค้าขาย ระหว่างกัน มีมูลค่าสูงถึง 25 เท่าของ พ.ศ.2501 และในการค้ากับต่างประเทศโดยเฉพาะ ในกลุ่มประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด หากเปรียบเทียบการค้าใน พ.ศ. 2501 และ 2525 แล้ว ปรากฏว่าสหภาพยุโรปส่งสินค้าออกไปยังกลุ่มประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด มีมูลค่าสูงถึง 18 เท่า และส่งสินค้าเข้าสูงขึ้นไปถึง 13 เท่าของ พ.ศ.2501 ทั้งนี้ก็เพราะสหภาพยุโรปได้เลิกการจำกัด ปริมาณสินค้าเข้าและยกเลิกระบบภาษีศุลกากรจาก ประเทศสมาชิกอย่างเด็ดขาดและลดหย่อนข้อจำกัดอื่นๆแก่ประเทศนอกกลุ่มสมาชิกลง

กล่าวได้ว่าสหภาพยุโรปได้พัฒนาไปจนถึงระดับการเป็นสหภาพเศรษฐกิจสมบูรณ์แบบ อัน เป็นขั้นสูงสุดของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ สหภาพยุโรปจึงได้ก้าวขึ้นมาเป็นองค์การความร่วมมือ ทางด้านการเมือง กล่าวคือ ใน พ.ศ. 2534 สภาสหภาพยุโรป (EU Parliament) ได้คัดเลือกเจ้าหน้าที่บริหาร ขึ้นมา 20 คน เพื่อจัดให้มีการประชุมระหว่างประเทศและ ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญา มาสทริคท์ (Maastricht Treaty, 1992) ในการที่จะให้ประเทศสมาชิกได้ใช้เงินหน่วยเดียวกัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 หรืออย่างช้าไม่เกิน พ.ศ.2545 และกำหนดกรอบนโยบายป้องกันประเทศ และนโยบาย ต่างประเทศร่วมกัน แต่การดำเนินการดังกล่าว ยังต้องประชุมปรึกษาหารือกันต่อไป ทั้งนี้เพราะประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป ต่างมีภาระเศรษฐกิจ สังคม และประชากรแตกต่างกัน

สำหรับความคืบหน้าในด้านความร่วมมือกันทางการเงิน สหภาพยุโรปได้ตั้งธนาคาร กลางยุโรปขึ้นเมื่อ พ.ศ.2541 และตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2541 สมาชิกสหภาพยุโรป 11 ประเทศ (ยกเว้น สหราชอาณาจักร เดนมาร์ก สวีเดน และกรีซ) ได้เริ่มร่วมกันใช้เงินสกุลเดียว

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกลุ่มสหภาพยุโรป

1. ด้านการเมือง ไทยกับประเทศต่างๆ ในกลุ่มสหภาพยุโรปได้มีความสัมพันธ์อันดี ตลอดมาโดยมีผู้นำของแต่ละฝ่ายได้เดินทางไป เยี่ยมเยือนเพื่อกระชับสัมพันธ์ไมตรีต่อกัน
2. ด้านการค้าขาย ไทยได้มีการค้าขายกับประเทศสมาชิกของกลุ่มสหภาพยุโรป มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยเฉพาะกับสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี อิตาลี และเดนมาร์ก กระทั่งถึงปัจจุบัน ไทยก็ยังมีสัมพันธ์ไมตรีทางการค้ากับประเทศเหล่านี้อยู่ สินค้าสำคัญ ของไทยที่ส่งให้กับประเทศต่างๆ ในกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป ได้แก่ มันสำปะหลัง สิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูป ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้า ได้แก่ เครื่องจักรกล และยานยนต์
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ไทยมักจะได้รับความสนใจและความช่วยเหลือจากประเทศสมาชิกในกลุ่มสหภาพยุโรป อยู่เสมอ เช่น การส่งนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ มาให้คำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษา โครงการต่างๆ และการให้ทุนแก่นักศึกษาไทยไปศึกษาต่อ ณ ประเทศเหล่านั้น

องค์การการค้าโลก(World Trade Organization : WTO)

องค์การการค้าโลก เป็นองค์การระหว่างประเทศที่พัฒนามาจากข้อตกลงทั่วไป ว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า หรือแกตต์ (GATT : General Agreement of Tariffs and Trade) เป็นองค์การความร่วมมือทางการค้าเพื่อจำกัดระบบโควตา และภาษีอากรค้า ระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งเป็นข้อตกลงที่ยอมรับกันมากกว่าข้อตกลงที่ได้กำหนดขึ้น โดยทบวงการชำนัญพิเศษทางด้านเศรษฐกิจของสหประชาชาติ และข้อตกลงนี้ได้ขยายวงกว้างขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป และใน พ.ศ. 2538 แกตต์ได้พัฒนามาเป็น องค์การการค้าโลก ทำให้มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ที่กว้างขวางขึ้นไปอีก

ประวัติก่อตั้ง
แกตต์หรือข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า เป็นสนธิสัญญาทางการค้า ระหว่างประเทศ เริ่มดำเนินงานเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2491 มีสมาชิกร่วมก่อตั้ง 23 ประเทศ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ใน พ.ศ. 2542 มีประเทศที่เข้าร่วมเป็น สมาชิกของแกตต์ทั้งสิ้น จำนวน 128 ประเทศ

องค์การการค้าโลกที่พัฒนามาจากแนวทางดำเนินการของแกตต์ เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2538 ด้วยสมาชิกเริ่มแรก 81 ประเทศ ปัจจุบันมีสมาชิก 144 ประเทศ ใช้สำนักงานใหญ่ของแกตต์เดิมที่เจนีวาเป็นสำนักงานใหญ่ขององค์การการค้าโลก

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

1. เพื่อพัฒนาระบบการค้าเสรีระหว่างประเทศ
2. เพื่อกำกับการดำเนินการของประเทศสมาชิกให้เป็นไปตามข้อตกลงแกตต์ และองค์การการค้าโลก
3. เพื่อยุติกรณีพิพาททางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก
4. เพื่อเป็นเวทีเจรจาการค้าของประเทศสมาชิก

หน้าที่ขององค์การการค้าโลก

1. บริหารความตกลงและบันทึกความเข้าใจที่เป็นผลจากการเจรจาในกรอบของ GATT / WTO รวม 28 ฉบับ โดยผ่านคณะมนตรีและคณะกรรมการต่างๆ รวมทั้งการดูแลให้มีการปฏิบัติตามพันธกรณี
2. เป็นเวทีเพื่อเจรจาลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิกในรูปของ มาตรการภาษีศุลกากร และมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร

3. เป็นเวทีสำหรับแก้ไขข้อขัดแย้งทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก และหากไม่ สามารถทำการตกลงกันได้ ก็ จะจัดตั้งคณะผู้พิจารณาซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้ข้อเสนอแนะ
4. ติดตามสถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ และจัดให้มีการทบทวน นโยบายการค้าของประเทศสมาชิก อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการตรวจสอบให้เป็นไป ในแนวทางการค้าเสรีและตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป
5. ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาในด้านข้อมูล ข้อเสนอแนะเพื่อให้สามารถ ปฏิบัติตามพันธกรณีได้ อย่างเพียงพอ ตลอดจนทำการศึกษเกี่ยวกับประเด็นการค้าที่สำคัญๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ประเทศสมาชิก
6. ประสานงานกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลก (World Bank) เพื่อให้นโยบาย เศรษฐกิจโลกสอดคล้องกันยิ่งขึ้น

องค์การ การค้าโลกมีขอบข่ายความรับผิดชอบกว้างขวางกว่าแกตต์ เพราะแกตต์ดูแล เฉพาะ การค้าสินค้าเท่านั้น ส่วนองค์การการค้าโลกนอกจากดูแลการค้าสินค้าแล้ว ยังต้อง รับผิดชอบดูแลการค้า บริการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาและการลงทุนที่เกี่ยวข้อง ข้องกับการค้าด้วย

ผลการปฏิบัติงาน

จากการก่อตั้งแกตต์ขึ้นมา ใน พ.ศ. 2491 ทำให้มีผลในการควบคุมต่อระบบภาษีอากร และการค้า ของโลกมากกว่าร้อยละ 80 ขอสินค้าออกทั้งหมด และประเทศสมาชิกได้มีโอกาส ทำการตกลงกันในโครงการ ใหญ่หลายเรื่องได้สำเร็จ เช่น การลดพิกัดอัตราภาษีศุลกากรภายใน ประเทศสมาชิก ยกเลิกข้อจำกัดเกี่ยวกับ สินค้าเข้า และข้อจำกัดในการปฏิบัติทางการค้า เป็นต้น ทำให้การหมุนเวียนขอสินค้าระหว่างประเทศคล่องตัว ขึ้น และสินค้าส่งออกมีการกระจายตัว สูงขึ้น แกตต์ได้มีการเจรจาแล้ว 8 รอบ โดยรอบที่ 8 เรียกว่า การ เจรจารอบอุรุกวัย (Uruguay Round) ผลจากการเจรจารอบนี้ตกลงให้จัดตั้งองค์การการค้าโลกขึ้นเพื่อทำ หน้าที่ บริหารข้อตกลงแกตต์ และทำให้เกิดความสำเร็จทางการค้าหลายประการ เช่น การลดภาษีศุลกากร สินค้าเกษตร อุตสาหกรรมและสิ่งทอ การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สิน ทางปัญญา การคุ้มครองอุตสาหกรรม ภายในประเทศ การลงทุนเกี่ยวกับการค้า เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับองค์การการค้าโลก

ทุกปีจะมีคำร้องจากประเทศสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการค้าต่างๆ แต่จากการเจรจกัน ปัญหาส่วนใหญ่สามารถตกลงกันได้ นับได้ว่าองค์การการค้าโลก เป็นองค์การทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน องค์การหนึ่งในปัจจุบัน

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของแกตต์ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2525 นับเป็น ประเทศที่ 88 และได้ผูกพันอัตราภาษีศุลกากรของสินค้าไว้ 93 รายการ เพื่อเป็นการ แลกเปลี่ยนกับสิทธิ ประโยชน์ที่ประเทศภาคีสมาชิกอื่นผูกพันไว้ด้วย หลังจากแกตต์ได้พัฒนามา เป็นองค์การการค้าโลกแล้ว ไทยได้เข้า เป็นลำดับสมาชิกที่ 59 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2537 โดยมีฐานะเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้งด้วยประเทศหนึ่ง ไทย ได้รับประโยชน์ทั้งจากการลดภาษีศุลกากร การยกเลิก และปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้าให้รัดกุมและเป็น ธรรมมากขึ้น

ผลประโยชน์ที่ไทยได้รับจากการเป็นภาคีสมาชิกขององค์การการค้าโลก คือ

1. มีหลักประกันทางการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพราะข้อผูกพันที่มีต่อองค์การ การค้าโลกภาคีสมาชิกจะ ละเมิดไม่ได้ ถ้ามีการละเมิดเกิดขึ้น ประเทศนั้นจะต้องเจรจา และชดใช้ให้กับประเทศที่เสียหาย
2. ได้รับประโยชน์ตามสิทธิและสิทธิพิเศษ ไทยได้รับสิทธิพิเศษรวมทั้งข้อปฏิบัติที่ องค์การการค้าโลกกำหนด ให้แก่ประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งไทยอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย
3. ขยายการค้า การลดหย่อนภาษีศุลกากรและมาตรการทางการค้าอื่นของประเทศ คู่ค้าสำคัญของไทย ทำให้ ไทยส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้มากขึ้น

4. ได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการ ไทยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การการค้าโลก หลายประการ เช่น การฝึกอบรมทางการค้า การได้รับข้อมูล เอกสารและข้อเสนอแนะต่างๆ ทางการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

5. มีเวทีสำหรับร้องเรียน ในการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางการค้าระหว่าง ประเทศรวมถึงการร่วมกับประเทศภาคีอื่นๆ ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน องค์การการค้าโลกเป็น องค์การกลางสำหรับการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้มีอำนาจต่อรองสูงขึ้น และผลักดันให้ การแก้ปัญหาบรรลุเป้าหมายตามต้องการ

Δเขตการค้าเสรีอาเซียน ASEAN Free Trade Area : AFTA

เขตการค้าเสรีอาเซียน หรือเรียกว่า อาฟตา เป็นข้อตกลงทางการค้าของอาเซียน (ASEAN) ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีวัตถุประสงค์ มีผลผลิตทางการเกษตรอย่างอุดมสมบูรณ์ และมีสินค้าอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพใกล้เคียงกับที่ผลิตได้ในส่วนต่างๆ ของโลก ทั้งยังเป็นตลาดใหญ่ที่มีศักยภาพทางการค้าสูง ประวัติความเป็นมา

การประชุมผู้นำอาเซียนอันประกอบด้วย บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์และไทย ณ ประเทศสิงคโปร์ เมื่อ พ.ศ.2535 ได้ตกลงที่จะขายสินค้าระหว่างกันอย่างเสรี (ยกเว้นสินค้าเกษตร) เพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก โดยตั้งเป้าหมายที่จะลดอัตราภาษีศุลกากรระหว่างกัน ให้เหลือร้อยละ 0-5 ภายใน พ.ศ.2546 ซึ่งจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2536 เป็นต้นไป เรียกข้อตกลงทางการค้าของกลุ่มอาเซียนนี้ว่า “เขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ อาฟตา”

สาเหตุสำคัญของการก่อตั้งอาฟตา คือ ประเทศต่างๆ เกือบทั่วโลกต่างค้าขายและขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ประกอบกับการที่สหภาพโซเวียตล่มสลายลง ทำให้หลายประเทศต่างหวาดหวั่นว่า การลงทุนจากต่างประเทศจะหลั่งไหลไปยังยุโรปตะวันออกและสาธารณรัฐที่แยกตัวออกมาจากสหภาพโซเวียต ไม่มาลงทุนในประเทศของตน จะทำให้ประสบกับภาวะฝืดเคืองและเศรษฐกิจถดถอย จึงหาทางที่จะร่วมมือกันทางด้านเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด กลุ่มแรก คือ ประชาคมยุโรปได้ตกลงที่จะรวมตัวกันเป็นตลาดเดียวภายใน พ.ศ.2535 และใช้มาตรการทางการค้า เพื่อรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของกลุ่ม เช่น การกำหนดอัตราภาษีศุลกากรใหม่ การกำหนดมาตรฐานสินค้านำเข้า การจำกัดโควตาสินค้านำเข้า เป็นต้น มาตรการเหล่านี้ทำให้กลุ่มอาเซียนเห็นว่าจะจะเป็นสาเหตุทำให้สินค้าของตนขายได้น้อยลง จึงร่วมมือกันจัดตั้งเขตการค้าเสรีขึ้นในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

1. เพื่อให้การขายสินค้าภายในอาเซียนเป็นไปโดยเสรีมีอัตราภาษีต่ำและปราศจากข้อจำกัดทางการค้า
2. เพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้มาลงทุนในอาเซียน
3. เพื่อจะได้มีอำนาจต่อรอง และเป็นเวทีแสดงความคิดเห็น หากได้รับความกดดัน หรือถูกเอารัดเอาเปรียบทางการค้าจากประเทศอื่น

ผลการปฏิบัติงาน

อาฟตาได้ดำเนินการลดภาษีสินค้านำเข้าระหว่างประเทศที่มีแหล่งกำเนิดในอาเซียน ดังนี้

1. สินค้าลดปกติ กำหนดให้ลดอัตราภาษีศุลกากรระหว่างกัน เหลือร้อยละ 0.5 ภายใน 10 ปี คือ ภายในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546 ยกเว้นสมาชิกใหม่ของอาเซียน คือ เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา ให้เลื่อนเวลาสิ้นสุดการลดภาษีออกไป
2. สินค้าเร่งลดภาษี ประกอบด้วยสินค้า 15 สาขา ได้แก่ ซีเมนต์ ปูน ผลิตภัณฑ์หนัง เยื่อกระดาษ สิ่งทอ อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องใช้ไฟฟ้า เฟอร์นิเจอร์ไม้และหวาย น้ำมันพืช เคมีภัณฑ์ พลาสติก ผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์เซรามิกและแก้ว เกล็ดหิน และแคโทดที่ทำจากทองแดง กำหนดให้ลดอัตราภาษีศุลกากรเหลือร้อยละ 0-5 ปี ภายใน 7 ปี คือสิ้นสุดวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2543

3. สินค้าที่เริ่มลดภาษีช้ากว่าสินค้าอื่น ได้แก่ สินค้าเกษตรไม่สำเร็จรูป เริ่มลดภาษีภายใน พ.ศ.2544-2546 และลดเหลือร้อยละ 0-5 ภายใน พ.ศ. 2553 ยกเว้นสินค้าบางชนิด เช่น ข้าวและน้ำตาลไม่ต้องลดเหลือร้อยละ 0-5 แต่ให้ลดตามอัตราที่ตกลงกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเขตการค้าเสรีอาเซียน

ไทยมีความสัมพันธ์กับอาฟตาโดยตรงในฐานะที่เป็นภาคีสมาชิกประเทศหนึ่งที่มี มูลค่าการค้าสูง และส่วนใหญ่ไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มอาเซียน เช่น พ.ศ.2540 ไทยมีมูลค่าการค้ากับอาเซียนรวม 626,251 ล้านบาท เป็นมูลค่าสินค้าออก 380,790 ล้านบาท มูลค่าสินค้าเข้า 245,425 ล้านบาท ไทยได้เปรียบดุลการค้าเป็นเงิน 135,365 ล้านบาท

ในช่วง 9 เดือนแรกของ พ.ศ.2541 มีมูลค่าการค้ารวม 510,057 ล้านบาท เป็นสินค้าออก 307,805 ล้านบาท สินค้าเข้า 202,251 ล้านบาท หากเปรียบเทียบกับการส่งออกในช่วง 9 เดือนแรกของ พ.ศ.2540 ซึ่งมีมูลค่าการค้า 437,592 ล้านบาทแล้ว มีมูลค่าสูงขึ้นถึง 72,465 ล้านบาท หรือสูงขึ้นร้อยละ 16.6 ล้านบาท จึงคาดว่า การส่งออกของไทยไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียนจะมีมูลค่าสูงขึ้นเรื่อยๆ และไทยจะได้ดุลการค้าเพิ่มขึ้นด้วย สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียนที่สำคัญ 5 อันดับแรก คือ

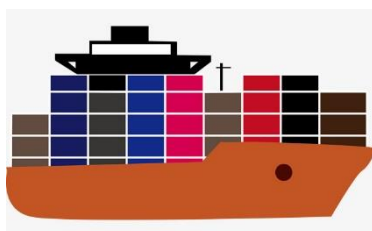
1. เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ
2. ข้าว
3. แผงวงจรไฟฟ้า
4. น้ำตาลทราย
5. น้ำมันสำเร็จรูป

➤ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทหลัก ๆ คือ

- 1) การดำเนินเศรษฐกิจทางการค้า
- 2) การดำเนินเศรษฐกิจด้านการลงทุน
- 3) การดำเนินเศรษฐกิจทางการเงิน

การดำเนินเศรษฐกิจทางการค้า

การค้าระหว่างประเทศ เกิดขึ้นเพราะว่าในแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันในด้านทรัพยากร และด้านความชำนาญการ เช่น ในประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอากาศและภูมิศาสตร์เหมาะสมในการเพาะปลูกข้าว ทำให้ประเทศไทยมีข้าวจำนวนมาก **คุณภาพดี** และ**ต้นทุนการผลิตถูก** ทำให้เรามีการส่งออกข้าวเป็นจำนวนมาก หรือในส่วนของประเทศสวีเดนแลนด์ก็เป็นประเทศที่มีความเชี่ยวชาญสะสมมาเป็นเวลานานในการผลิตนาฬิกา ทำให้ผลิตนาฬิกาคุณภาพดีได้เป็นจำนวนมากและเป็นสินค้าส่งออก (export) ได้ ถ้าประเทศต่าง ๆ มีการผลิตสินค้าและบริการได้มากกว่าความต้องการของผู้บริโภคในประเทศตัวเอง ก็จะมีการส่งออกสินค้าและบริการ ในทางกลับกันถ้า**สนิมหรือความต้องการของผู้บริโภค**ในประเทศมีมากกว่าสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ เช่น ผู้บริโภคชาวไทยมีรสนิยมความต้องการในการใช้ smartphone มากขึ้นและมากกว่าการผลิตในประเทศ ก็ทำให้ประเทศไทยต้องมีการนำเข้า (import) smartphone มาจากประเทศอื่น

ประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ

- 1) ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร นั่นก็คือประเทศหนึ่ง ๆ ก็ไม่จำเป็นต้องผลิตทุกอย่าง เอาทรัพยากรทั้งทางธรรมชาติและบุคคลไปลงกับการผลิตที่ตัวเองทำได้ดี เช่น ประเทศไทยมีความถนัดด้านการปลูกข้าวมากกว่าการผลิตนาฬิกา ก็เอาทรัพยากรไปลงกับการปลูกข้าว แล้วเอาผลผลิตไปขายเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนกับนาฬิกา ไม่ต้องแบ่งทรัพยากรไปผลิตนาฬิกาที่เราไม่ได้มีความถนัด
- 2) ทำให้ได้รายได้ เมื่อสามารถทุ่มเททรัพยากรไปผลิตในสิ่งที่ตนถนัดแล้วนำไปส่งออกขาย ก็จะได้รายได้เพื่อเข้าประเทศ ทำให้มีเงินทุนที่สามารถนำไปขยายการผลิตและทำให้เศรษฐกิจในประเทศเกิดการขยายตัว
- 3) ทำให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างผู้ผลิต เมื่อประเทศเปิดการค้ากับประเทศอื่น จะทำให้ผู้ผลิตในประเทศเผชิญกับการแข่งขัน ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาตัวเองตลอดเวลาทั้งการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และการพัฒนาการผลิตให้มีต้นทุนต่ำลง คุณภาพดีขึ้น ซึ่งก็เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคในที่สุดนั่นเอง
- 4) ทำให้มีความหลากหลายในสินค้าและบริการ เมื่อเราเปิดการค้ากับต่างประเทศก็จะมีสินค้าหลากหลายประเภทเพื่อมาเป็นทางเลือกให้ผู้บริโภคเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับความต้องการมากขึ้น

ผลกระทบทางลบจากการค้าระหว่างประเทศ

- 1) ทำให้เกิดการพึ่งพาต่างประเทศ การพึ่งพาสินค้านำเข้าต่าง ๆ เป็นจำนวนมากทำให้เศรษฐกิจในประเทศเกิดความไม่เสถียรได้ ยกตัวอย่างเช่นประเทศไทยมีการนำเข้าน้ำมันเป็นจำนวนมาก ถ้าราคาน้ำมันจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ต้นทุนการผลิตก็จะสูงขึ้น ซึ่งทำให้ราคาสินค้าและค่าครองชีพของประชาชนสูงขึ้น ถ้ามีการนำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้นมากเท่าไร ความเสี่ยงเหล่านี้ก็จะมากขึ้นตามไปด้วย

นักเศรษฐศาสตร์คำนวณอัตราการพึ่งพาต่างประเทศด้วย *ขนาดของการเปิดประเทศ* ดังนี้

$$\text{ขนาดของการเปิดประเทศ (\%)} = \frac{\text{มูลค่าส่งออกบวกรวมนำเข้า (มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ)}}{\text{ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)}} * 100$$

เมื่อขนาดของการเปิดประเทศสูงขึ้นก็หมายความว่ามีการพึ่งพาต่างประเทศมากขึ้นนั่นเอง

- 2) ทำให้เสี่ยงต่อการแพ้ในการแข่งขันระหว่างประเทศ เมื่อเรามีการเปิดประเทศสำหรับการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ผู้ผลิตในประเทศก็ต้องเผชิญกับสินค้าคู่แข่งจากต่างประเทศ ถ้าไม่มีการพัฒนาตัวเองที่ดีพอ ผู้ผลิตในประเทศบางรายอาจจะต้องสูญเสียส่วนแบ่งการตลาดต่อสินค้านำเข้าหรือต้องปิดตัวลง
- 3) เกิดปัญหาขาดดุลการค้า เมื่อมูลค่าสินค้านำเข้ามากกว่าส่งออก ประเทศจะพบกับสภาวะขาดดุลการค้าได้ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาก็คือประเทศมีการสูญเสียรายได้ภายในประเทศไปให้กับการนำเข้ามากกว่ารายได้ที่ได้รับมาจากต่างประเทศทำให้มีปริมาณเงินภายในประเทศที่สามารถนำมาเพื่อเพิ่มการลงทุนมีปริมาณลดลง

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

- 1) **นโยบายการค้าเสรี** : เป็นนโยบายที่ภาคธุรกิจและครัวเรือนสามารถติดต่อซื้อขายระหว่างประเทศอย่างเสรี ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ มีการเปิดการค้าเสรีมากขึ้น โดยไม่มี (หรือมีน้อย) กำแพงทางภาษีหรือข้อจำกัดต่าง ๆ เพราะประเทศและภาคธุรกิจในประเทศต่าง ๆ มีการขยายตัวมากขึ้น และเทคโนโลยีระบบทาง

การเงินระหว่างประเทศก็สะดวกสบายขึ้น ทำให้มีการติดต่อค้าขายระหว่างประเทศมากขึ้น และเป็นปัจจัยส่งเสริมให้หลายประเทศเปิดการค้าเสรีมากขึ้น ผลของการเปิดการค้าเสรีก็คือน่าจะมีการค้าขายระหว่างประเทศมากขึ้น ผู้บริโภคมีทางเลือกในการบริโภคมากขึ้น แต่ก็อาจจะมีการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติเพื่อมาใช้ในการผลิตฟุ่มเฟือยมากขึ้น และมีการพึ่งพาต่างประเทศมากขึ้นไปด้วย

2) **นโยบายการค้าแบบคุ้มกัน** : เป็นนโยบายที่ภาครัฐใช้เพื่อจำกัดการนำเข้าและส่งออก เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการแข่งขันจากต่างประเทศ และเพื่อควบคุมปริมาณการขาดดุลการค้า โดยสามารถทำได้หลายวิธี เช่น

การตั้งกำแพงภาษี --> คือการกำหนดภาษีนำเข้า --> ทำให้สินค้านำเข้ามีราคาแพง --> มีความต้องการนำเข้าที่น้อยลง

- **การจำกัดปริมาณการค้า** --> คือการตั้งโควตาว่าให้นำเข้าและส่งออกได้ไม่เกินเท่าไร --> จำกัดสินค้านำเข้าได้

- **การอุดหนุนการส่งออก** --> คือการให้เงินอุดหนุนสินค้าส่งออก --> ทำให้อุตสาหกรรมในประเทศมีกำลังต่อสู้กับต่างชาติมากขึ้น

- **การกำหนดมาตรฐานกระบวนการผลิต** --> เป็นการตั้งมาตรฐานการผลิตของสินค้านำเข้าให้สูง --> ส่งออกจากประเทศกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนาอาจไม่สามารถทำได้หรือเสียเปรียบ --> ลดการนำเข้าจากประเทศเหล่านี้

- **การกำหนดมาตรฐานสุขอนามัยสัตว์และพืช** --> คล้ายกันกับการกำหนดมาตรฐานกระบวนการผลิต

- **กฎหมายป้องกันการทุ่มตลาด** --> คือการกำหนดกฎหมายไม่ให้สินค้านำเข้าตั้งราคาต่ำกว่าราคาสตลาดภายในประเทศมากเกินไป --> ป้องกันการทุ่มลดราคาเพื่อครองตลาดของสินค้านำเข้า

การลงทุนระหว่างประเทศ เกิดขึ้นได้เมื่อภาคธุรกิจของประเทศหนึ่งเห็นโอกาสในการทำธุรกิจในอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งประเทศที่ได้รับการลงทุนก็จะได้รับเงินทุนมาขยายธุรกิจ ก่อให้เกิดการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น และทำให้เกิดการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีอีกด้วย การลงทุนระหว่างประเทศแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. **การลงทุนระหว่างประเทศทางตรง (Foreign Direct Investment)** : คือการเข้ามาตั้งโรงงาน หรือบริษัทเพื่อประกอบกิจการในประเทศ การลงทุนแบบนี้มักเป็นการลงทุนในระยะยาว เพราะมีการตั้งบริษัทและโรงงานใช้เวลาและต้นทุนเป็นจำนวนมาก

2. **การลงทุนระหว่างประเทศทางอ้อม (Foreign Indirect Investment)** : เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า *การลงทุนทางการเงิน* เป็นการลงทุนผ่านการซื้อขายหุ้น หรือการนำเงินไปฝากในประเทศอื่นหรือไปปล่อยกู้เพื่อดอกเบี้ยที่สูงเป็นต้น การลงทุนแบบนี้สามารถเพิ่มหรือถอนทุนในระยะสั้นได้สะดวกเพราะเป็นการลงทุนทางตัวเงินไม่มีการจัดตั้งบริษัทหรือโรงงาน

การลงทุนทางการเงินข้ามประเทศโดยเสรี หรือ**การเปิดเสรีทางการเงิน**มีประโยชน์คือจะทำให้ภาคธุรกิจในประเทศจะมีแหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้น และสามารถเพิ่มทุนได้อย่างรวดเร็ว แต่ข้อเสียก็คือเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้นจากต่างประเทศก็สามารถถอนทุนและเคลื่อนย้ายทุนออกนอกประเทศได้อย่างรวดเร็วเช่นกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่มีเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจได้

การจะทำการค้าระหว่างประเทศนั้น ต้องมีการใช้เงินตราเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เนื่องจากประเทศต่าง ๆ มีการใช้สกุลเงินที่ต่างกันจึงต้องมีอัตราที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเงิน

อัตราแลกเปลี่ยน คืออัตราหรือราคาเงินสกุลหนึ่งเมื่อเทียบกับอีกสกุลหนึ่ง เช่น 1 ดอลลาร์สหรัฐ (USD) มีค่าเท่ากับ 33 บาท ดังนั้นถ้าเราต้องการแลกหรือซื้อเงิน 1 USD เราจะต้องเอาเงิน 33 บาทไปแลก การจัดการอัตราแลกเปลี่ยนนั้นมี 3 ระบบ

- 1) **ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่** : เป็นระบบที่ธนาคารกลางของประเทศ (ในประเทศไทย แบงก์ชาติ หรือธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นธนาคารกลาง) กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนอย่างเป็นทางการ
- 2) **ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบเสรี** : เป็นระบบที่ปล่อยให้ราคาค่าเงินขึ้นและลงไปตามอุปสงค์และอุปทานในตลาดอย่างเสรี
- 3) **ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ** : เป็นระบบที่ปล่อยให้ราคาค่าเงินขึ้นและลงไปตามอุปสงค์และอุปทาน โดยมีธนาคารกลางเข้าแทรกแซงบางช่วงเวลาเพื่อไม่ให้ค่าเงินมีความผันผวนจนเกินไป **ซึ่งในประเทศไทยใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนในแบบนี้**

อัตราค่าเงินบาทสามารถมีราคาสูงขึ้น (แข็งตัว) หรือ ถูกลง (อ่อนตัว) ได้โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

อัตราค่าเงินบาทแข็งตัว : อัตราค่าเงินบาทแข็งตัวขึ้นก็ต่อเมื่อความต้องการใช้เงินบาทสูงขึ้น ทำให้ราคาของเงินบาทสูงขึ้น เช่น ในปัจจุบันค่าเงินบาทคือ 1 บาท มีค่า 0.03 USD ดังนั้นถ้าราคาเงินบาทสูงขึ้นเป็น 1 บาท มีค่า 0.04 USD ก็แสดงว่าแข็งตัวขึ้น การที่ค่าเงินบาทแข็งตัวขึ้นทำให้สินค้าไทยดูมีราคาแพงขึ้นในสายตาต่างชาติ เช่น ของราคา 100 บาท เมื่อก่อนใช้เงิน 3 USD มาซื้อ เมื่อค่าเงินแข็งขึ้น ต้องใช้เพิ่มเป็น 4 USD. ทำ

ให้การส่งออกของไทยมีปริมาณลดลงได้ ในทางกลับกันของนำเข้าจากต่างประเทศจะถูกลงในสายตาคนไทย เช่น เดิม ของราคา 3 USD เราใช้เงิน 100 บาทไปซื้อ เมื่อเงินบาทแข็ง เราก็ใช้เงินน้อยกว่า 100 บาทไปซื้อ ทำให้ไทยอาจจะมีการนำเข้ามากขึ้น

อัตราค่าเงินบาทอ่อนตัว : อัตราค่าเงินบาทอ่อนตัวลงก็ต่อเมื่อความต้องการใช้เงินบาทลดลง ทำให้ราคาเงินบาทอ่อนลง เช่น ในปัจจุบันค่าเงินบาทคือ 1 บาท มีค่า 0.03 USD ดังนั้นถ้าราคาเงินบาทต่ำลงเป็น 1 บาทมีค่า 0.02 บาท ก็แสดงว่าค่าเงินบาทอ่อนตัวลง เมื่อค่าเงินบาทอ่อนตัวลง สินค้าไทยจะดูมีราคาถูกลงในสายตาต่างชาติ เช่น เดิม ของราคา 100 บาท ต้องใช้เงิน 3 USD มาซื้อ เมื่อเงินบาทอ่อนตัวลงก็ใช้เพียง 2 USD ทำให้ไทยส่งออกของได้มากขึ้น ในทางกลับกันของที่นำเข้าจากต่างชาติจะมีราคาสูงขึ้นทำให้มีการนำเข้าน้อยลง หรือถ้าสินค้าที่นำเข้าเป็นปัจจัยการผลิต เช่น น้ำมัน ก็อาจจะทำให้สินค้าอุปโภคบริโภคในประเทศมีราคาสูงขึ้นไปด้วย

ดุลการชำระเงิน

มูลค่าการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในระยะเวลา 1 ปีจะถูกบันทึกไว้ในดุลการชำระเงิน ซึ่งประกอบด้วย 3 บัญชีดังนี้

1) **บัญชีเดินสะพัด :** ประกอบด้วย 3 บัญชี

- ดุลการค้า ซึ่งแสดงรายการมูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้า
- ดุลบริการ ซึ่งแสดงรายการมูลค่าการนำเข้าและส่งออกบริการ
- ดุลบริจาด ซึ่งแสดงมูลค่าการรับและการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ

2) **บัญชีทุนและการเงิน :** เป็นการบันทึกรายการการเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศทั้งในทางตรงและการลงทุนทางการเงิน

3) **บัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ :** เป็นรายการแสดงทรัพย์สินที่ประเทศถือไว้เป็นทุนสำรองระหว่างประเทศ เช่น ทองคำ เงินตราต่างประเทศ ประเทศถือทุนสำรองระหว่างประเทศไว้เพื่อเป็นทุนสำรองสำหรับการพิมพ์ธนบัตร รวมถึงเป็นทุนที่เอาไว้ใช้แทรกแซงอัตราแลกเปลี่ยนอีกด้วย

บรรณานุกรม

Ross, S. A., Westerfield, R. W., and Jordan, B. D. (2014). Essentials of Corporate Finance (Ed 8.) Australia: McGraw-Hill.

คมภพ ตริรัตน์พันธุ์ เบญจ พรพลธรรม พลศักดิ์ จิระไกรศิริ และสมเจตน์ พันธุ์เมฆิต. (2560). “การบริหารความเสี่ยงตามแนวทางธรรมาภิบาลของบริษัทจดทะเบียนกับพฤติกรรมการลงทุน ของนักลงทุนทั่วไปในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,” เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจปริทัศน์. 13(1), 117-144.

เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์. (2557). หลักการลงทุน. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีอีดียูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2548). ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์. กรุงเทพฯ: ฝ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2550). เส้นทางสู่อาชีพในธุรกิจหลักทรัพย์. กรุงเทพฯ: ฝ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

นำชัย เตชะรัตนะวิโรจน์ และคณะ. (2547). อยากรวยต้องรู้ เล่ม 3: รู้จักเครื่องมือ. กรุงเทพฯ: ฝ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

วิทวัส รุ่งเรืองผล. (2556). “กลยุทธ์ในการเปลี่ยนพฤติกรรมการออมและการลงทุนของคน วัย 20-29 ปีสู่การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ,” วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 36(137), 24-37.

ศิรดา นวลประดิษฐ์. การลงทุน Investment สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562
www2.tsu.ac.th/org/lic/uploads/images/chapter7.docx

อิสฎาณั์ แดงสมุทร ศรีอร สมบูรณ์ทรัพย์ และพัฒน์ พัฒนรังสรรค์. (2559). “พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนเพื่อวัยเกษียณของครู โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี,” วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 11(1), 110-130.

ปาริตา เสือพันธ์ การค้าระหว่างประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562 <https://www.bootcampdemy.com/content>

สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช หนังสือสังคมศึกษาพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562 จาก www.wpp.co.th

Cartoon Map สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562 <https://www.kisspng.com/png-cartoon-map-euclidean-vector-tourist-map-vector-ma-144772/download-png.html>

Map สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562

https://www.shutterstock.com/th/search/map+cartoon?context_photo=1170390688&search_source=base_related_search_es

Balloon cartoon สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562 <https://www.kisspng.com/png-balloon-stereoscopy-3d-computer-graphics-beautiful-456473/>

THE TOPOGRAPHY OF EUROPE สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562

<https://mapsaping.com/blogs/geo-candy/the-topography-of-europe>

The Ural Mountains สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562 จาก

<https://earthobservatory.nasa.gov/images/87198/the-ural-mountains>

WHAT IS A FJORD สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562 จาก <https://www.fjords.com/what-is-a-fjord/>

Climates of Europe (one way to look at them) สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562 จาก

<https://smalleuropeancountry.wordpress.com/2015/05/29/maps-that-will-not-help-you-understand-europe-but-may-get-you-started-appreciating-its-complexity/>

Key past and projected impacts and effects of climate change for the main biogeographical regions of Europe สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562 จาก <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/key-past-and-projected-impacts-and-effects-on-sectors-for-the-main-biogeographic-regions-of-europe-1/fancybox.html>

ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ทวีปแอฟริกา สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562 จาก ที่มา
: <http://www.sainampeung.ac.th/chalengsak>

Africa: Physical Geography สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562 จาก

<https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/africa-physical-geography/>

What is the location of Africa? สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562 จาก

<https://www.google.com/maps/place/Africa/@11.6973847,3.91...>

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2562 จาก

<https://sites.google.com/a/g.dlit.ac.th/socialroom/home/khaw-prakas/karwmklumthangsersthkicrahwangprathes>